

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM ANABİLİM DALI
REKLAMCILIK VE TANITIM BİLİM DALI**

SİYASİ İLETİŞİM VE SİYASETTE KADIN İMAJI

Esra GÜNDEŞ

YÜKSEK LİSANS

**Danışman
Prof. Dr. Hüseyin ALTUNBAŞ**

KONYA-2019

ÖNSÖZ

Ülkemizde nüfusun yarısını oluşturan kadınlar, siyasette yok denecek kadar az sayıdadır. Kadının siyasete katılımı için bir takım önlemlerin alınması konusu sıklıkla gündeme gelmekte ve sorunun çözümü için çeşitli çözüm önerileri sunulmaktadır. Bu çalışmada, bu sorunun kökenlerine inilmeye çalışılmıştır. Türklerin İslamiyet'i kabul etmeden önce kadının siyasi yaşamından başlayarak, günümüze kadar olan süreç ve günümüzdeki Türk Kadınının siyasi yaşamı ele alınmaktadır.

Bu çalışmayı yaparken, en başından sonuna kadar fikirleri, önerileri ve düzeltmeleriyle bana yardımcı olan danışman hocam Prof. Dr. Hüseyin ALTUNBAŞ'a çok teşekkür ederim.

Gerek lisans öğrenciliğimde, gerekse Yüksek Lisans öğrenciliğimde beni destekleyen, yüreklendiren Musa DİLEK Bey'e teşekkür ederim. Ayrıca, çalışmamda bana yardımcı olan isimlerini sayamadığım arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Varlıklarıyla bana güç veren ve dünyaya bakış açımı değiştiren, yaşantımı anlamlandıran Ahmet Batuhanım'a, Ömer Berkehanım'a, Gökçe Berenim'e ve Aslı Işıgım'a sonsuz teşekkürler.

Esra GÜNDEŞ

Konya, 2019

	T. C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü		
Öğrencinin	Adı Soyadı	Esra GÜNDEŞ	Numara: 084221021001
	Bölüm/Alan	Halkla İlişkiler ve Tanıtım/ Reklam ve Tanıtım	
	Danışman	Prof. Dr. Hüseyin ALTUNBAŞ	
Araştırma Konusu		Siyasi İletişim ve Siyasette Kadın İmajı	

ÖZET

Bu araştırma, dünyada ve Türkiye’de nüfusun yarısını oluşturan kadınların ülkemizdeki siyasete katılım oranlarının azlığının sebeplerini ve siyasetteki kadın imajını ortaya koymak amacı ile yapılmıştır. Çalışmada siyasi iletişim ve siyasi imaj konusundan başlayarak siyasette kadın imajı içerisinde, siyasi katılım ve cinsiyet konularına değinilmiştir. Ülkemizde son dönemlerde sıklıkla gündeme gelen ve kadının siyasete katılımı için öngörülen bir takım çözüm önerileri, sorunun tarihsel arka planında irdelenmesi ile tüm insanlığa ve özellikle ülkemizdeki bu soruna bütün bileşenleriyle ışık tutmak çalışmanın en önemli hedefidir.

Araştırma verileri, hazırlanan anket ile toplanmış ve nicel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Antalya’da yaşayan ve rasgele belirlenmiş 311 seçmendir. Bu araştırma sonucunda, siyasetin kadın işi olmadığına katılmama ve kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğine katılma düzeyleri en yüksektir. Araştırmada demografik değişkenler de analiz edilmiş ve yanıtlar karşılaştırmalı olarak irdelenmiştir. Katılımcılardan; kadınların, 40 ve üzeri yaştakilerin, ilköğretim-ortaokul mezunu olanların, düşük gelire sahip olanların, kadın adaylara oy veririm diyenlerin ve kadınların siyasete girmesini destekleyenlerin diğerlerine göre siyasette kadın imajına daha olumlu baktıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Siyaset, kadın, imaj, siyasi imaj, siyasi iletişim.

	T. C. SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü		
Student's	Name Surname	Esra GÜNDEŞ	ID: 084221021001
	Department/Field	Public Relations and Publicity/ Advertising and Promotion	
	Advisor	Prof. Dr. Hüseyin ALTUNBAŞ	
Research Title		The Image of Woman Politician	

SUMMARY

The present study has been conducted to present the reasons why the women, forming the half of the population of Turkish Republic, take place in politics in the little amount and presenting the woman image in politics. In the present study, starting from the issue of political communication and political image, the issues of political participation and gender within the image of women in politics are discussed. The most important objective of the study is to put light on all humanity and especially on this problem in our country by analysing the historical background of the problem and proposing some solutions for the participation of women in politics, which took place recently in the agenda of our country.

The research data were collected by a questionnaire and quantitative analysis methods were used. The participants were 311 randomly selected voters living in Antalya. As a result of this research, the highest levels of disagreement with the fact that politics is not a women's work and that the wording will change positively with the increase of women politicians are highest. Demographic variables were also analysed and responses were examined comparatively. It is concluded that women, 40 years and over, primary and secondary school graduates, low incomes, those who vote for women candidates and those who support women's participation in politics have a more positive view of women's image in politics than others.

Keywords: Politics, woman, image, political image, political communication.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
GİRİŞ	15
BİRİNCİ BÖLÜM - Siyasi İletişim ve Siyasette İmaj	17
1.1. Siyasi İletişim	18
1.1.1. Siyasi İletişimin Aktörleri	19
1.1.1.1. Devlet Başkanı	19
1.1.1.2. Hükümet	20
1.1.1.3. Siyasi Partiler	20
1.1.1.4. Yerel Yönetimler	21
1.1.1.5. Sivil Toplum Örgütleri	21
1.1.1.6. Baskı Grupları	21
1.1.1.7. Sivil İtaatsizlik	22
1.1.1.8. Lobicilik Faaliyeti	22
1.1.1.9. Terör (yasa dışı) Gruplar	22
1.1.2. Siyasi İletişimin Fonksiyonu	23
1.2. Siyasi İmaj	23
1.2.1. Siyasi Parti İmajı	25
1.2.1.1. Aile Faktörü	27
1.2.1.2. Arkadaş Faktörü	27
1.2.1.3. Okul Faktörü	28
1.2.1.4. İş ve Sosyal Çevre Faktörü	28
1.2.1.5. Kitle İletişim Araçları ve Medyanın Etkisi	29
1.2.2. Siyasi Lider İmajı	29
1.2.3. Siyasi Aday İmajı	31
1.2.4. Siyasi İmaj Oluşumu	32
1.2.5. Siyasi İmaj Yönetimi	33

İKİNCİ BÖLÜM - Siyasette Kadın İmajı	35
2.1. Kadın ve Siyaset	35
2.1.1. Dünya Parlamentoları ve Kadınlar	38
2.1.2. Türk Kadınının Siyasi Yaşamı	40
2.2. Siyasi Katılım ve Cinsiyet.....	43
2.2.1. Kadınların Siyasete Katılımını Engelleyen Etmenler.....	45
2.2.2. Aile Yapısının Kadına Yükllediği Etmenler.....	46
2.2.3. Siyasette Erkek Egemen Model ve Kültür Etmeni	47
2.3. Türkiye'deki Siyasette Kadın İmajı	48
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM - Siyasette Kadın İmajı Araştırması	51
3.1. Problem Durumu	51
3.2. Amaç ve Önem.....	52
3.3. Araştırma Soruları	53
3.4. Sınırlılıklar.....	53
3.5. Yöntem	54
3.5.1. Araştırmanın Modeli.....	54
3.5.2. Evren ve Örneklem.....	54
3.5.3. Veri Toplama Aracı	55
3.5.4. Verilerin Analizi	55
3.6. Bulgular	56
3.6.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	56
3.6.2. Anket Maddelerinin Analizine Yönelik Bulgu ve Yorumlar	59
SONUÇ	132
KAYNAKLAR	135
EKLER	139
ÖZGEÇMİŞ	140

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Dünya Ortalaması	39
Tablo 2: Bölgesel Ortalamalar.....	39
Tablo 3: 1935-2011 Kadın Parlamenter Sayıları	42
Tablo 4: Cinsiyete Göre Dağılım	56
Tablo 5: Yaşa Göre Dağılım	56
Tablo 6: Eğitim Durumuna Göre Dağılım	57
Tablo 7: Gelir Durumuna Göre Dağılım	57
Tablo 8: Kadın Adaya Oy Verme Durumuna Göre Dağılım.....	58
Tablo 9: Kadınların Siyasete Girmesini Destekleme Durumuna Göre Dağılım	58
Tablo 10: Anket Maddelerine Verilen Yanıtların Dağılımı.....	59
Tablo 11: Madde-1 Cinsiyet Karşılaştırması	61
Tablo 12: Madde-2 Cinsiyet Karşılaştırması	61
Tablo 13: Madde-3 Cinsiyet Karşılaştırması	62
Tablo 14: Madde-4 Cinsiyet Karşılaştırması	62
Tablo 15: Madde-5 Cinsiyet Karşılaştırması	63
Tablo 16: Madde-6 Cinsiyet Karşılaştırması	63
Tablo 17: Madde-7 Cinsiyet Karşılaştırması	64
Tablo 18: Madde-8 Cinsiyet Karşılaştırması	64
Tablo 19: Madde-9 Cinsiyet Karşılaştırması	65
Tablo 20: Madde-10 Cinsiyet Karşılaştırması	65
Tablo 21: Madde-11 Cinsiyet Karşılaştırması	66
Tablo 22: Madde-12 Cinsiyet Karşılaştırması	66
Tablo 23: Madde-13 Cinsiyet Karşılaştırması	67

Tablo 24: Madde-14 Cinsiyet Karşılaştırması	67
Tablo 25: Madde-15 Cinsiyet Karşılaştırması	68
Tablo 26: Madde-16 Cinsiyet Karşılaştırması	68
Tablo 27: Madde-17 Cinsiyet Karşılaştırması	69
Tablo 28: Madde-18 Cinsiyet Karşılaştırması	69
Tablo 29: Madde-19 Cinsiyet Karşılaştırması	70
Tablo 30: Madde-20 Cinsiyet Karşılaştırması	70
Tablo 31: Madde-21 Cinsiyet Karşılaştırması	71
Tablo 32: Madde-22 Cinsiyet Karşılaştırması	71
Tablo 33: Madde-23 Cinsiyet Karşılaştırması	72
Tablo 34: Madde-24 Cinsiyet Karşılaştırması	72
Tablo 35: Madde-1 Yaş Karşılaştırması.....	73
Tablo 36: Madde-2 Yaş Karşılaştırması.....	73
Tablo 37: Madde-3 Yaş Karşılaştırması.....	74
Tablo 38: Madde-4 Yaş Karşılaştırması.....	74
Tablo 39: Madde-5 Yaş Karşılaştırması.....	75
Tablo 40: Madde-6 Yaş Karşılaştırması.....	75
Tablo 41: Madde-7 Yaş Karşılaştırması.....	76
Tablo 42: Madde-8 Yaş Karşılaştırması.....	76
Tablo 43: Madde-9 Yaş Karşılaştırması.....	77
Tablo 44: Madde-10 Yaş Karşılaştırması.....	77
Tablo 45: Madde-11 Yaş Karşılaştırması.....	78
Tablo 46: Madde-12 Yaş Karşılaştırması.....	78
Tablo 47: Madde-13 Yaş Karşılaştırması.....	79
Tablo 48: Madde-14 Yaş Karşılaştırması.....	79

Tablo 49: Madde-15 Yaş Karşılaştırması.....	80
Tablo 50: Madde-16 Yaş Karşılaştırması.....	80
Tablo 51: Madde-17 Yaş Karşılaştırması.....	81
Tablo 52: Madde-18 Yaş Karşılaştırması.....	81
Tablo 53: Madde-19 Yaş Karşılaştırması.....	82
Tablo 54: Madde-20 Yaş Karşılaştırması.....	82
Tablo 55: Madde-21 Yaş Karşılaştırması.....	83
Tablo 56: Madde-22 Yaş Karşılaştırması.....	83
Tablo 57: Madde-23 Yaş Karşılaştırması.....	84
Tablo 58: Madde-24 Yaş Karşılaştırması.....	84
Tablo 59: Madde-1 Eğitim Durumu Karşılaştırması	85
Tablo 60: Madde-2 Eğitim Durumu Karşılaştırması	85
Tablo 61: Madde-3 Eğitim Durumu Karşılaştırması	86
Tablo 62: Madde-4 Eğitim Durumu Karşılaştırması	86
Tablo 63: Madde-5 Eğitim Durumu Karşılaştırması	87
Tablo 64: Madde-6 Eğitim Durumu Karşılaştırması	87
Tablo 65: Madde-7 Eğitim Durumu Karşılaştırması	88
Tablo 66: Madde-8 Eğitim Durumu Karşılaştırması	88
Tablo 67: Madde-9 Eğitim Durumu Karşılaştırması	89
Tablo 68: Madde-10 Eğitim Durumu Karşılaştırması	89
Tablo 69: Madde-11 Eğitim Durumu Karşılaştırması	90
Tablo 70: Madde-12 Eğitim Durumu Karşılaştırması	90
Tablo 71: Madde-13 Eğitim Durumu Karşılaştırması	91
Tablo 72: Madde-14 Eğitim Durumu Karşılaştırması	91
Tablo 73: Madde-15 Eğitim Durumu Karşılaştırması	92

Tablo 74: Madde-16 Eğitim Durumu Karşılaştırması	92
Tablo 75: Madde-17 Eğitim Durumu Karşılaştırması	93
Tablo 76: Madde-18 Eğitim Durumu Karşılaştırması	93
Tablo 77: Madde-19 Eğitim Durumu Karşılaştırması	94
Tablo 78: Madde-20 Eğitim Durumu Karşılaştırması	94
Tablo 79: Madde-21 Eğitim Durumu Karşılaştırması	95
Tablo 80: Madde-22 Eğitim Durumu Karşılaştırması	95
Tablo 81: Madde-23 Eğitim Durumu Karşılaştırması	96
Tablo 82: Madde-24 Eğitim Durumu Karşılaştırması	96
Tablo 83: Madde-1 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	97
Tablo 84: Madde-2 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	97
Tablo 85: Madde-3 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	98
Tablo 86: Madde-4 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	98
Tablo 87: Madde-5 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	99
Tablo 88: Madde-6 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	99
Tablo 89: Madde-7 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	100
Tablo 90: Madde-8 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	100
Tablo 91: Madde-9 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	101
Tablo 92: Madde-10 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	101
Tablo 93: Madde-11 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	102
Tablo 94: Madde-12 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	102
Tablo 95: Madde-13 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	103
Tablo 96: Madde-14 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	103
Tablo 97: Madde-15 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	103
Tablo 98: Madde-16 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	104

Tablo 99: Madde-17 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	104
Tablo 100: Madde-18 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	105
Tablo 101: Madde-19 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	105
Tablo 102: Madde-20 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	105
Tablo 103: Madde-21 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	106
Tablo 104: Madde-22 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	106
Tablo 105: Madde-23 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	106
Tablo 106: Madde-24 Gelir Durumu Karşılaştırması.....	107
Tablo 107: Madde-1 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	107
Tablo 108: Madde-2 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	108
Tablo 109: Madde-3 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	108
Tablo 110: Madde-4 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	109
Tablo 111: Madde-5 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	109
Tablo 112: Madde-6 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	110
Tablo 113: Madde-7 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	110
Tablo 114: Madde-8 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	111
Tablo 115: Madde-9 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	111
Tablo 116: Madde-10 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	112
Tablo 117: Madde-11 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	112
Tablo 118: Madde-12 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	113
Tablo 119: Madde-13 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	113
Tablo 120: Madde-14 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	114
Tablo 121: Madde-15 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	114
Tablo 122: Madde-16 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	115
Tablo 123: Madde-17 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	115

Tablo 124: Madde-18 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	116
Tablo 125: Madde-19 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	116
Tablo 126: Madde-20 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	117
Tablo 127: Madde-21 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	117
Tablo 128: Madde-22 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	118
Tablo 129: Madde-23 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	118
Tablo 130: Madde-24 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması.....	119
Tablo 131: Madde-1 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	119
Tablo 132: Madde-2 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	120
Tablo 133: Madde-3 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	120
Tablo 134: Madde-4 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	121
Tablo 135: Madde-5 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	121
Tablo 136: Madde-6 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	122
Tablo 137: Madde-7 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	122
Tablo 138: Madde-8 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	123
Tablo 139: Madde-9 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması .	123
Tablo 140: Madde-10 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	124
Tablo 141: Madde-11 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	124
Tablo 142: Madde-12 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	125
Tablo 143: Madde-13 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	125
Tablo 144: Madde-14 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	126
Tablo 145: Madde-15 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	126
Tablo 146: Madde-16 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	127
Tablo 147: Madde-17 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	127
Tablo 148: Madde-18 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması	128

Tablo 149: Madde-19 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması 128

Tablo 150: Madde-20 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması 129

Tablo 151: Madde-21 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması 129

Tablo 152: Madde-22 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması 130

Tablo 153: Madde-23 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması 130

Tablo 154: Madde-24 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması 131

GİRİŞ

Ülke nüfusunun yarısını oluşturan kadınların, Türk siyasetinde yaşadıkları temsil sorunu güncel siyasetin temel sorunlarından biridir. Türk Kadınının siyaset içindeki yeri sürekli farklılık göstermiştir. Orhun Abidelerinde, kadının konumundan son derece saygı ile bahsedilmekte, 8. yy. Oğuz Kağan Destanında ise, Türk Kadınının sosyal ve siyasi çalışmalarına değinilmektedir. Türk kültüründe erkek destan kahramanları; iyi ata binen, iyi savaşıyan, iyi kılıç kullanan, kendileri ile boy ölçüşen kadınlarla evlenmek istemektedirler. Çünkü Türkler, erkekler ile benzer fiziksel özelliklere ve haklara sahip kadınlarla evlenilmesini, kadının erkekle aynı seviyede olmasını uygun görmüşlerdir. Türklerin İslamiyet'e geçişleri ile birlikte, Arapların kültür etkisinde kalınarak, Türk Kadınının toplum içerisindeki statüsünde ciddi değişiklikler olmuştur. Kadının statüsündeki en büyük değişiklik ise, İstanbul'un fethiyle birlikte başlamıştır. Harem kültürünün etkisiyle, özellikle kent kadınının hayatı tamamen kısıtlanmış, kadınlar adeta haremlere kapatılmıştır. Köylerde ve kırsal kesimlerde yaşayan kadınlar bu durumdan fazla etkilenmemiştir. Buralarda kadınlar günlük hayatın içinde erkekle yan yana çalışarak hayatını devam ettirmiştir. Türk toplumunun kentsel yaşamında ikinci sınıf insan konumuna düşen kadınlar hakkında, toplumda birçok olumsuz kavram yerleşmiş ve sosyal yaşamda kadının etkinliği yok olmuştur. Buna rağmen zaman zaman sarayın haremi, saray kadınlarının siyasi entrikalarıyla tarihte yer almıştır.

Tanzimat döneminde, kadına karşı uygulanan sert tedbirlerle değişimler baş göstermeye başlamıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine kadar bir çekişme halinde devam etmiştir. Cumhuriyet ise, Tanzimat'tan beri süregelen bu birikimlerle yaşama başlamıştır. Cumhuriyetle birlikte toplumun sosyal yaşamında, üretiminde ve siyasi yaşamında kadının önemi fark edilmiştir. Varlığı ile toplumda kadınların yer almamasının ne tür yoksunluklara neden olduğunu bilen Mustafa Kemal Atatürk, bu konuda radikal değişimler yapmıştır. Mustafa Kemal'le birlikte, kadının başta eğitim olmak üzere, hukuk, iş, siyaset, toplumsal yaşam ve aile yaşamında eşit haklara sahip olarak yerini alması için ciddi çabalar harcanmıştır.

Ülkemizin yaşadığı siyasi anlamda çalkantılı dönemler, kadının siyaset içindeki konumunu da olumsuz etkilemiştir. Günümüzde yasa önünde eşitlik sağlanmış olsa da ne yazık ki uygulamada kadın hala istenilen yere gelememiştir. Son dönemde kurulan İYİ Parti'nin liderinin bir kadın olması bu açıdan çok önemli bir gelişmedir.

Bu çalışmada, Türk Kadınının geçirdiği siyasi süreç ve günümüzdeki kadın siyasetçi imajı konu edilmiştir. Bu sayede kadının siyasetteki yerini ve imajını etkileyen faktörler araştırılmaya çalışılmıştır.

Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde, siyasi iletişim ve siyasi imaj konusu işlenmiştir. Siyasi imaj içerisinde, siyasi parti imajı, siyasi lider imajı ve siyasi aday imajı ele alınmıştır. Siyasi parti imajlarının oluşmasında kişilerin siyasi imajları öğrendikleri kaynaklar olarak aile, arkadaş, okul, iş ve sosyal çevre ve kitle iletişim araçları ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde, Türk Kadınının geçirdiği siyasi sürece değinilerek, günümüzde kadının siyasetteki konumu ve imajı üzerinde durulmuştur. Üçüncü ve son bölümde ise, kadının siyasetteki imajını öğrenmek için, seçmenler üzerinde yapılmış olan anket çalışmasına yer verilmiştir. Anket çalışması; seçmenlerin kadın siyasetçiye bakış açısını belirlemek, siyasi iletişim ve siyasette kadın imajını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SIYASİ İLETİŞİM VE SİYASETTE İMAJ

Arapça bir kelime olan siyaset kökü itibariyle at talimi, at eğitimi anlamlarında kullanılmaktadır. Daha çok ülke, devlet yönetimi anlamında kullanılmıştır. Daver (1993:3) ise siyaseti; ülke, devlet, insan yönetimi şeklinde tanımlarken, Kışlalı (2002:17-18) ise bu tanımın siyaseti aynı zamanda bir bilim ve sanat olarak değerlendirenlerin düşüncelerine de uygun olduğu görüşündedir.

Türköne (2003:6) siyaseti iki taraflı bir yapıya benzetmiştir. Çatışma ve uzlaşmanın bulunduğu iki ayrı kutuptan bahsetmiştir. Bir yanda insanlar ortak kurallar etrafında barış içinde yaşamaya, işbirliği yapmaya ve uzlaşmaya çaba harcamaktadır. Diğer yanda ise çatışan fikirler, farklı istekler, birbirine zıt çıkarlar üstün olmak için birbiriyle yarışmaktadır. Bu yüzden çatışmaların çözüme kavuşturulma sürecini siyasetin özü olarak ifade etmektedir. Siyasetin merkezinde insan vardır ve dolayısıyla siyaset insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanın olduğu her yerde de siyaset vardır. Toplumların gelişmesiyle birlikte, toplumsal yapının bir unsuru olan siyaset de varlığını göstermektedir. Üste'ye (2011:7) göre, insanların bulunduğu her yerde siyaset, siyasetin bulunduğu her yerde insan unsuru vardır. Aile içinden devlet yönetimine kadar mevcut kaynakların kullanılması, bu kaynaklardan daha fazla yararlanabilmek için bir mücadele söz konusudur. Bu mücadele bile bir siyaset olarak değerlendirilebilmektedir.

Siyasetle uğraşan kişi ya da kuruluşların topluma ulaşması, etkiledikleri birey sayısını arttırabilmek için onlara ulaşmaları gerekir. Bunun için en sağlıklı ve verimli iletişim kanallarını bulmak ve kullanmak durumunda kalırlar. Bu noktada siyasi iletişim kavramından bahsetmek gerekir.

Uslu (1996:79) siyasi iletişimi, bir siyasi görüş ya da organın etkinlikte bulunduğu siyasi sistem içerisinde kamuoyunun güvenini ve desteğini sağlamak amacıyla dönemin gereklerine göre reklam, propaganda ve halkla ilişkiler tekniklerinden yararlanarak sürekli bir biçimde gerçekleştirdiği tek veya çift yönlü iletişim çabası olarak tanımlamıştır.

Günümüzde ise, siyasi iletişim vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Bu konuya değinen Taluk (1999:10) siyasi iletişimin; seçen ve seçilen arasında iletişim kurmak üzere çeşitli faaliyetler içerdiğini, seçmenin algılayışını etkileyerek kimi seçmesi gerektiği ve de yönetim sürecine nasıl katılabileceği konusunda zihinde bir düşünce oluşmasına yardımcı olduğunu, seçenle seçilenin arasında hoşnutluğu arttırmaya katkısı olduğunu belirtmiştir.

Siyasi iletişimin en önemli unsurlarından biri de siyasi imajdır. Siyasi imaj ise, siyasi kimliğe sahip kişiler ve kurumların kişisel ve profesyonel niteliklerinin seçmen tarafından algılanması olarak tanımlamak mümkündür. İmajın gerçek değil yaratılmak istenen algının zihinde oluşturulması üzerine yapılan bir kurgu olduğu günümüzde yaygın bir kanıdır. Yaratılmak istenen imajların amacı hedef kitleye cazip görünmektir. Tolungüç'e (2000:23) göre imaj; reklamlardan doğal ilişkilere, içinde yaşanılan kültürel iklimden var olan ön yargılara kadar çeşitli kanallardan elde edilen bilgi ve verilerin değerlendirilip, yorumlanmasıyla oluşturulmaktadır.

Buraya kadar siyasetin tanımı, siyaset yapabilmek için kitlelere ulaşmada gerekli olan siyasi iletişim ve ardından siyasette etkililiği arttıran unsurlardan siyasi imaj konularından kısaca bahsettikten sonra, bu kavramlar aşağıda detaylı olarak irdelenmiştir.

1.1. Siyasi İletişim

Kantel (1991:40) siyasi iletişimi, siyasi arenada birbirini anlatma ve anlama biçimi olarak tanımlarken Oktay (1993:77) ise, bir yönüyle siyasette denetim ve şeffaflığı sağlayan, diğer yönüyle de siyasetçilerin seçmenleri demokratik ikna metotlarıyla etkilemelerine yardımcı olan bir araç olarak ifade eder. Siyasi iletişim belli bir sürecin sonunda oluşan siyasi süreç ile diğer iletişim süreçleri arasındaki disiplinler arası ilişkiyi ele alan bir akademik bir alandır.

Siyasi iletişim sürecinde, genel iletişim tanımında yer aldığı gibi verici, alıcı, kanal, mesaj ve geri besleme öğeleri bulunmaktadır. Siyasi iletişimin eksiksiz olarak meydana gelebilmesi için tüm öğelerin etkili olarak kullanılması ve her birinin işlevsel olarak iletişim olgu ve sürecinde yer alması gerekir. Bu benzerliğe rağmen siyasi iletişim, bazı noktalarda diğer iletişim türlerinden ayrılmaktadır. Bir kere

siyasi iletişimde mesajı verenler ya siyasi kimliği olanlardır ya da bu mesajı belirli bir toplum, grup veya topluluk adına belirli kişi ya da gruplar verir (şengül, 2010:33). Siyasi partilerin özellikle seçim dönemlerinde seçmenlere yönelik yaptığı seçim propagandaları ve kitlelere yapılan konuşmaları buna örnek verilebilir. Siyasi iletişim aktörleri ise, siyasi partiler, bu partilerde aktif rol alan kişiler, adaylar, parti başkanları ve teşkilat başkanları olarak sıralanabilir. Özkan'a (2004:44) göre, katılımcı demokrasilerde sadece sistemce meşru kabul edilen siyasi örgütler değil, siyasi süreç içinde güçlerini kabul ettirmeye çalışarak siyasi bir meşruiyet kazanmaya uğraşan tüm kişi ve kurumlar, siyasi iletişimin aktörleri olarak kabul edilmektedir. Bunların arasında siyasi partiler, kamu yararına çalışan örgütler, sivil toplum kuruluşları, baskı ve menfaat grupları, medya kuruluşları, merkezi ve yerel hükümetler ile vatandaşlar yer almaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği üzere, siyasi iletişimde bulunan kurum, kuruluş, grup ve kurumsallaşmış kimliği bulunan kişiler, örgüt liderleri, önderleri ve yöneticileri siyasi aktörler olarak ele almak mümkündür. Bu aktörler buldukları, ait oldukları küme veya örgütün amaçları, ilke ve kuralları çerçevesinde hareket etmek ve iletişimde bulunmakla yükümlüdürler (Aziz, 2003:17).

1.1.1. Siyasi İletişimin Aktörleri

Siyasi iletişimin aktörleri; devlet başkanı, hükümet, siyasi partiler, yerel yönetimler, sivil toplum örgütleri, baskı grupları, sivil itaatsizlik, lobicilik faaliyetleri ve terör (yasa dışı) gruplarıdır. Bu aktörler aşağıda detaylıca açıklanmıştır.

1.1.1.1. Devlet Başkanı

Siyasi iletişim aktörlerinden en önemlisi devlet başkanıdır. Devlet başkanı, ülkenin en üst makamında bulunur ve seçimle o makama gelir. Halkı siyasi mesajlar yoluyla bilgilendirir. Bu mesajlar halka kitle iletişim araçları (radyo, televizyon kanalları, yazılı basın ve medya vs.) ile ulaştırılır. Kimi zaman basın bildirisi, kimi zaman da basın toplantıları yolu tercih edilir. Aziz'in (2003:18-19) de belirttiği gibi, özellikle ülkenin ekonomik, siyasi ya da güvenliği ile ilgili konularda, dar boğazda olduğu durumlarda siyasi iletişim türü mesajlar, çeşitli araçlar kullanılarak geniş

kitlelere duyurulmaya çalışılırken kimi zaman da iç veya dış kamuoyuna verilecek siyasi mesaj anma, açılış, bayram törenleri gibi olağan bir törende verilebilmektedir.

1.1.1.2. Hükümet

Hükümetler, seçim yoluyla devleti yönetme hakkına sahip olan bir yapıdır. Aziz'e (2003:20) göre hükümetler de kendi çalışmalarını yönettikleri topluma anlatmak, açıklamak, bir bakıma kendilerini seçen kitlelere hesap vermek zorundadırlar. Bu zorunluluğu hissetmeyen, kendini seçenlerle herhangi bir diyalogu olmayan ya da yeterli derecede olmayan hükümetlerin gelecek seçimde seçmenlerden aynı oyu alamayacağı aşikârdır.

Bu nedenle hükümetlerin de siyasi iletişim faaliyetlerine önem ve ağırlık vermeleri gerekmektedir. Ülkemiz açısından düşündüğümüzde; ramazan aylarında kurulan iftar çadırları, bazı özel günlerde düzenlenen halk konserleri, çeşitli toplantılar vb. etkinlikleri gerçekleştiren hükümetler, dolaylı siyasi iletişim faaliyetinde bulunmaktadır. Hükümet, seçmenleri unutmadığını, her zaman onların desteğine ihtiyacı olduğunu bu tür faaliyetlerle göstermek zorundadır.

1.1.1.3. Siyasi Partiler

Siyasi iletişimin en aktif kullanan organlardan birisi de siyasi partilerdir. Siyasi partiler, siyasi iletişim için pek çok unsuru kullanırlar. Bu unsurlardan bazılarını partinin amblemi, flaması, parti için hazırlanan tanıtım müziği, afişler, rozetler vb. olarak gösteren Kaleli (2014:116), ayrıca demokrasi için vazgeçilmez yapılar olan siyasi partilerin fonksiyonlarını şu başlıklar altında toplamıştır:

- 1) Aday gösterme, politika belirleme,
- 2) Siyasal devşirme (siyasi kadroların oluşturulması),
- 3) Siyasal sosyalleşme,
- 4) Hükümetin sorumluluğunu alma ya da hükümeti denetleme,
- 5) Halkla ilişkiler.

Siyasi adaylar seçimlerde başarılı olabilmek ve daha çok seçmene ulaşabilmek için bir siyasi partinin yardımına ihtiyaç duyarlar. Siyasi partilerin yardımı olmaksızın adayların seçimlerden başarıyla çıkabilmesi zordur.

1.1.1.4. Yerel Yönetimler

Yerel yönetimler, il ve ilçe belediyelerinden oluşur. Belediyeler yaptıkları hizmetleri halka duyurmak için çeşitli iletişim araçları kullanır. Bunu doğrudan siyasi iletişim yöntemini kullanmak suretiyle gerçekleştirir. Konser, sergi, toplantı, afişler vs. bu iletişim yollarından birkaçıdır (Aziz, 2003:21).

1.1.1.5. Sivil Toplum Örgütleri

Meslek odaları, sendikalar, dernekler, vakıflar, birlikler, federasyon ve konfederasyonlar demokratik toplumlarda var olan sivil toplum örgütleridir. Bu örgütler dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de zamanla ses getiren çalışmalar yapmaktadır. Özellikle 2000’li yılların başlarında Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne girme girişimlerinde sivil toplum örgütlerinin açıkça görüş bildirdikleri ve bu nedenle Avrupa Birliği ülkelerinde önemli girişimlerde buldukları gözlenmiştir. Aziz (2003:22-23) bu konuda örnek göstererek Kasım 2002’de bazı sivil toplum kuruluşlarının, 12 Aralık 2002 tarihinde Kopenhag’da toplanacak Avrupa Birliği üyelerini, Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne girmesi için müzakere tarihi vermelerini etkilemek üzere Avrupa ülkelerine gezi düzenlediğini söylemiştir. Diğer bir deyişle, Türk sivil toplum örgütleri de bir tür siyasi iletişim sürecine dahil olmuş ve Türkiye lehine faaliyetler yürütmüşlerdir.

1.1.1.6. Baskı Grupları

Baskı grupları herhangi bir yasal dayanağı olmayan, bir takım amaçlar doğrultusunda kişilerin bir araya gelerek oluşturdukları gruplardır. Aziz’in (2003:23-24) de belirttiği gibi bu baskı gruplarının hukuki yapıları bulunmamaktadır. Amaçlarına ulaşmak için kamuoyuna, devlet ve hükümet kurum ve kuruluşlarına seslerini duyurmak için çeşitli iletişim yöntem ve tekniklerinden yararlanırlar. Silahsızlanma, doğal çevreyi koruma gibi konularla ortaya çıkabilen baskı gruplarının faaliyetleri bazen protesto eylemlerine de dönüşebilmektedir.

Ülkemizde özellikle eğitim konusunda (özel eğitime muhtaç çocukların eğitilmesi, kadın eğitimi, okul öncesi eğitim gibi) pek çok baskı grubu yaptıkları eylemlerle hem farkındalık yaratmak hem de yönetimlere uyarılarda bulunmak amacıyla faaliyetler yürütmektedir.

1.1.1.7. Sivil İtaatsizlik

Herhangi bir şiddete yol açmadan, amaçlanan hedefe ulaşıncaya kadar devam eylemler olarak tanımlanabilir. Bu eylemler toplumca ve yasalarda suç sayılmayan eylemlerdir. Toplumsal değerlerin siyasi erk tarafından çiğnenmesinden duyulan kaygıyı dile getirmek için başvurulan bir tepki şeklidir (Aziz, 2003:25). Ülkemizdeki Cumartesi Anneleri, CHP'nin Adalet Yürüyüşü, Fransa'daki Sarı Yelekliler eylemleri buna örnek gösterilebilir.

1.1.1.8. Lobcilik Faaliyeti

Baskı gruplarının yasal olanlarıdır. Rum ve Ermeni lobilerinin ülkemiz aleyhinde yurt dışında yürüttükleri faaliyetler buna örnek gösterilebilir. Aziz'e (2003:26) göre lobcilik faaliyetleri, baskı grupları tarafından belli konularda etkili olmak üzere yönetenler nezdinde, özellikle yasama ve yürütme üzerinde kendi amaçlarını gerçekleştirmek üzere yürütülen faaliyetlerdir ve sivil toplum örgütleri de kimi kez bu tür faaliyetlerden yararlanma yoluna giderler.

1.1.1.9. Terör (yasa dışı) Gruplar

Belli bir siyasi amacı gerçekleştirmek için yasa dışı yollarla faaliyet gösteren gruplardır. Yukarıdaki başlıklarda bahsedilen gruplardan farklı olarak yasa dışı örgütlerdir ve hukuka aykırı faaliyetler yürütürler. Ülkemizde faaliyet gösteren PKK terör örgütü buna örnek olarak verilebilir. Aziz (2003:28-29) terör gruplarının, faaliyet gösterdikleri ülkelerin yasalarına aykırı konumları olduğunu belirtmektedir. Ayrıca bu gruplar daha çok belli haklar elde etmek için örgütlenmişler ve faaliyetleri de çoğunlukla ya o ülkenin sınırları dışındadır ya da yer altına inmişlerdir. Bunlar eylemlerini daha çok şiddet yolu ile yaparak dikkat çekmeye çalışırlar. Uçak ve insan kaçırma, cana ve mala zarar veren, tedirginlik yaratan bombalama, yakma, yıkma gibi eylemler, çeşitli saldırılar genellikle yasa dışı grupların başvurdukları eylem biçimleridir.

1.1.2. Siyasi İletişimin Fonksiyonu

Siyasi iletişimin üç temel fonksiyonu vardır. Birinci fonksiyonu ortaya çıkan siyasi problemlerin tanımlanmasına yardımcı olması, ikinci fonksiyonu bu problemlerin siyasi tartışma ortamına girerek meşruiyet kazanmasını sağlamasıdır. Artık konuşma konusu olmaktan çıkmış, ortak bir görüş birliğine varılmış konuları gündemden düşürmek de siyasi iletişimin üçüncü fonksiyonu olarak sayılabilir. Siyasi iletişimin ilk fonksiyonu olan siyasi problemlerin tanımlanmasında siyasetçiler ve medya temel rolleri üstlenirken, ikinci fonksiyonda kamuoyu araştırmaları, üçüncü fonksiyonda ise yine medya ön plana çıkmalıdır (Oktay, 2002:24).

1.2. Siyasi İmaj

Siyasi imajı siyasi kimliğe sahip kişiler ve kurumların kişisel ve profesyonel niteliklerinin seçmen tarafından algılanması olarak tanımlamak mümkündür. İmajın gerçek değil yaratılmak istenen algının zihinde oluşturulması üzerine yapılan bir kurgu olduğu günümüzde yaygın bir kanıdır. Yaratılmak istenen imajların amacı hedef kitleye cazip görünmektir. Özüpek (2005:108) imajı, bir şeyin nasıl bilindiği ve insanlar tarafından nasıl açıklanıp hatırlandığı, kendisiyle ne gibi bağ kurulduğu olarak açıklamış, genel olarak bir bireyin diğer bir birey, grup veya organizasyon hakkında sahip olduğu izlenim, düşünce olarak tanımlamıştır.

Siyaset kazanma ve kaybetme üzerine kurulmuş bir yapıdır ve bu yapının merkezinde insan vardır. Siyasi aktörler imaj çalışmalarının kalıcı olmasını sağlamak amacıyla seçmenler üzerinde kalıcı etki yaratmak için en çok yazılı ve görsel basından faydalanmaktadır. Hedef kitleye daha kolay ulaşmak, basında kullanılan söylemler ve renklerin insan zihninde daha kalıcı olması, imaj oluşumunda ve imajın biçimlenmesinde önemli bir etkiye sahip olmaktadır. Qualter'e (1991:138) göre siyasetin pazarlanması, siyasetin pazarlanabilir imajlara indirgenmesi anlamını taşıyor ve imajlar otomobilleri, şarapları ve parfümleri satabiliyorsa siyasetçileri de satabilir.

Oluşturulan siyasi imajların, aktörlerin gerçek özelliklerini ortaya koymadığı, seçmene gösterilenin yaratılmış bir imaj olduğu gerçeği düşünüldüğünde seçmenin kandırılması, yanlış yönlendirilmesi olası bir sonuçtur. Kaleli'ye (2014:10) göre,

medya kanallarını etkin kullanan hatta ele geçiren partiler siyasi iletişimde yarışa önde başlayacak, eleştirideki iddianın gerçekliği düşünüldüğünde ise seçmen kitlelerini bu güçle kolaylıkla etkileyebilecek, seçmen hür iradesiyle oy verdiğini düşünürken, aslında gerçeklikten uzak imajlar dünyasının yoğun reklam bombardımanı altında karar vermiş olacaktır.

Bizleri çevreleyen bu iletişim ağı içerisinde siyasette payına düşeni almakta, partilerin yerini artık ağırlıklı olarak liderler ve adaylar almaktadır. Artık siyasi olarak lokomotif görevini üstlenen adaylar, kitleleri peşinden sürükleyebilmek ve seçmenin oyunu alabilmek için yeni ve farklı bir oluşum içine girmektedir. Seçmenle arasında yaşanan etkileşim ve bilgi alışverişinde imaj olarak nitelenen yeni bir kavramı gündeme getirmiştir. İmaj kavramı yeni bir anlayışla birlikte beraberinde getirdiği hem görünüm hem de fikir anlamında aday için tasarlanan önemli bir çalışmadır (Özdemir, 2006:2). Gittikçe birbirine benzeyen siyasetin bileşenleri arasında imaj tercihe neden olacak farkı yaratmada önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldız, 2000:2).

Politik pazarlamada imaj haline dönüşen siyasi ürünlerin ticari pazarlamada geçerli olan kurallar çerçevesinde değerlendirildiği görülmektedir. Nasıl ki ticari faaliyetlerin hareket noktası tüketicilerin istek ve ihtiyaçlarıysa, seçmenlerin ihtiyaçları da politik pazarlamada temel hareket noktası olmaktadır. Ancak duruma bakıldığında siyasi partilerin seçmenlerin istek ve ihtiyaçlarını doğru ve tutarlı analizlerle tespit edemedikleri gibi birde araştırmalarda manipülasyonlara rastlandığı görülmektedir. Ayrıca çağdaş iletişim ve davranış bilimlerinin bulgularını kullanarak tüketicilerin mevcut ihtiyaçlarının yanında var olmayan ihtiyaçlar da yaratılmakta ve tüketicilerin satın alma davranışını yönlendirilmesi hedeflenmektedir (Özdemir, 2006:12).

Günümüzde devamlı tüket anlayışının egemen olduğu ve kullan at politikalarının öne çıktığı, ürünlerin faydasından çok imajlarının önem taşıdığı görülmektedir. Siyasi adaylar seçmen karşısına çıktıklarında çözüm politikaları yerine, gerçek olmayan vaatlerde bulunmaktadır. Kampanyalarında gerçek program ve yaklaşımları değil, bu gerçek olmayan bir dünyayı sunmaktadırlar. Gerçek dışı bu

dünyada adaylarda yerini yaratılan kimlik ve kişiliklere değişim ve dönüşüme bırakmakta, yaratılan imajlar ön plana çıkmaktadır (Özdemir, 2006:13).

Kimlikler kurum ve kişilere, örgütlere ait nitelikleri göstermektedir. Hayat duruşu, amaçları, değerleri, kim olduğu kimliğine bakılarak anlaşılmaktadır. Siyasi adayın kimlik tanımlaması ise kişisel misyonu, vizyonu ve felsefesidir olarak tanımlanmaktadır. Kimliği içinde barındıran düşünce, ruh ve iletişim üçlüsüdür. İfade edilen bu kimlikle seçmenin algıladığı kimlik- imaj tam olarak örtüşmelidir. Kimlikler partiler tarafından oluşturulmakta, imaj ise seçmenin bakış açısı ve nasıl algıladığıdır (Uztug, 2004:37-39).

1.2.1. Siyasi Parti İmajı

Siyasi partilerin imajlarının oluşumunda birçok faktör ön plana çıkmaktadır. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür: siyasi parti lideri, siyasi parti kültürü ve siyasi parti kimliği, kimlik doğrultusunda belirlenen siyasi misyon ve vizyondur. Bunların her biri kendi içinde ayrı ayrı önemlidir. Siyasi partiler kendilerini konumlandırırken, kişilerde oluşmasını istedikleri izlenimler doğrultusunda imaj yönetimi yapar ve siyasi mesajlarını bu özelliklere bağlı olarak oluşturur ve aktarılır. Partiler tarafından oluşturulan kimlik ve kültür özellikleri doğrultusunda hazırlanan siyasi mesajlar seçmene aktarılır. Seçmenler siyasi partilerin bu özelliklerini ya da bu özellikleriyle ilgili mesajlarını çeşitli kaynaklardan alırlar. Seçmenin bu siyasi mesajları aldığı kaynaklar da seçmen üzerinde etki oluşturabilmektedir. Bu kaynakları aile, arkadaş, okul, iş ve sosyal çevre ve kitle iletişim araçları olarak sıralamak mümkündür. Bu kaynaklardan alınan mesajların geldiği kaynağın süzgeçlerinden geçtiğini gösterir. Bundan dolayı kişilerin siyasi parti ile ilgili görüşlerinin ve buna bağlı olarak kendilerinde oluşacak parti ve aday imajı oluşmasında bu kaynaklar etkilidir (Sancar, 2008:43).

Siyasi imajların oluşturulmasında siyasi parti kimlik ve kişilik özelliklerinin doğru konumlandırılması gerekmektedir. Tabii sadece doğru bir konumlandırma yapmak, o parti hakkında istenilen imajın yaratılacağı anlamına gelmez. Siyasi partilerin kendilerini kamuoyuna daha iyi anlatmak için misyon ve vizyonlarına uygun vaat ve söylemler geliştirmede iletişim profesyonellerinden faydalanırlar.

Sonuç olarak kamuoyunda oluşan siyasi parti imajları, o partiler hakkında kişilerin düşünce ve fikirlerinin belirlenmesinde etkilidir. İçinde bulunduğumuz iletişim çağında kitle iletişim araçları etkili bir kamuoyu oluşturma görevi üstlenir. Bu araçlar sayesinde toplumda saygın bir konumda bulunan iş adamları, gazeteciler, sivil toplum örgütleri ve bazı sanatçılarda kanaat önderi görevini yürütürler. Kitle iletişim araçlarının olayları anında hızlı bir şekilde milyarlarca kişiye ulaştırabilme özelliği bu kişilerin fikirlerine yön verilmesini de sağlar (Sancar, 2008:56).

Kamuoyuna kendi isteklerine uygun olarak yön vermek isteyen siyasi partiler, gruplar, baskı grupları ve örgütler kitle iletişim araçlarını etkin olarak kullanırlar. Kitle iletişim araçları ve özellikle çağımıza uygun olarak sosyal medya platformları kamuoyunu etkilemede daha etkin bir rol oynar. Anık'ın (2005:49) da belirttiği gibi kamuoyu oluşturan çevresel unsurlar arasında sayılan ve kamuoyuna kendi amaçları doğrultusunda içerik, biçim ve yönelim vermek isteyen siyasi partiler, gruplar, baskı grup ve örgütleri, bu amaçlarını gerçekleştirebilmek için kitle iletişim araçlarını yoğun bir şekilde kullanmaktadırlar.

Birer marka olan siyasi partilerin, ticari markalardan farkları seçmene sunduklarının oldukça karmaşık olmasıdır. Siyasi partilerin seçmene sunduğu adalet, güvenlik, eğitim, sağlık gibi pek çok alanda farklı politikaları mevcut olmasına rağmen seçmen bu politikaların tamamına bakıp bir bütün olarak değerlendirmektedir. Seçmen yaptığı bu değerlendirmeler sonucunda bu politikaları ya bütün olarak kabul etmekte ya da bütün olarak reddetmektedir (Smith, 2009:211). Diğer konularda olduğu gibi siyasal pazarda da imajın önemi oldukça büyüktür. Partinin kendisi, izlediği politikalar ve aday seçmenler tarafından takdirle karşılanırsa da seçmenin oy verme davranışını sadece bunlar belirlememektedir. Adayların, liderin ve partinin imajı da seçmen üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Tüm bu değişkenler karmaşık gibi gözükse de siyasal ürün hakkında seçmene bilgi vermekte ve değerlendirmesini kolaylaştırmaktadır (Bayraktaroglu, 2002:71).

Bir bakıma ticari pazarlamada olduğu gibi siyaset pazarlamasında da artık ürünler ya da hizmetler değil, imajlar ve bu imajların temsil ettiği umutlar satın alınmaktadır (Boyras, 2012:41).

Demokrasi için vazgeçilmez yapılar olan siyasi partilerin, imaj oluşumlarında etkili olan başlıca unsurlar aşağıda sıralanmıştır.

1.2.1.1. Aile Faktörü

Toplumun en temel yapı taşını oluşturan ailenin her insanın hayatında çok önemli bir yeri vardır. Sadece sosyal sistemin işleyişinde değil, kişiliğimizin oluşmasından, birçok değerleri benimsememize kadar ailenin etkisi görülür. Erkal'a (2000:88) göre aile; nüfusu yenileme, milli kültürü taşıma, çocukları sosyalleştirme, ekonomik, biyolojik ve psikolojik tatmin fonksiyonlarının yerine getirildiği bir müessesedir.

Kendi kültür değerlerini çocuklara aktaran aile, aynı şekilde toplumun kültür değerlerini de aktaracaktır. Çocuklar ailede ahlak, görgü, gelenek ve göreneklerle birlikte ailenin siyasi düşüncesini de almaktadırlar (Sancar, 2008:44). Birey üzerinde önemli bir etkiye sahip olan ailenin, siyasi ilgisinden çocuğun etkilenmemesi mümkün değildir. Özellikle siyasi ilgi düzeyi yüksek ailelerde yetişmiş insanlar üzerinde bu etki çok daha belirgindir. Ancak siyasi ilgi düzeyi düşük olan ailelerde yetişmiş bireyler ile yükseköğrenim yapmış bireylerde bu etki daha az olacaktır.

1.2.1.2. Arkadaş Faktörü

Özellikle ergenlik çağıyla birlikte başlayan aileden uzaklaşma ve arkadaş etkisi, çocuğun düşüncelerinin değişmesini sağlayacaktır. Çocuk vaktinin çoğunu birlikte geçirdiği arkadaş ortamına uyum sağlamak ve kendini kabul ettirmek için arkadaşlarının fikir ve davranışlarını benimser. Siyasi konuları da ailesinden çok arkadaş ortamında tartışmaya başlar ve arkadaşlarının etkisinde kalır.

Bu durum genellikle insan hayatında ergenlikle başlar ve o dönemdeki birçok şeyin sonraki hayatımızda da etkisi devam eder. Siyasi düşünce ve kararlar böylece bireyin hayatına girer. Özellikle otoriter aile yapısının olduğu durumlarda, arkadaş grubunun etkisi kendini daha kolaylıkla duyurabiliyor. Emekçi sınıflardan gelen çocuklar, eğer daha varlıklı kesimlerin çocuklarıyla aynı gruplara girmişlerse, genelde öbürlerinin değerlerini benimseme yolunda bir eğilim doğuyor (Kışlalı, 2004:119).

1.2.1.3. Okul Faktörü

Bireylerin yaşları büyüdükçe okul ve akran kümelerinin birey üzerindeki etkisi artarken, ailenin etkisi azalacaktır. Bu durumun sonucu olarak, bireyin yaşı ile okul etkisinin orantısal artış gösterdiği söylenebilir. Bireyler okulda öncelikle öğretmeninden etkilenirler. Özellikle ilköğretim de bu etki çok daha fazladır. Ergenlikle aynı döneme tekabül eden lise döneminde ise, ilgi daha çok arkadaş grubuna yönelir. Kışlalı'nın da (2003:120) belirttiği gibi okulun siyasi toplumsallaşmadaki yeri, yalnızca öğretmenin etkisiyle sınırlandırılmaz. Derslerin içeriği, öğrencinin o okul nedeniyle karşı karşıya geldiği farklı çevre ve koşullar, okulda oluşan arkadaş grupları, öğretmenin etkisine eklenen ve her zaman aynı yönde olmayan etkiler yaratabilirler. Okulun siyasi toplumsallaşmadaki yeri işte bu etkilerin toplamı olarak ortaya çıkar.

Örneğin, liseye herhangi bir parti tercihi olmadan giren çocuk için, okulda esen hava seçimini etkiler. Burada öğrenciler için kendi ailelerinin parti tercihlerinin yanı sıra lisedeki hâkim yetişkin sayısı tarafından “parti” adına güçlü bir meyil vardır (Levin, 1961:196).

1.2.1.4. İş ve Sosyal Çevre Faktörü

Aile ve okuldan sonra kişinin kanaatini etkileyen, kanaat oluşmasını sağlayan diğer bir önemli faktör ise iş ve meslek gruplarıdır. İş hayatının içine giren birey yeni fikir ve bakış açılarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Çalışma hayatında kişi sendika ve meslek kuruluşları, dernekler, kooperatifler gibi gruplara dahil olur. Bu gruplar kişide sınıf bilincinin gelişmesinde, toplum içindeki yeri hakkında görüşünün belirginleşmesinde ve kendi ekonomik ve sosyal statüsünün belirlenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Kişiler genellikle siyasi davranışlarını belirleyen ortak yargılara, “biz” bilincine, grup içinde bütünleşme ile ulaşır (Kapani, 2002:149).

Daha çok kendiliğinden oluşmuş ve daha çok duygusal ağırlıklı güvenlik, sosyalleşme, aidiyetlik, kendini tanımlama gibi ihtiyaçların karşılanması için önemli bir fonksiyona sahip olan birincil grupların bireysel tercihler bakımından etkisinin büyük olduğu söylenebilir (Güllüpunar, 2010:53-54).

1.2.1.5. Kitle İletişim Araçları ve Medyanın Etkisi

Günümüzde kitle iletişim araçları bireyin; etkin olarak siyasi sisteme ilişkin inanç, değer ve bilgileri öğrenmesi ve benimsemesi ile siyasi-ideolojik kimliğinin biçimlenmesi bağlamın da en etkin araçlardandır. Kitle iletişim araçlarının etkili bir siyasi toplumsallaşma aracına dönüşmesi ile birlikte siyasetin düşünce ve algılama biçimleri, ilişkileri, aktörleri ve kurumları kitle iletişim araçları yoluyla değişime uğramıştır (Sancar, 2008:49).

Yaşamla ilgili her olayın haberinin, kitle iletişim araçlarından alınması, modern insanın dünyayı, yaşamı, insanın kendisini bile bu araçların hazırladığı içerik yoluyla anlamlandırmasına sebep olmaktadır. Kitle iletişim araçları vasıtasıyla gerçekleştirilen iletişim süreci, mesajı gönderen ile alan tarafından baskın kültür alanı içinde anlaşabilmesini gerektirmektedir. Bu iletişim sürecinde, mesajı alan kişiler bağımlı konumdadırlar; eşit ya da özgür değildirler. Çünkü gönderilen mesajlar, mesajı hazırlayan kişilerin değerlerine, normlarına göre önceden hazırlanmakta, bu nedenle de toplumdaki egemenlik ilişkilerini taşıyan baskın kültüre göre yorumlanmak zorunda kalmaktadır (Aydoğan, 2004:14). Bu anlamda kişilerin bu ortamda aldıkları mesajlardan etkilendikleri karşımıza çıkmaktadır (Sancar, 2008:50).

1.2.2. Siyasi Lider İmajı

Siyasi partilerin birbirleriyle olan benzerlikleri düşünüldüğünde, siyasi parti liderlerinin imajlarının seçmeni etkilemedeki önemi oldukça fazladır. Son yıllarda bu AK Parti örneğinde olduğu gibi, çok daha açık görülmektedir. Balcı'ya (2006:144) göre siyasi partilerin imaj yönetiminde, aday imajlarının yönetilmesinde, politik adayın karakter özelliklerini, insanlarla etkili iletişim kurma kabiliyeti, huyları, yönetim becerisi, zeka ve bilgi düzeyi, ahlak anlayışı, yaptırım gücü, iş bitirme becerisi, kamu yönetimindeki tecrübesi, geçmiş dönemdeki icraatları ve sorunlar hakkındaki politikaları gibi konular önem taşımaktadır.

Günümüzde birçok unsurun değişmesi ile birlikte, liderlerin taşınması gereken özellikler, liderlerin davranışları ve tutumları da değişime uğradı. Bu noktada siyasi liderlerin yardımına 'imaj' yetişmektedir. İmaj, toplum üzerinde bir etki oluşturmak

için siyasi liderler tarafından bir silah gibi kullanılmaktadır. Hitap ettiği topluluklara uygun imaj tasarlayan ve yönetim gerçekleştiren siyasi liderler o topluluklar tarafından daha çok tercih edilmektedirler. Bu nedenle adaylar kişisel imajlarına dikkat etmek durumundadırlar. Fiziksel özellikler, karakter, mizaç, yürüyüş, duruş biçimi, eğitim, giyim tarzı gibi simgeler kişinin imajını oluşturmada etkili aksesuarlarıyla hatırlanmaktadırlar. Süleyman Demirel'in kalabalıklara salladığı şapka, Bülent Ecevit'in mavi gömleği ve kasketi, Necmettin Erbakan'ın parlak kravatları, Mesut Yılmaz'ın beyaz yakalı gömlekleri, Tansu Çiller'in fuları, Cem Uzan'ın seçim kampanyası boyunca beyaz gömlek giymesi gibi kullanılan aksesuarlar ve özdeşleştirilen renkler siyasileri diğer adaylardan ayıran ve seçmenin hafızasında kolaylıkla kalabilecek sembollerdir (Kırlı ve Ünal, 2004:58-59).

Her toplumsal yapının liderinden kendine özgü beklentileri vardır. Bütün liderlerin bazı ortak özellikleri bulunmakla birlikte liderliği temel olarak ortaya koyan özel nitelikler tam anlamıyla damıtılamamıştır. Örneğin, akıl ve güç liderlik için önemli bir göstergedir. Ancak akıl ve güç her toplumda farklı anlamlara gelebilmektedir. Bazı yerlerde fiziksel güç bu beklentiyi gerçekleştirirken, bazı yerlerde daha başka durumlar devreye girebilmektedir. Bu bakımdan lider, uygun zamanda, uygun yerde gereksinimi duyulan, uygun özelliklerle ortaya çıkıp bir gurubu yönlendiren kişi olarak tanımlanabilir (Arslanoğlu, 2003:84).

Liderlik basit anlamda, belirli şartlar altında kişisel veya grup amaçlarını gerçekleştirmek üzere bir kimsenin, başkalarının faaliyetlerini etkilemesi ve yönlendirmesi süreci olarak tanımlanabilir. Liderlik, liderin yaptıklarıyla ilgili bir süreçtir. Lider ise başkalarını belirli amaçlar doğrultusunda davranışa sevk eden bir kişidir. Liderliğin temelinde ise başkalarını etkileme vardır (Sabuncuoğlu ve Tüz, 2005:204).

Yapılan bir araştırmada liderlerle ilgili olarak seçmen kararlarını etkileyen unsurlar üç ana grupta yorumlanmıştır. Birinci grupta liderin ileri görüşlülüğü, güvenilirlik ve inanılabilirliği, ahlaki karakteri, bilgi birikimi, siyasi tecrübesi, konuşma tarzı ve ikna yeteneği, öğrenim durumu ve söylemleri yer almıştır. İkinci grupta liderin sağlık durumu, özgeçmişi, yöreye yaptığı hizmetler, mesleği, karizması ve yaşı yer almıştır. Üçüncü grupta ise dış görünüş, ailesi, çevresi, hakkındaki iddialar

ve cinsiyeti gelmiştir (Polat vd., 2004:103). Bu sıralamada yer alan ölçütler, araştırmaya katılanların verdikleri değerler bakımından rakamsal olarak büyük bir farklılık göstermese de en üst orandan aşağıya doğru sıralanmıştır. Dolayısıyla liderin toplumsal yaşamı boyunca edindiği veya edinebileceği bazı öğeler imaj açısından daha üst oranda olumlu ya da olumsuz tepkiye neden olabilmektedir. Dış görünüş, karizma, aile gibi unsurlar güvenilirlik, ahlaklılık, siyasi tecrübe, eğitim gibi unsurlardan daha düşük oranda seçmen tercihini etkileyici bir unsur olarak ortaya çıkabilmektedir (Güllüpunar, 2010:69).

Siyasi lider, partinin en üst noktasında bulunan ya tek başına ya da parti kurmaylarıyla birlikte partiyi yönetme görevini üstlenen kişidir (Tan, 2002:37). Ayrıca siyasi lider, yetenekleri ve kişisel özellikleriyle çok geniş bir seçmen kitlesini peşinden sürükleyebilen, onların davranış ve kararlarını etkileyen ve değiştirebilen, bunları başarabilecek belirli ve özel yeteneklere sahip kişidir (Yerel siyaset, 2008). Siyasi ürün paketi içinde yer alan siyasi lider, özellikle ülkemizde seçmen kararları üzerinde yüksek bir etkiye sahiptir. Türkiye’de yapılan seçimlerde seçmenin büyük çoğunluğunun lider göz önüne alarak oy kullandığı öne sürülmektedir (Say ve Ekinci, 2003:79).

Geçmişten bu yana çoğu parti ve liderin ismi birlikte anılmakta ve seçmenin gözünde parti ve lideri birbirini tamamlayan parçalar olarak görülmektedir. Menderes’in DP’si, Ecevit’in DSP’si, Özal’ın ANAP’ı ve Erdoğan’ın AK Parti’si gibi (Kaleli, 2014:9).

1.2.3. Siyasi Aday İmajı

Aday imajı, aday olan siyasi aktörün seçmen zihninde bıraktığı izlenimler bütünü olarak ele alınabilir. Bu izlenim adayın fiziksel görünüşü, yaşam tarzı, değişik konular ve sorunlar karşısındaki tavrı gibi bileşenlerden oluşmaktadır (Damlapınar ve Balcı, 2005:61).

Uzun yıllar boyunca aday imajının ağırlıklı olarak adayın seçim konusu karşısındaki pozisyonundan ziyade, görsel izlenimlere dayalı olduğu vurgulanmıştır. Ancak gelinen noktada aday imajının daha çok düşünsel bir boyut içerdiği üzerinde durulmaya başlanmıştır. Bu yeni süreçte, adayın konu karşısındaki pozisyonu,

seçimde oluşturduğu bireysel izlenimleri ve daha çok sayıdaki farklı etkenin birbiriyle etkileşimi sonucunda aday imajının oluştuğu üzerinde durulmaktadır (Hacker vd., 2000:227). Siyaset pazarlamasında; adayın seçmenlerin eğilimlerine uygunluğu, seçmenler tarafından tanınmışlığı, siyasi partinin ya da adaylarının rakiplerinden farklılığı ve üstünlüğü, iktidar olmak için oy sayısının artırılması ile ilgili çabalar önem taşımaktadır (Kurtuldu ve Kırkbir, 2005:58). Seçmen tarafından tanınmaları adayların benimsenmelerini ve haklarında olumlu tutum geliştirilmesini sağlayacaktır. Tutum olumlu olduğunda davranışın arzu edilen doğrultuda olması, yani, seçmenin sempatisinin oya dönüşmesi ihtimali de yüksek olacaktır (Boyras, 2012:12).

Yapılan bir araştırmada adayın herhangi spesifik bir konuyu seçim sürecinde ele alarak medya ve benzeri araçlarla gündeme getirmesi sonucunda bu konu ile ilgili içeriklere maruz kalan seçmenlerin diğer seçmenlere göre daha çok etkilendiği görülmüştür (Miller ve Krosnick, 2000:305). Yapılan araştırmalar oy verme davranışının, kısa dönemli olarak ele alınabilecek adayın kişisel özelliklerinden ve adayın seçim konusundan etkilenebileceği gibi; parti ve ideoloji gibi uzun dönemli etki süreçlerine de bağlı olabileceğini göstermiştir (Hacker vd., 2000:227-228).

Yine yapılan araştırmalar, yeni teknolojilerin aday imajının artırılması konusunda daha fazla imkan sağladığı ve seçmenlerin karar alma sürecinde olumsuz etki yapabilecek muhaliflerin azalmasına katkıda bulunduğu gibi sonuçlara varılmıştır (Noggle ve Kaid, 2000:913).

1.2.4. Siyasi İmaj Oluşumu

Bennett'e (2000:163-164) göre, başarılı siyasi imaj oluşturmada üç öge önemli rol oynamaktadır:

1. Seçmenler için, vurgulanan konu hakkında düşünürken kullanılmak üzere basit bir tema veya mesaj hazırlamak gerekmektedir.

2. Diğer partilerin ya da adayların mesajlarından daha dikkat çekici ve çarpıcı olacak şekilde kampanya mesajlarını tasarlamak ve bütün iletişim kanallarına yaymak.

3. Kampanya mesajının, seçmenler tarafından güvenilir şekilde algılanmasını sağlamak.

Adayların, siyasi parti bağlantılarının ve gündem konularıyla ilgili konumlarının ötesinde dış görünümü ile kişisel imajının seçmen tercihlerini önemli ölçüde etkilemektedir (Rosenberg ve McCafferty, 1987:32). Bu noktada siyasi imaj oluşturmada önemli bir unsur da beden dilidir. Karşı karşıya gelen insanlar arasında ilk etkileşim, iletişim sürecinin önemli bir belirleyicisidir. Bu etkiyi yaratan faktörler; karşılaşılan kişinin beden dilinden, kullandığı kelimelere, kişinin taşıdığı aksesuarlardan içinde bulunduğu fiziksel ortamın nesnelere kadar, geniş bir dağılım göstermektedir (Baltaş, 2000:19; Dinçer, 2002:13). Yani siyasi adayın dış görünüşü, yarattığı izlenim gibi bütün bu faktörlerin bileşkesi siyasi aday hakkında seçmen algılayışlarında bir yer bulmaktadır (Sennett, 2002:365).

Siyasi partilere aidiyet bağlarının giderek azalması ve bu nedenle karar sürecinde seçmenlerin ideoloji ve parti bağlarından giderek bağımsız olarak değerlendirme yapması ve kararsız seçmenlerin görece sayılarının artması seçim kampanyalarında değişime neden olmuştur. Klasik kampanya anlayışında temel amaç kendi siyasi partilerine sempati besleyen seçmenlerin oyunu almak iken; yeni süreçte ağırlıklı olarak kararsızların oylarını almaya dönük olmuştur. Bu yeni süreçte adaylar imajlarını seçmenin zihnindeki ideal aday imajına uygun olarak tasarlamaya çalışmışlardır. Bu bakımdan siyasi kampanyalar giderek aday merkezli olmaya başlamıştır (Devran, 2004:346).

1.2.5. Siyasi İmaj Yönetimi

Siyasette imaj yönetimi, siyasi parti imajı, siyasi lider imajı ve aday imajı yönetimi şeklindedir. Lider ve aday partinin bir parçası olarak görüldüğünden parti imajı daha ön plandadır. Şöyle ki, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ya da Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)'nin adayını ya da liderinin kişisel imajı kadar, belki daha da çok partinin imajı ile liderleri ya da adayları değerlendiririz ve ülkemizde genellikle (AK Parti bu geleneği bozmuş olsa da) lidere değil, partiye oy verilir. Dolayısıyla siyasi partiler, imaj yönetimine ihtiyaç duyarlar. Siyasi partilerin imaj yönetimine ihtiyaç duymalarının bir diğer nedeni, siyasi partilerin benzerlikleridir. Ülkemizde

geçmiş dönemlerde yaşanan sağ-sol partilerin koalisyonları, hem sağ kanatta hem de sol kanatta yaşanan anlaşmazlıklar ve bölünmeler neticesinde siyasi yelpazede birçok siyasi parti ortaya çıkmıştır ve çoğunun söylem ve vaatleri birbirine benzemektedirler. Siyasi partilerde ticari ürünler gibi, duygusal vaatlere yönelerek ve kendilerine özgü imaj yaratarak farklılaşma yoluna gitmektedirler. Özellikle siyasi rekabet ortamında siyasi partilerin söylem ve vaatlerinin birbirlerinin neredeyse aynı olduğu günümüzde, siyasi partilerin rakiplerinin arasından sıyrılmasını sağlayacak olan şey imajdır (Sancar, 2008:82).

Siyasi partilerin kurum imajı, lider özellikleri, yönetim kalitesi, sorunlar karşısında ürettiği yasalar, çözümler, seçmenlerdeki değeri ve yenilikçiliği gibi kimi unsurlardan etkilenir. Siyasi partinin kurum imajı, ideolojik görüşü, siyasimasyon, duyarlılık, kurum içi ve dışı gruplara yönelik etkin iletişim ile oluşur. Siyasi partilerin imajının etkin bir şekilde yapılandırılması, yürütülmesi ve korunması gerekmektedir. Parti lideri, adayları, programı, geçmişi, delegeleri, parti örgütü, gönüllüleri, reklamları seçmenlerle her türlü temas biçimi, etkileşim grupları için birer mesajdır. Bu mesajlar kurum imajını oluşturan küçük ayrıntılardır ve bu mesajların hepsi aynı derecede önemlidir (Uztuğ, 2004:35).

İmaj yönetiminde medya ile ilişkilerin ayrı bir önemi vardır. İmaj yönetimi her daim bilgi ve mesajların kontrol edilmesini gerektirir (Sancar, 2008:34). Bu anlamda iletişim danışmanları, basın toplantısı, basın açıklamaları, televizyon programları, aday veya temsilcilerin konuşması gibi bütün aktivitelerin özenle planlanmasına ve bu platformlarda iletilen mesajların belirli bir uyum içerisinde olmasına ve hedeflenen mesajın oluşmasına katkıda bulunulmasına özen gösterilmelidir (Devran, 2004: 204-205).

İKİNCİ BÖLÜM

SİYASETTE KADIN İMAJI

Tezin bu bölümünde, kadının siyasetteki imajı ve siyasette kadın imajı oluşumundaki etkenler üzerinde durularak genelden özele doğru açıklanacaktır.

2.1. Kadın ve Siyaset

Kadınların erkeklerle eşit olma konusu insanlık tarihi kadar eskidir. Kadının toplumdaki yeri ile ilgili geleneksel anlayışlar günümüzde hala etkisini sürdürmektedir. Son yıllarda kadınla ilgili varsayımlar, değerler ve inançlar yeniden sorgulanmaya başlamıştır. Çağdaş toplumlar, bu süreci daha hızlı aşmalarına rağmen gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde kadın sorunları inançlar kapsamında çıkamamıştır. Türkiye’de kadının statüsü incelendiğinde, kadının eğitim düzeyinin düşük, çalışma yaşamına katılımının yetersiz olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Türkiye’de kadının hukuksal reformlara karşın toplumsal cinsiyet rolünü aşamadığı, siyaset arenasında yerini alamadığı anlaşılmaktadır. Kadınların statüsü ile ilgili bu olumsuz verilerin giderilmesinde kadınların eğitim düzeylerinin artırılması büyük önem taşımaktadır (Ereş, 2006:41).

Batı tarihi, sosyal siyaset açısından sınıflar arası çok derin ve köklü bir haklar mücadelesi olarak ortaya çıkmıştır. Batı toplumu, tarihin içinden sürüp gelen sınıfsal hegemonyaların yıkılması ile en çok ihmal edilen sosyal grup olarak kadına da belirli alanlarda başlayarak, sınıflı da olsa, bazı haklar tanımaya başlamıştır. Bugün dahi hukuken eşit haklara sahip olan kadın birçok alanda, özellikle çalışma hayatında fırsat eşitliğini tam anlamıyla uygulamadığı için mağdur duruma düşmektedir. Bununla birlikte Batı toplumları, özellikle sosyal-kültürel yönden önemli bir değişim süreci yaşamaktadır. Bu süreç içinde, bilhassa aile yapısının da olumsuz yönde değiştiğini müşahede etmekteyiz. Küçülen (çekirdek) ailelerin yanında çocuksuz ailelerin artması, aile dışı birlikteliklerin revaç görmesi ve bu birlikteliklerden çocukların dünyaya gelmesi, ailelerin ve aile dışı birlikteliklerin uzun sürmemesi ve artan boşanmaların veya ayrılmaların neticesinde parçalanmış ve dolayısıyla tek başına yaşayan kadın ve annelerin sayıca artması, hiç evlenmeyen ve tek başına

yaşayan “single” ların artması sayabileceğimiz birkaç örnekten bazılarıdır (Seyyar, 1999:10).

Kadınların siyasette daha aktif görev alması, temsil oranında yaşanan aşırı farklılığın giderilmesi son dönemlerde sıklıkla konuşulan konular arasında yer almasıyla birlikte. Özellikle kadın kuruluşları, siyasi partileri pozitif ayrımcılığa çağırarak, kadınlara adaylar arasında daha fazla yer verilmesini talep etmektedirler. Kadınların seçmen nüfusu içindeki ağırlığı sebebiyle, siyasi partiler bu çağrılara kulak tıkayamamakta, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü başta olmak üzere, değişik etkinliklerde kadınların siyasi hayata daha fazla katılmalarının gereğinden dem vurmaktadırlar (Şentürk, 2008:61).

Toplumsal yaşam biçiminde erkeğin, her alanda kadına göre daha egemen güç oluşturması ve bilinçaltında kadının gelişimini kısıtlayan kurallara bağlı kalarak, kadını eve bağımlı kılmış olması ve kendi iktidarını daha güçlendirmiş olup, öne çıkarması kadını pasifize etmiştir. Böylelikle toplumun siyasi iktidar düşüncesi, kadın konusunu, siyasetten uzaklaştırmayı başarmıştır. Örf ve adetler kadının yerinin, öncelikle ailesi ve evinin sorumlulukları “özel” olarak sınırlanmıştır. Geçmişten günümüze kadar görüldüğü gibi, “kamusal” yaşamın farklı alanlarında da erkek egemen gücünü kurmuşlardır. Toplumsal hayatın bu cinsiyetçilik düşüncesi benimsenmiş olup; sadece bireyleri cinsiyetleri ile değil kişilikleri ile de biçimlendirmektedir. Bu düşünce biçimi ise, siyasetin baskıcı rolü toplumda kadını, erkeklerin iktidarına boyun eğdirmek zorunda bırakmıştır (Özalp, 2016:35).

Tüm bu gelişmelerle birlikte son dönemde İyi Partinin kuruluşu ile birlikte bir kadın liderinin olması, siyasete ilgi duyan kadınlar için bir rol model durumundadır. Tansu Çiller’den sonra ikinci kadın lider olan Meral Akşener, siyasetteki erkek egemen modelin kırılması açısından da ciddi bir öneme sahip olacaktır. Tansu Çiller hükümetinde işleri bakanlığı görevini yapan Meral Akşener, Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk kadın işleri bakanı olarak bir kadının da bu görevi başarıyla yapabileceğini göstermiştir.

Siyaset tarihine baktığımızda 20. yüzyıla gelinceye kadar kadınların siyasette, temsil makamında pek olmadıkları görülmektedir. Mesela Eski Yunan’da doğrudan

demokrasinin uygulandığı şehir devletlerinde kolektif sorunlara ilişkin karar almak için bir araya gelenler yabancı olmayan erkeklerdi. Roma’da da senatoda erkekler temsil ediliyordu. Siyaset de askerlik gibi erkek mesleği olarak görülmekte, kadınlara bu alanda temsil hakkı tanınmamaktaydı. Askerliğin erkek egemen bir yapıda olmasının elbette anlaşılır yönleri bulunmaktadır. Her şeyden önce kas gücüne dayalı bir meslekte kadınların etkin olarak bulunmaması normal karşılanabilirdi. Her ne kadar Amazon Kadınları efsanesi varsa da, bu efsanede bile ok atabilmek, yay kullanabilmek için sol göğüslerini kesen kadın asker tiplmesi vardır ve bu da kadının fiziki yapısının o dönemin askerlik şartlarına uygun olmadığını göstermektedir. Askeri teknolojinin ilerlemesi ile bu gün kadınlar da askerlik yapabilmektedirler. Çünkü yeni askeri araçlar illa fiziki güç aramamaktadır (Şentürk, 2008:62).

Toplumdaki kadın rolünün çok yönlü ve boyutlu olması nedeniyle kadının iş imkanlarını arttırmaya, iyileştirmeye yönelik politikaların başarılı olabilmesi için aile içi rol ve ilişkilerin de yeniden tanımlanması gerekir. Zamanın koşullarına uymayan, gelişme ve uyumu zorlaştıran değer yargılarıyla mücadele edilmesinin yanı sıra, kadın ve erkeğin eğitiminde ve sosyalleşmesinde köklü değişikliklere gidilmesi gerekir. Cinsiyete göre belirlenmiş geleneksel işbölümü yerine, her bireyin yeteneğine göre işbölümünde yer alacağı yeni bir toplumsal düzende, kadın ve erkek, kişiliklerinin çeşitli yönlerini geliştirerek en üst düzeyde verimli olabilir (Özden, 1990:19).

Toplum yaşamında erkek ve kadında bulunması gereken özellikler bellidir. Örneğin kadınlarda nezaket, yumuşaklık, itaat etme vb. niteliklerin olması beklenirken, erkeklerden ise mantıklı, dürüst, özgüvenli ve sözünün dinletilmesi beklenir. Çocuk doğuran, yetiştiren ve onlara sevgi gösteren kadınlardan, aynı zamanda ihtiyacı olan herkese sevgi akıtmayı bekleyen bir nehir olduğu sanılmaktadır (Bhasin, 2003:5).

Siyasi katılmanın boyutları; ilgi, önemseme, bilgi ve eylem olarak sıralanabilir. Bu boyutların da farklı yoğunluk dereceleri bulunur (Işık, 1992:130). Örneğin medya yolu ile siyasi olayları izleme ilgi, önemseme ve bilgi boyutlarını kapsar. Ancak bu boyutların yoğunluğu yükseldikçe siyasi katılım eyleme

dönüşmektedir. Türkiye’de kadının kamusal alanda etkinliği, özellikle de siyasi hayata aktif ve etkin katılımı açısından irdelendiğinde, Türk siyasi hayatında erkek egemenliğinin söz konusu olduğu görülmektedir (Arslan, 2004:109). Türkiye’de nüfusun yarısını oluşturan kadınların meclisteki temsil oranı yok denecek kadar az düzeydedir (Ereş, 2006:45).

2.1.1. Dünya Parlamentoları ve Kadınlar

Dünya nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturan kadınların dünya siyasetinde yaşadıkları temsil sorunu güncel siyasetin temel sorunlarından biridir. Dünya kadınlarının parlamentolarda yer alma oranı zaman içinde göreceli olarak artmış ise de hala çok düşük düzeylerde seyretmekte, kadınlar ulusal parlamentolarda olduğu gibi hükümetlerde de kendilerine yeterince yer bulamamaktadır. Kadınlara seçme seçilme hakkını/genel ve eşit oy hakkını ilk tanıyan Avrupa ülkesi Finlandiya’dır. Dünyanın ilk kadın parlamentosu üyeleri de 1907 yılında Finlandiya’dan çıkmıştır. 1907 yılındaki seçimlerde 200 üyeli parlamentoya 19 kadın seçilmiştir. Seçme ve seçilme hakkının erkekler ve kadınlara genel/evrensel olarak tanınması tarihsel olarak aşamalı bir şekilde gerçekleşmiştir. Önce belli sosyal sınıftan ve belli ırktan erkeklere tanınan oy verme ve seçimlere katılma hakkı süreç içinde diğer sosyal sınıflara ve erkeklere, daha sonra da kadınlara tanınarak günümüzde genel oy kullanma hakkı olarak bilinen seçme ve seçilme hakkına dönüşmüştür. Kadınlara tanınan hak da çeşitli ülkelerde aşamalı olarak yürürlüğe konmuş, bazen yürürlükten kaldırılmış; bazı ülkelerde önce oy verme, sonraki bir dönemde de seçilme hakkı tanınması şeklinde, bazen de önce belli sosyal sınıflara ya da ırka mensup kadınlara bu hakkın tanınması şeklinde gerçekleşmiştir. Parlamentolar arası Birlik verilerine göre 1945 ve 1995 yılları arasında Parlamentaoya sahip bulunan egemen ülke sayısında yedi misli artış olmuştur. Bu dönemde kadın parlamenterlerin yüzdesindeki artış ise dört misli dolayında gerçekleşmiştir. Dünya çapında kadın parlamenter yüzdesindeki rekor düzeye 1988 yılında %14,8 oranı ile erişilmiştir (Gökçimen vd., 2009:10).

Aşağıdaki tablolarda da dünya ülkelerindeki parlamenterlerin sayısal dağılımı ve cinsiyetlerine göre dağılımı gösterilmektedir. Dünya ortalamasında genel dağılım, bölgesel ortalama ise coğrafi bölgelere göre dağılım yer almaktadır.

Tablo 1: Dünya Ortalaması

İki Meclis Birleşik Halde	
Tüm Üyeler	44.158
Cinsiyet Dağılımındaki Hesaba Katılanlar	44.058
Erkek	35.939
Kadın	8.119
Kadınları Yüzdesi	%18,4
Parlamento Üst Kanadı veya Senato	
Tüm Üyeler	6.948
Cinsiyet Dağılımında Hesaba Katılanlar	6.948
Erkek	5.726
Kadın	1.222
Kadınların Yüzdesi	%17,6
Tek Meclis veya Parlamento Alt Kanadı	
Tüm Üyeler	37.210
Cinsiyet Dağılımında Hesaba Katılanlar	37.110
Erkek	30.213
Kadın	6.897
Kadınların Yüzdesi	%18,6

Kaynak: GÖKÇİMEN, Semra (2009), Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler, 1935-2009, Ankara, TBMM Yayınları.

Tablo 2: Bölgesel Ortalamalar

Ülkeler	Tek Meclis veya Parlamento Alt Kanadı	Parlamento Üst Kanadı veya Senato	İki Meclis Birleşik
Kuzey Ülkeleri	% 41,4
Kuzey ve Güney Amerika	% 21,7	% 20,03	% 21,5
Avrupa-AGİT Üye Ülkeleri (Kuzey Ülkeleri Dahil)	% 21,2	%19,05	% 20,9
Avrupa-AGİT Üye Ülkeleri (Kuzey Ülkeleri Hariç)	% 19,3	% 19,05	% 19,3
Sahra Altı Afrika	% 18,0	%21,2	% 18,4
Asya	% 18,3	% 16,05	%18,1
Pasifik Ülkeleri	% 13,09	% 32,06	%15,2
Arap Ülkeleri	% 9,7	% 7,0	%9,1

Kaynak: GÖKÇİMEN, Semra (2009), Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler, 1935-2009, Ankara, TBMM Yayınları.

Dursun'un (1995) belirttiği gibi, toplumlar halinde yaşayan insanlara davranışları belirleme, emretme ve ona belli bir şekil kazandırma yetkisini kendilerinde olduğunu görmek hoş ve cazip geldiğinden özellikle 19. yüzyıldan sonra demokrasinin hızla yaygınlaşması ve etkin hale gelmesi beklendik bir gelişmedir (Öznur, 2015:69).

Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra seçme ve seçilme hakkının tüm vatandaşlara tanınması ile çoğulcu ve katılımcı demokrasi işlerlik kazanmış, böylece de geniş halk kitleleri siyaset sahnesine çıkmıştır. Bu anlamda politikayı, ülke, devlet toplum yönetimi ile ilgili eylem ve işlemleri olarak düşünürsek, geniş halk yığınları ve toplumsal katmanlar, siyasetle doğrudan ya da örgütler aracılığıyla dolaylı olarak ilgilenecek çeşitli düzeylerde siyasetle ilgilenmeye başladılar. Günümüzdeki yeni siyaset anlayışı, devlet merkezli olmaktan toplum ve birey merkezli olmaya girmektedir. Değişen siyaset, demokrasinin, temsilden ve çoğunluğun iradesinden ziyade bireylerin ve azınlıkların farklı yaşam tercihlerine duyarlı katılımcı bir temelde yeniden kurulmasını zorlamaktadır. Böylece demokrasi artık bir yönetim biçimi olarak değil bir yaşam tarzı olarak algılanmaya başlamıştır (Okur, 2007:10).

2.1.2. Türk Kadınının Siyasi Yaşamı

Türk kadınının siyaset içindeki yeri sürekli farklılık göstermiştir. Orhun abidelerinde, kadının konumundan son derece saygı ile bahsedilmekte, 8. yy. Oğuz Kağan Destanında ise, Türk Kadınının sosyal ve siyasi çalışmalarına değinilmiş olduğu bilinmektedir. Türk kültüründe erkek destan kahramanları iyi ata binen, iyi savaşan, iyi kılıç kullanan, kendileri ile boy ölçüşen kadınlarla evlenmek istemektedirler. Çünkü Türkler, kendileri ile eşit güçlere ve haklara sahip eşlerle evlenmeyi, kadınlarının erkekle aynı seviyede olmasını uygun görüyorlardı. Türklerin İslamiyet'e geçişleri ile birlikte, Arapların kültür etkisinde kalınarak, Türk kadınının toplum içerisindeki statüsünde ciddi değişiklikler olmuştur. Kadının statüsündeki en büyük değişiklik ise İstanbul'un fethiyle birlikte başlamıştır. Harem kültürünün etkisiyle, özellikle kent kadınının hayatı tamamen kısıtlanmış, kadınlar harelere kapatılmıştır adeta. Köylerde ve kırsal kesimlerde yaşayan kadınlar, bu durumdan fazla etkilenmemiştir. Buralarda kadınlar, günlük hayatın içinde erkekle

yan yana çalışarak hayatını devam ettirmiştir. Türk toplumunun kentsel yaşamında, ikinci sınıf insan konumuna düşen kadınlar hakkında, toplumda birçok olumsuz kavram yerleşmiş ve sosyal yaşamda kadının etkinliği yok olmuştur. Buna rağmen zaman, zaman sarayın haremi, saray kadınlarının siyasi entrikalarıyla tarihte yer aldığı, gayet iyi bilinen gerçeklerdendir.

Tanzimat döneminde, kadına karşı uygulanan bu sert tedbirlerde, değişimler baş göstermeye başlamış ve bu Osmanlı Devleti'nin son dönemlerine kadar, adeta bir çekişme halinde devam etmiştir.

Cumhuriyet ise, Tanzimat'tan beri süregelen bu birikimlerle yaşama başlamıştır. Kadının başta eğitim olmak üzere, hukuk, çalışma, siyasi katılım, toplumsal yaşamda ve aile yaşamında eşit haklara sahip olarak yerini alması için ciddi çabalar harcanmıştır. Bu değişimler, yasalarla güvence altına alınmış, seçme ve seçilme hakları verilmiş, kadının erkeklerle her alanda eşitliği sağlanmıştır. Ülkemizin yaşadığı siyasi anlamda çalkantılı dönemler, kadının siyaset içindeki konumunu da olumsuz etkilemiştir. Yasa önünde eşitlik sağlanmış olsa da ne yazık ki uygulamada kadın hala istenilen yere gelememiştir.

Uluslararası istatistiklerde Türk kadınları, oy verme hariç aktif siyasete katılımlarının en düşük olduğu ülkelerden biridir. Bu durumu açıklamakta, kadınların siyasetle ilgilenmedikleri sık sık gerekçe olarak dile getirilir. Siyasetle ilgilenenlerin oranı erkeklerde %34.4, kadınlarda ise %18.6'dır (Koray, 1992:201).

Türk sosyal ve siyasi hayatında kadınların yer alma süreçleri ile ilgili bu genel bilgilerden sonra TBMM'de kadınların ilk temsil edilmeye başladığı 1935 yılında bugüne şu bilgiler aktarılabilecektir (Gökçimen, 2009:19):

Tablo 3: 1935-2011 Kadın Parlamenter Sayıları

DÖNEMİ	YILLAR	TOPLAM MİLLETVEKİLİ SAYISI	KADIN MİLLETVEKİLİ SAYISI	ORANI
5.Dönem	1935-1939	399	18	%4,5
6.Dönem	1939-1943	429	16	%3,7
7.Dönem	1943-1946	455	16	%3,5
8.Dönem	1946-1950	454	9	%2,0
9.Dönem	1950-1954	472	3	%0,6
10.Dönem	1954-1957	535	4	%0,7
11.Dönem	1957-1960	587	8	%1,3
12.Dönem	1960-1965	450	3	%0,7
13.Dönem	1965-1969	450	8	%1,8
14.Dönem	1969-1973	450	5	%1,1
15.Dönem	1973-1977	450	6	%1,3
16.Dönem	1977-1980	450	4	%0,9
17.Dönem	1983-1987	399	12	%3,0
18.Dönem	1987-1991	450	6	%1,3
19.Dönem	1991-1995	450	8	%1,8
20.Dönem	1995-1999	550	13	%2,4
21.Dönem	1999-2002	550	22	%4,0
22.Dönem	2002-2007	550	24	%4,4
23.Dönem	2007-	550	50	%9,1
24.Dönem	2011	550	78	%14,1
25. Dönem	2015	550	97	%17,6
26. Dönem	2015	550	81	%14,7
27. Dönem	2018	595	104	%17,48

Kaynak: GÖKÇİMEN, Semra (2009), Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler 1935-2009, Ankara, TBMM Yayınları, www.ysk.gov.tr, 2019.

İstatistikler, kadının siyasette temsilinde nereden nereye geldiğimizi ve dünyada ölçeğinde nerede bulunduğumuzu rakamlarla tarafsızca ortaya koymaktır. Ancak bununla beraber bir takım kazanımlara da dikkat çekmek gerekir. Kadınların siyasi temsili gerek sivil toplum etkinliği gerekse bireysel girişimler sonucu gündemde ağırlıklı bir yer bularak bir kaygı olarak dile getirilmeye başladı. Örneğin, kendini muhafazakâr kanadında tanımlayan AKP gibi bir partinin hem edim hem söylem düzeyinde kadınların temsili konusuna eğilmesi ve partinin en yetkili ağızlarından gerek seçim öncesi gerek sonrası bu tür kaygıların ifade bulması bir dönüm noktası sayılabilir. Seçim sonucunda ortaya çıkan parlamentonun ve kabinenin yapısının eşitlik iddiasını yansıtmaya da, cumhurbaşkanlığı tartışmaları

kadın imgesinde düğümlense de bu gibi gelişmeler kadının algılanmasında kökten bir değişiklik değildir ancak mütevazı değişimler bile kayda değerdir (Esen ve Memişoğlu, 2007:3).

2.2. Siyasi Katılım ve Cinsiyet

Daver (1993:203) en genel anlamıyla siyasal katılmayı, bireyin siyasal sistem karşısındaki durumunu, tutumunu ve davranışlarını gösteren bir kavram olarak tanımlarken, Anık (2000:161) ise insanların siyasal katılımdan beklentilerini; çıkarlarını koruma, sosyal dayanışma ve uyum, grupla birlikte hareket etme, dünyayı anlamak, psikolojik tatminlerin ikâmesi ve itibar görme, takdir edilme ihtiyacı olarak sıralamıştır (Kaleli, 2014:138).

Siyasi katılmanın boyutları; ilgi, önemseme, bilgi ve eylem olarak sıralanabilir. Bu boyutların da farklı yoğunluk dereceleri bulunur (Işık, 1992:130). Örneğin medya yolu ile siyasi olayları izleme ilgi, önemseme ve bilgi boyutlarını kapsar. Ancak bu boyutların yoğunluğu yükseldikçe siyasi katılım eyleme dönüşmektedir. Türkiye’de kadının kamusal alanda etkinliği, özellikle de siyasi hayata aktif ve etkin katılımı açısından irdelendiğinde, Türk siyasi hayatında erkek egemenliğinin söz konusu olduğu görülmektedir (Arslan, 2004:109). Türkiye’de nüfusun yarısını oluşturan kadınların meclisteki temsil oranı yok denecek kadar az düzeydedir (Ereş, 2006:45).

Sosyal katılım, siyasi davranış, siyasi ilgi ve tutumlarda kadınların erkeklerden ayrı olarak düşünülmektedir. Şöyle ki tüm dünyada kadınların siyasi haklara kavuşması henüz yeni denilebilecek bir niteliktedir. Sosyal psikoloji araştırmaları göstermiştir ki her toplumda “kadına özgü” veya “erkeğe özgü” olarak tanımladıkları yargı kalıpları vardır. Ayata’nın değerlendirmesine göre oy verme davranışının analizinde kadınlara ilişkin kamuoyunda iki varsayım vardır. Birincisi kadınlar siyasete ilgisizdir, onun için siyasi katılım konusunda çok istekli olmazlar, ikincisi ise kadınlar zaten erkeklere etkisinden oy kullanırlar yani erkeklerden bağımsız değildirler. Modern dünyada kadın-erkek eşitliği insan haklarının ve demokrasinin ayrılmaz bir parçasıdır. Kadınlara politik, ekonomik, siyasi, sosyal, kültürel ve eğitsel alanlarda fırsat eşitliğinin sağlanması demokrasinin ön

koşullarındandır. 18. ve 19. yüzyıl dünyasında kadınlar kocalarına, babalarına ya da ailenin erkek üyelerin bağımlıdırlar. Kadınlar siyasi sistem içinde en yüksek düzeylere gelebilmektedirler. Ama yine de sosyo-ekonomik açıdan erkeğe kesin bir biçimde bağımlıdırlar. Bu nedenle oy verme, seçme ve seçilme hak ve özgürlüğü dahil, hemen hemen bütün siyasi haklardan yoksun kalmışlardır (Okur, 2007:63).

Demokraside iktidarın, bireylerin yaşamı, toplumun ülkenin geleceği için vereceği kararların meşru olabilmesi için, bu kararlardan etkilenenlerce seçilmesi ve onların tercihlerini yansıtması temel ilkedir. Bu ise herkesin seçme hakkına sahip olmasını ve siyasi karar organlarında toplumun dengeli temsil edilmesini gerektirir. Türkiye’de 1934’de seçme ve seçilme hakkına sahip olmuş kadınlar, o günden bugüne kadar siyasi karar organlarında yok denecek kadar az oranda temsil edilmişlerdir (Gökçimen, 2009:31).

Türkiye’de fırsatlardan ve kaynaklardan yararlanmada kadınlar ve erkekler arasındaki büyük eşitsizliği görmek için eğitim, ücretler, gelir, çalışma yaşamına katılım gibi istatistiklere bakmak yeterlidir. UNDP’nin 2003’te yayınlanan İnsani Gelişme Raporu’nda Türkiye, insani gelişmişlik endeksinden 144 ülke arasında 78. Sırada yer almaktadır. Toplumsal cinsiyetle ilişkin gelişmişlik endeksinde 81. sıradadır. UNDP’nin Cinsiyeti Güçlendirme Ölçüsü (GEM) daha da kötü bir duruma dikkatimizi çekmektedir; Türkiye bu gösterge sıralamasında 70 ülke arasında ancak sondan beşinci, yani 66. olabilmiştir. DİE’nin Kadın Bilgi Ağı’nda yer alan bazı istatistiksel veriler ise şöyledir (Ka-Der, 2005:14).

Yapılan birçok araştırma sonucu, kadınların siyasetten uzak kalışlarını, sosyo-kültürel yapıya ve bu yapıdan kaynaklanan kadınlık rolüne bağlamıştır. Bazıları bu rolü birçok açıdan aşmış olsalar da, söz konusu kadınlar içinde siyasi ilgi ve katılım isteği sınırlı kalmaktadır. Bazılarının ilgi düzeyi düşük, bazılarının koşulları uygun değildir. Üstelik siyasi katılıma ikinci derecede önemli engel ise, sorumlulukları olmaktadır. Eş, ev işleri ve çocuk gibi sorumluluklar birçok kadın için siyasi etkinliklere katılmayı engelleyici özellikleri tümüyle yitirmiş değilse de, oldukça azaltmaktadır. Siyasete ilgi ve katılımları açısından, aile sorumluluklarından doğan engelleri, göreceli de olsa az gözükken kadınların siyasete ilgileri hala çok sınırlıdır, siyasete katılımı düşünen sayısı oldukça düşüktür. Buna sebep olarak da ilgisizlik,

zaman olmayışı ve mesleğin ön planda gelmesi noktalarında yoğunlaşmaktadır (Koray, 2007:224).

1970’li yıllarda Avrupa ülkelerinden başlayan dünya kadın hareketi, kadınların karar organlarında etkin temsilini sağlamak üzere, toplumda yaşadıkları eşitsizliği telafi edici bir önlem olarak, kadın ya da cinsiyet kotası için mücadele verdi. Kadın ya da cinsiyet kotası, siyasi ve diğer karar organlarında kadınların etkili olabilecekleri, haklarını savunabilecekleri oranda temsil edilmelerini garanti eder. Bilimsel bulgulara göre bu asgari temsil oranı ya da “kritik eşik” %30’dur. Kadın veya cinsiyet kotası uygulama zorunluluğu, önce Kuzey Avrupa ülkelerinde siyasi partilerin tüzükleriyle getirildi. Kota hem partilerin her düzeydeki yönetim organlarında hem de yerel, bölgesel ve ulusal seçimler için hazırlanan parti aday listelerinde uygulandı. Sonuçta kadınların en az %30-40 oranında temsili sağlandı (Ka-Der, 2005:18).

Kadının siyasete katılımını kolaylaştırmayı amaçlayan kota uygulamasının kadınların ilgisini arttırabileceği gibi, siyasete girme ve seçilme şansını da arttırabileceği düşünülmektedir. Bugün için ne yapılabilir? sorusuna özellikle kadınlar açısından “kota” uygulaması bir yanıt olabilmektedir (Koray, 2007:228).

Ülkemizde TBMM’de grubu olan partilerin cinsiyet kotası şöyledir: CHP %33, HDP %50, İYİ Parti %25, AKP ve MHP’de ise cinsiyet kotası uygulanmamaktadır. İYİ Parti, liderinin kadın olması ve kadın kolları, gençlik kolları gibi yan kuruluşlarının olmamasıyla diğer partilerden farklılık göstermektedir.

2.2.1. Kadınların Siyasete Katılımını Engelleyen Etmenler

Çocukluktan itibaren içinde yaşadığı topluma uyum sağlayacak olan bir birey şüphesiz cinsiyetine uygun biçilen rollerin içine girmeye eğilimli olacaktır. Bu rol dağıtımına uygun olarak kadın, ergin bir birey olduğunda yine kendini ev içine hapsediyorsa biçimsel demokrasinin, ya da kağıt üzerinde bahsedilen bir eşitliğin gerçek bir eşitlik olduğunun pek de savunulabilir bir tarafı yoktur (Eşbah, 2006:28).

Türkiye’de tüm insanlar için olduğu gibi, kadın için de yaşanan gerçekler değişmektedir. Ancak değişen tüm sosyo-ekonomik ve kültürel etmenlere karşın değişmeyen bir “kadın” gerçeği vardır. Bir yanda çağdaş değerler, bir yanda

geleneksel değerler, kiminde yüksek yaşam standartları, kiminde de düşük yaşam düzeyleri bir arada var olabilmekte. Bu durum tartışılan değerler, haklar, güvenceler sistemine de yansımaktadır. Türkiye’de değişen sosyal, ekonomik ve kültürel etmenlere karşın değişmeyen “kadın gerçeği” kadının tüm toplumsal ilişkilerini belirlemektedir. Güçlü bir ataerkil yapısı ve cinsiyet ayrımı kadın için geçerli kuralları ve rolleri oluşturmaktadır. Bu yapı içinde kadın için “evlilik ve aile” vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Ailenin vazgeçilmez olması, doğal olarak her düzeydeki kadın için ev kadını ve annelik rolünü birincil konuma getirmektedir. Belki kentlerde çalışan kadınlar için bu öncelikler zaman zaman çelişiklere yol açmaktadır. Ancak toplumsal değişimden en çok etkilenen öğrenim görmüş kentli kadın ya kendi seçimi ya da ekonomik zorluklar nedeniyle çalışma yaşamına girse bile, toplumsal rolünde çok az değişiklik yapabilmektedir (Özkaya, 2002:5).

2.2.2. Aile Yapısının Kadına Yüklelediği Etmenler

Çocukluktan itibaren içinde yaşadığı topluma uyum sağlayacak olan bir birey şüphesiz cinsiyetine uygun biçilen rollerin içine girmeye eğilimli olacaktır. Bu rol dağıtımına uygun olarak kadın, ergin bir birey olduğunda yine kendini ev içine hapsediyorsa biçimsel demokrasinin, ya da kağıt üzerinde bahsedilen bir eşitliğin gerçek bir eşitlik olduğunun pek de savunulabilir bir tarafı yoktur (Eşbah, 2006:28).

Araştırmalarda Türkiye’de kadınların siyasete katılımında ailelerinin büyük rol oynadığı ve kadının eşi ya da ailesinin siyasetle ilgilenmesinin kadını siyasete yönlendirdiği bulgusuna ulaşılmıştır (Tekeli, 1982:300). Bununla birlikte Türkiye’de siyasete katılan kadınların temel özelliklerinin eğitim düzeyleri yüksek, ekonomik sorunlarını aşmış oldukları belirlenmiştir (Arat, 1989:84). Bu durumda kadının siyasi davranışını eğitim ve gelir düzeyi, yasama biçimi, yerleşim yeri, meslek vb. unsurların etkilediğini söylemek olasıdır. Bunların dışında Türkiye’de çocuklar henüz bir meslek seçme kararına varamayacakları çağda özellikle de kırsal kesimde farklı yönlendirilmektedir. Aileler kız çocuklarını “kızım gelin olacak, oğlum doktor olacak” vb. söylemlerle ve kızlarına daha çok küçük yastan başlayarak çeyiz hazırlayarak etkilemekte ve yönlendirmektedir. Bu etkinin altındaki kız çocukları ise toplumsal rolünün ev kadınlığı ve annelik olduğu bilincine ulaşmaktadır. Belirtilen

nedenlerle çoğunluğunun kırsal kesimde yaşadığı, eğitim düzeyi düşük kadınların siyasete etkin bir katılımını beklemek doğru olmayacaktır. Türkiye’de kadınların siyasete katılımını olumsuz yönde etkileyen temel nedenler aşağıdaki gibi özetlenebilir (Ereş, 2006:46):

1. Kadının toplumsal hayattaki rolü, siyasi yaşamda yer almalarına uygun değildir.
2. Kadınlar politik haklar konusunda yeterli bilince sahip değildir ve yasaların kendilerine tanıdığı bu haklara yeterince sahip çıkmamaktadırlar.
3. Ekonomik ve eğitim düzeyinin yetersizliği kadınların siyasi haklarını yeterince kullanmalarını engellemektedir.

2.2.3. Siyasette Erkek Egemen Model ve Kültür Etmeni

Dünyada ve özellikle Türkiye’de siyasi yaşam tümüyle, erkeklerin değerleri, yaşam koşulları, söylem ve diliyle belirlenmiştir. Politika oyunu, gücü yetenin kazandığı, diğerine boyun eğdirdiği acımasız bir rekabet, ne pahasına olursa olsun kazanma ve yönetme hırsı gibi kural ve değerlere oynanır. Başarının koşulları ve ölçütü, kadınların yaşam deneyimleriyle bağdaşan uyum, dayanışma, fedakârlık, birbirini anlamaya çalışmak değildir. Katı hiyerarşik yapıya dayanarak boyun eğdirme, zayıf noktalardan yararlanma, politik rüşvetle “ikna”, başkalarının sırtına basarak yükselme anlayışı geçerlidir. Çalışma saatleri, mekânları, mekânın düzenlenişi erkeklerin yaşam koşullarına ve alışkanlıklarına göre düzenlenir. Çoğu partinin lokalinde kadın tuvaleti bile yoktur. Toplantılar geç saatlerde, hatta geceleri içkili mekanlarda yapılır. Cinsiyetçi, hatta kadınları kabaca aşağılayan bir dil ve söylem politikaya egemendir. Bu koşullarda sıkça kullanılan deyimle ancak erkek gibi kadınlar da politikada yer alabilir, normal, gerçek kadınlara erkek egemen politik ortamda yer yoktur (Ka-Der, 2005:15).

Siyasetteki erkek egemen modelin ve değerlerin değişmesi, kadınların siyasi kurum ve karar süreçlerinde etkin olması ile mümkündür. Bu durumun gerçekleşmesi ile birlikte kadınların kendi bakış açılarını ve önceliklerini siyasete taşıması mümkün olacaktır. Günümüzde hala kadınların siyasetteki katılımı, geçici bir önlem olan cinsiyet kotası ile sağlanmaktadır.

Siyasi katılım açısından ülkemizde durum şöyledir (Ka-Der, 2005:16):

- Türkiye'nin bugüne kadar bir kadın cumhurbaşkanı olmamıştır.
- Parlamentoda 1999 Genel Seçimi sonucu kadın temsil oranı %4,2 (550 milletvekilinin 22'si kadın) olmuş, 2002 Genel Seçimi sonrasında da bu oran sadece %4,36'ya (550 milletvekilinin 24'ü kadın) ulaşmıştır. Bu kadın temsil oranıyla, Türkiye, 30 Kasım 2004 tarihi itibarıyla, 184 ülkenin toplam 121 sıraya yerleştirdiği Parlamentolar arası Birlik listesinden 109. sırada yer almaktadır. Bu haliyle Türkiye, %15,8 oranındaki dünya ortalamasının çok çok gerisinde olduğu gibi, %6,8'lik ortalama kadın temsil oranı ile dünyanın en geri bölgesi durumunda bulunan Arap Devletleri'nin bile gerisindedir.
 - Türkiye'de bugüne kadar sadece bir kadın başbakanlık görevinde bulunmuştur. Benzeri şekilde sadece bir hükümet döneminde bir kadın bakan hükümet sözcülüğü yapmıştır.
 - Bakanlar Kurulu'nda sadece ve neredeyse geleneksel olarak kadından sorumlu devlet bakanı görevini yürüten bir kadın bakan vardır. Bugüne kadar bir kabinede en çok iki kadın bakan olmuştur.
 - Bugüne kadar TBMM Başkanlığı ve Başkan Vekilliği yapmış bir kadın vekilimiz olmamıştır.
 - Meclis Komisyonlarında kadın başkan ve başbakan vekili yoktur. TBMM'de oluşturulmuş 16 Komisyon'da toplam 11 kadın vekil üye olarak görevlidir.
 - Yerel meclislerde Parlamentodaki kadın temsil oranı bile söz konusu değildir (Ka-Der, 2005:16).

2.3. Türkiye'deki Siyasette Kadın İmajı

Demokraside, iktidarın bireylerin yaşamı, toplumun, ülkenin geleceği için vereceği kararların meşru olabilmesi için, bu kararlardan etkilenenlerce seçilmesi ve onların tercihlerini yansıtması temel ilkedir. Bu ise herkesin seçme hakkına sahip olmasını ve siyasi karar organlarında toplumun dengeli temsil edilmesini gerektirir. Türkiye'de 1934'de seçme ve seçilme hakkına sahip olmuş kadınlar, o günden

bugüne kadar siyasi karar organlarında yok denecek kadar az oranda temsil edilmişlerdir (Gökçimen, 2009:31).

Latince kadın anlamına gelen “femine” “fe” ve “minus” kelimelerinden türetilmiştir. “Fe inanılır, güvenilir anlamına gelirken, “minus” eksiklik demektir. Yani “femine” (kadın) güvenilirlikten inanılırlıktan yoksun demektir. Türkçede ise hatun kelimesi “katun” dan gelir. Katun; yani saf olmayan içine bir şey katılmış olandır. Kadının bir birey olarak tanımlanamayışının tarihçesi hayli eskilere gider. Tam olan erkektir. Kadın; ataerkil düzene geçişle birlikte ve tek tanrılı dinlerin de desteklediği bir şekilde hep erkeğe göre anlatılmış ve tanımlanmıştır. Birey ve tam olan erkektir. Havva, Adem’in kaburga kemiklerinden yaratılmıştır. Yine İngilizcede insanın karşılığı “human”dır. Kaldı ki birçok kere man kelimesi doğrudan insanı anlatmak için kullanılır. Tarih “history” dir. Yani tarih erkeğin hikayesidir (Eşbah, 2006:35).

Bhasin (2003:9), bazı kadınların önemli siyasi konumlara geldiklerinde erkekler tarafından belirlenmiş yapılar ve ilkeler çerçevesinde çalıştıklarına dikkat çeker. Örnek olarak ise Indira Gandhi, Benazir Bhutto, Sirimavo Bandarina, Khaleda Zia gibi isimleri verir.

Kadınları bir siyasetçi olarak görme noktasında cinsiyetlerine vurgu yapılmakta, güzelliklerinden, kıyafetlerinden dem vurulmakta, bu tür magazinellere bağlantı kurulmaktadır. Bu da onların erkeksi özellikler ortaya koymalarına neden olmaktadır (Eşbah, 2006:44). Bu davranışın altında siyasetin erkeklere özel bir kurum gibi görülmesi ya da siyasette erkeklerin daha çoğunlukta olmasının etkisi olduğu söylenebilir.

Bir örnek vermek gerekirse Tansu Çiller, gerçekten de Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk kadın başbakanı olması dolayısıyla tarihteki yerini almıştır. Bu siyasetçimizin durumu, kadınların yürütmenin en başına gelebileceğini göstermesi açısından önemlidir. Tansu Çiller’in yalnız kadınlar tarafından değil, toplumun kadın-erkek bütünü tarafından geniş bir kabul görmesi dikkate değer bir konudur. Muhalefet eden kitlelerin, karşı çıkışları başbakan olarak yürüttüğü politikalara karşı

olabilir fakat bir kadının başbakan olması konusunda bilinen herhangi bir tepkiyle karşılaşmamıştır.

Türkiye gibi seçmen kitlesinin geleneksel olduğu bir ülkede Tansu Çiller'in kadın olmasının dezavantaj olması bir yana, DYP'ye oy vermeyi düşünen seçmenlerin, %7,3'ü bu partiyi seçmelerine sebep olarak liderinin kadın olmasını göstermişlerdir (Özsoy, 2002:137). Bir liderin kadın olmasının dezavantaj olması bir yana, Türkiye seçmeni nezdinde avantaj yaratan bir durumdur. Ancak bu başbakanın meydanlarda kitlelere seslenirken kullandığı üslubun geleneksel yapıyı tehdit edecek hiçbir yanı yoktur, bilakis tam olarak da ataerkin istediği biçimdedir. “Ben sizin ananızım” ya da “bacınızım” gibi söylemler, geleneksel yapının kutsallaştırdığı kavramlardır. Kadını bir cins olarak, cinselliğinden soyutlayarak baskı altına aldığı bu tanımların, kadın bir siyasetçi tarafından altının sürekli olarak çizilmesi seçmene şöyle bir güven vermiş olabilir; var olan sistem değişmeyecektir. Yine aynı sistemin sürekliliği sağlanacaktır, bu devamlılığı sağlayacak kişi kadın olabilir ancak sistemin kendisine yönelik bir tehdit söz konusu değildir (Eşbah, 2006:43).

Siyaset kurumunda, ülke yönetiminde temsil hakkı kazanmış ve siyasetle uğraşan, siyasete ilgi duyan kişiler bulunmaktadır. Ülke nüfusunun, hatta dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar, ne yazık ki siyasi arenada yok denecek kadar azdır. Kadınların siyasetin gerisinde kalmasını tek bir etkene bağlamak doğru olmayacaktır. Toplumsal ve kültürel etkiler, cinsiyet farklılıklarının insan üzerindeki etkileri, dolayısıyla da siyasetin bu çerçevede şekillenmesi bu etkenlerin başlıca sebeplerindedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİYASETTE KADIN İMAJI ARAŞTIRMASI

Türk tarihinde önemli bir yere sahip olan kadınlar, siyasette istenilen sayıda temsil oranına henüz ulaşabilmiş değildir. Yakın tarihe bakıldığında kadınların, milli mücadelede ve 15 Temmuz darbe girişimine karşı durma konusunda erkeklerden geri kalmadıkları görülmektedir. Türk Kadınının sahip olduğu bu cesur ve mücadelecî ruhun siyasi arenaya yeterli oranda yansımadağı görülmektedir. Kadının siyasette erkeklerin gerisinde kaldığı ve bu yüzden partilerin (İYİ Parti hariç) kota uygulamasının olduğu bilinmektedir. Bu araştırmada, seçmenler ile yapılan anket çalışması sonucunda değerlendirmeler yapılarak siyasette kadın imajının ortaya konmasına çalışılmıştır.

3.1. Problem Durumu

Ülke nüfusunun yarısını oluşturan kadınların, siyasette aynı oranda temsil edilmediğı görülmektedir. Bu durum ülke demokrasisi açısından oldukça ciddi bir problem teşkil etmektedir. Araştırma bu probleme ışık tutmak amacı ile yapılmıştır. Özellikle araştırmanın kapsamı belirlenirken, Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar olan kadınların yaşadığı siyasi süreç incelenmeye çalışılmıştır. Bunun nedeni; ülkemizde kadınların, sosyal ve siyasi yaşam içinde hak ettikleri yere gelmeleri süreci, Osmanlı Devleti zamanında kazanılan bir takım hakları içine alsa da asıl olarak 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet'in ilanı ile ivme kazanmış olmasıdır. Cumhuriyetin ilanından sonraki yıllarda, Türk Kadınının erkeğı ile eşit seviyede eğitim öğretim almasının önemi kavranarak, kadın-erkek eşitliğinin her alanda sağlanabilmesi için azami gayret sarf edilmiştir. Ancak bugün gelinen nokta kadınların kamu da ve özel sektörde daha etkin olmaya başlamalarına rağmen özellikle siyaset alanında istenilen yerde olmadıklarını göstermektedir. Bu bağlamda kadınların Türk siyasi hayatı içinde yer edinmelerini de içine alan süreç özetlenmiştir. Ülkemiz nüfusunun yarısını oluşturan kadınların, ülke siyasetinde yaşadıkları temsil sorunu, günümüzde hala devam etmektedir. Bu nedenle toplumumuzdaki kadın siyasetçi imajı incelenmeye çalışılmıştır.

3.2. Amaç ve Önem

Araştırmada, genel olarak dünyada ve Türkiye’de yaşayan kadınların nüfus oranlarına kıyasla siyasette yeterince temsil edilmediği gerçeğinden yola çıkılarak, yaşanan bu temsil sorununun nedenlerine odaklanılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, seçmenlerin penceresinden siyasetteki kadın imajını ortaya koyabilmektir.

Öncelikle bu araştırma, dünyada ve Türkiye’de üzerinde fazla çalışma yapılmamış bir konu olması sebebiyle öneme sahiptir. Bu yüzden çalışmanın sınırlı sayıda yapılmış olan kadınların siyasetteki konumu, katılımı, imajı açısından literatüre önemli bir katkı sağlayacağı ve bundan sonra yapılacak siyasette kadın imajı çalışmalarına ışık tutması hedeflenmiştir.

Öte yandan çalışma siyasi iletişim ve siyasi imajın öneminin, insanlar üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi açısından da önemli bulunmaktadır. Siyasi reklamların, siyasi imaj çalışmalarının insanlar üzerinde nasıl bir etkiye sahip olduğu sorusuna bu çalışmada kadının siyasetteki imajı, siyasetteki kabul düzeyi çerçevesinde yanıt verilmiştir.

Türk sosyal ve siyasi alanında kadınların yer alma süreçleri ve oranları zaman içerisinde göreceli olarak artmış olsa da hala çok düşük düzeylerde seyretmektedir. Türkiye’de kadınların parlamentoda temsil edilme oranları ortalama %2,4’tür. Temsil oranı 2007 genel seçimlerinde en yüksek oran olan %9,1’e ulaşmışsa da, oranların hiçbir zaman %10 dahi olamaması demokrasi için üzücü bir durumdur. 2004 yılında yapılan mahalli idareler seçimlerinde ise; 3225 belediye başkanından 18’inin (%0,05), 34477 belediye meclis üyesinden 834’ünün (%0,24) ve 3208 il genel meclis üyesinden 57’sinin (%0,17) kadın olduğu düşünüldüğünde, demokrasilerin belirgin özelliklerinden olan eşitliğin ve bu bağlamda temsil ve katılımın kadınlar açısından istenilen düzeyde sağlanamaması ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Mazlum, 2008:80).

Çalışmada 1934 yılı öncesinde kadınların seçilme hakkı bulunmadığından dolayı kadın siyasetçi verileri bu tarihten sonrasına aittir. Bu tarihten önce seçilme hakkı olmayıp ancak siyasette etkisi olan kadınlardan da bahsedilmiştir.

Türkiye’de mevcut olan nüfusun temsili düşünülecek olursa kadınların temsilinde ciddi bir düşüklük görülecektir. Dolayısı ile bu çalışma ile başta temsildeki düşüklüğün nedenleri ve toplumun kadın siyasetçilere bakışı hakkında veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bu verilerin sorunun çözümüne ışık tutması amaçlanmıştır.

3.3. Araştırma Soruları

Seçmenlerin bakışından siyasetteki kadın imajını ortaya koyabilmek adına bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Seçmenlere göre siyasette kadın imajı nedir?
2. Seçmenlere göre siyasette kadın imajı; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, kadın adaylara oy verme ve kadınların siyasete girmesini destekleme değişkenlerine göre nasıl değişiklik göstermektedir?

3.4. Sınırlılıklar

- Araştırma, seçmen yeterliliğine sahip yetişkinler ile sınırlıdır.
- Araştırma, Antalya ilinden rasgele seçilen seçmenlerle sınırlıdır.
- Cumhuriyet’ten önce kadın, seçilme hakkına sahip olmadığından önceki dönemlere değinilmiş olsa da, özellikle Cumhuriyet’ten bugüne ele alınmıştır.
- Araştırma, yüksek lisans çalışmasının ilke ve süresiyle sınırlıdır.
- Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nün tez yazım kuralları ile sınırlıdır.

Sonuç olarak her sosyal bilimlerde olduğu gibi bu çalışmanın da doğasında insan ögesi bulunduğu için, sosyal bilimler alanındaki çalışmalarda insanı konu alan tüm sınırlılıklar bu çalışma içinde geçerlidir.

3.5. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli ve veri toplama tekniği, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizi süreçleri açıklanmıştır.

3.5.1. Araştırmanın Modeli

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bununla birlikte araştırmaya konu olan birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır, onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2014:77).

Bu model çerçevesinde, siyasette kadın imajını belirlemeye yönelik seçmen görüşleri betimlenmiştir. Ayrıca siyasette kadın imajının; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, kadın adaylara oy verme ve kadınların siyasete girmesini destekleme değişkenlerine göre nasıl değişiklik gösterdiği araştırılmıştır.

Araştırmanın genel amacı göz önüne alındığında öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Yapılan çalışmalardan yola çıkılarak veri toplamada kullanılan anket geliştirilmiştir. 24 maddeden oluşan 5'li Likert tipindeki anket, veri toplama aracının ön çalışması için önce 46 seçmene, ardından da son şekli verilerek örnekleme oluşturan diğer katılımcılara uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS istatistik yazılımı ile nicel yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir.

3.5.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye'de gerçekleştirilen seçimlerde oy kullanma yeterliliğine sahip seçmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise, zaman ve maliyet bakımından evrene ulaşmak çok zor olacağından, Antalya ilinde yaşayan seçmenlerden rastgele belirlenmiş 311 katılımcıdır. Tavşancıl (2002:47), örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde anketteki madde sayısının en az beş katı, hatta on katı olması gerektiğini belirtmiştir. Buna göre araştırmada kullanılan 24 maddelik anket için 311 katılımcı yeterli görülmektedir.

3.5.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak anket için öncelikle araştırma problemine uygun olarak maddeler yazılmıştır. İlgili araştırmalar incelenerek araştırmacı tarafından 24 madde ortaya konmuştur.

Kapsam geçerliği için bir akademisyenin uzman görüşüne başvurulmuş ve maddelerin amaca uygun olduğu belirlenmiştir. Ardından anket maddeleri iki Türkçe öğretmeni tarafından kontrol edilerek dile uygunluğu kontrol edilmiştir. Ayrıca bir ölçme değerlendirme uzmanından görüş alınarak anket maddelerinin yapısı ve Likert tipine uygunluğu incelenmiştir.

Ortaya konulan taslak anket formu 46 katılımcıya uygulanmıştır. Anketin ortalama yanıtlanma süresi 5 dakika olarak ölçülmüştür. Anlaşılamayan bir madde olmadığı görülmüştür. Güvenirlik için toplanan veriler üzerinden Cronbach Alfa iç güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Analiz sonucuna göre 24 maddeden oluşan taslak anketin Cronbach Alpha iç güvenirlik katsayısı 0.815 olarak hesaplanmıştır. Bu katsayı; 0.60 ile 0.80 arasında olduğunda ölçek oldukça güvenilir, 0.80 ile 1.00 arasında olduğunda ise yüksek derecede güvenilir (Akgül ve Çevik, 2003:436). Buna göre anket maddeleri ile yapılan ölçümün yüksek derecede güvenilir olduğu görülmektedir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı (Ek-1) Antalya ilindeki seçmenlere uygulanmış ve analizler 311 veri toplama aracı ile gerçekleştirilmiştir.

3.5.4. Verilerin Analizi

Örnekleme yer alan seçmenlerden elde edilen veriler için frekans (f) ve yüzde dağılımları (%) hesaplanmıştır. Ardından demografik değişkenler bazında fark analizleri gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesi ve değerlendirilmesinde SPSS 16.0 yazılımı kullanılmıştır.

3.6. Bulgular

Bu bölümde katılımcıların; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, kadın adaylara oy verme ve kadınların siyasete girmesini destekleme durumlarına ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar ele alınmıştır. Ardından anket maddelerine yönelik bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

3.6.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 4: Cinsiyete Göre Dağılım

Cinsiyet	f	Yüzde (%)
Kadın	140	45,0
Erkek	171	55,0
Toplam	311	100

Tabloya göre, ankete katılan seçmenlerin %45'i kadın, %55'i erkektir. Buna göre, katılımcıların dengeli bir dağılım gösterdiği söylenebilir.

Tablo 5: Yaşa Göre Dağılım

Yaş Aralığı	f	Yüzde (%)
18-24 arası	38	12,2
25-39 arası	165	53,1
40 ve üzeri	108	34,7
Toplam	311	100

Katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde; çoğunluğunun (%53,1) 25-39 yaşları arasında olduğu görülmektedir. Bunu 40 ve üzeri (%34,7) ile 18-24 arası (%12,2) takip etmektedir.

Tablo 6: Eğitim Durumuna Göre Dağılım

Eğitim Durumu	f	Yüzde (%)
İlköğretim-Ortaokul	37	11,9
Lise	78	25,1
Ön lisans	41	13,2
Lisans	136	43,7
Lisansüstü	19	6,1
Toplam	311	100

Katılımcıların %25,1'i lise ve %43,7'si lisans mezunudur. İlköğretim-ortaokul ile ön lisans mezunlarının ardından lisansüstü eğitim almış katılımcı oranı en azdır (%6,1).

Tablo 7: Gelir Durumuna Göre Dağılım

Gelir Durumu	f	Yüzde (%)
Düşük	56	18,0
Orta	229	73,6
Yüksek	26	8,4
Toplam	311	100

Tabloya bakıldığında katılımcıların çok büyük çoğunluğu (%73,6) orta düzeyde aylık gelir elde ettiğini belirtmiştir. Yüksek gelire sahip olanlar ise azınlıktadır (%8,4).

Tablo 8: Kadın Adaya Oy Verme Durumuna Göre Dağılım

Oy Verme	f	Yüzde (%)
Evet	293	94,2
Hayır	18	5,8
Toplam	311	100

Katılımcıların çok büyük çoğunluğu (%94,2) kadın siyasi adaylara oy verebileceğini ifade etmiştir. Bu oran kadının siyasette yerini alması adına oldukça memnuniyet verici bir orandır.

Tablo 9: Kadınların Siyasete Girmesini Destekleme Durumuna Göre Dağılım

Destekleme	f	Yüzde (%)
Evet	295	94,9
Hayır	16	5,1
Toplam	311	100

Tabloya göre, ankete katılan seçmenlerin yaklaşık %95'i kadınların siyasete girmesini desteklemektedir. Yine bu oran kadınların siyaset yapabilmesi adına oldukça yüksektir.

3.6.2. Anket Maddelerinin Analizine Yönelik Bulgu ve Yorumlar

Katılımcıların anket sorularına verdikleri cevaplar analiz edilerek, frekans ve yüzde değerlerine (%) göre yapılan yorumlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 10: Anket Maddelerine Verilen Yanıtların Dağılımı

Siyasette Kadın İmajı	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	12	3,9	15	4,8	39	12,5	84	27,0	161	51,8
Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	9	2,9	10	3,2	53	17,0	98	31,5	141	45,3
Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	10	3,2	14	4,5	45	14,5	80	25,7	162	52,1
Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	18	5,8	15	4,8	32	10,3	85	27,3	161	51,8
Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	25	8,0	49	15,8	101	32,5	91	29,3	45	14,5
Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	46	14,8	69	22,2	79	25,4	71	22,8	46	14,8
Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	19	6,1	21	6,8	35	11,3	87	28,0	149	47,9
Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	133	42,8	85	27,3	37	11,9	35	11,3	21	6,8
Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	73	23,5	94	30,2	83	26,7	32	10,3	29	9,3
Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	71	22,8	93	29,9	66	21,2	42	13,5	39	12,5
Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	13	4,2	36	11,6	81	26,0	102	32,8	79	25,4
Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	21	6,8	46	14,8	107	34,4	73	23,5	64	20,6
Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	24	7,7	61	19,6	104	33,4	60	19,3	62	19,9
Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi arttırır.	16	5,1	44	14,1	89	28,6	88	28,3	74	23,8
Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	21	6,8	60	19,3	127	40,8	47	15,1	56	18,0
Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	17	5,5	17	5,5	54	17,4	87	28,0	136	43,7

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	20	6,4	37	11,9	74	23,8	85	27,3	95	30,5
Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	51	16,4	60	19,3	75	24,1	71	22,8	54	17,4
Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.	17	5,5	20	6,4	45	14,5	110	35,4	119	38,3
Siyaset kadın işi değildir.	175	56,3	73	23,5	14	4,5	16	5,1	33	10,6
Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	45	14,5	97	31,2	88	28,3	40	12,9	41	13,2
Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	37	11,9	63	20,3	107	34,4	56	18,0	48	15,4
Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	23	7,4	22	7,1	83	26,7	85	27,3	98	31,5
Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	15	4,8	27	8,7	55	17,7	85	27,3	129	41,5

Tabloda 311 katılımcının anket maddelerine yönelik görüşleri verilmiştir. Katılımcıların %93,8'i "kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır", %92,3'ü "kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir", %91,3'ü "kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır" ifadelerine katıldıkları yönünde görüş bildirmiştir. Katılımcıların yüksek oranlarla katıldıkları diğer maddeler ise şunlardır:

- Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır (%89,4).
- Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır (%89,1).
- Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir (%88,2).
- Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez (%87,2).
- Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir (%86,5).

Diğer yandan katılımcıların çok düşük oranlarla katıldıkları bir başka deyişle katılmadıkları maddeler ise şunlardır:

- Siyaset kadın işi değildir (%20,2).
- Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir (%30).

Buna göre araştırmanın örneklemini oluşturan seçmenler, siyasi arenada kadını daha fazla görmek istemekte, bu durumun pek çok olumlu yansıması olacağını düşünmektedir.

Tablo 11: Madde-1 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	5	3,6%	7	4,1%
Katılmıyorum	4	2,9%	11	6,4%
Orta düzeyde katılıyorum	19	13,6%	20	11,7%
Katılıyorum	30	21,4%	54	31,6%
Kesinlikle katılıyorum	82	58,6%	79	46,2%

Tabloya göre, kadın seçmenlerin %93'ü ve erkek seçmenlerin %90'ı oranında çok büyük çoğunluk bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı kadınların siyasette daha fazla rol almasını istemektedir.

Tablo 12: Madde-2 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	3	2,1%	6	3,5%
Katılmıyorum	3	2,1%	7	4,1%
Orta düzeyde katılıyorum	20	14,3%	33	19,3%
Katılıyorum	41	29,3%	57	33,3%
Kesinlikle katılıyorum	73	52,1%	68	39,8%

2. anket maddesinde kadın seçmenlerin %96'sı ve erkek seçmenlerin %92'si kadın siyasetçilerin artması ile toplumun daha iyi bir noktaya taşınacağı düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 13: Madde-3 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,4%	8	4,7%
Katılmıyorum	4	2,9%	10	5,8%
Orta düzeyde katılıyorum	22	15,7%	23	13,5%
Katılıyorum	34	24,3%	46	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	78	55,7%	84	49,1%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %96'sı ve erkek seçmenlerin %89'u bu anket maddesine katıldığını söylemiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğini düşünmektedir.

Tablo 14: Madde-4 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	9	6,4%	9	5,3%
Katılmıyorum	1	0,7%	14	8,2%
Orta düzeyde katılıyorum	13	9,3%	19	11,1%
Katılıyorum	39	27,9%	46	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	78	55,7%	83	48,5%

Tabloya göre, kadın seçmenlerin %93'ü ve erkek seçmenlerin %86'sı oranında çok büyük çoğunluk bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konuların daha fazla ele alınacağını düşünmektedir.

Tablo 15: Madde-5 Cinsiyet Karşılaştırması

Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	9	6,4%	16	9,4%
Katılmıyorum	23	16,4%	26	15,2%
Orta düzeyde katılıyorum	42	30,0%	59	34,5%
Katılıyorum	38	27,1%	53	31,0%
Kesinlikle katılıyorum	28	20,0%	17	9,9%

5. anket maddesinde kadın seçmenlerin %77'si ve erkek seçmenlerin %75'i siyasi partilerin kadınlara yeterince destek vermediği düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 16: Madde-6 Cinsiyet Karşılaştırması

Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	21	15,0%	25	14,6%
Katılmıyorum	28	20,0%	41	24,0%
Orta düzeyde katılıyorum	39	27,9%	40	23,4%
Katılıyorum	25	17,9%	46	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	27	19,3%	19	11,1%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %65'i ve erkek seçmenlerin %61'i bu anket maddesine katılmaktadır. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin çoğunluğu toplumdaki kadın algısının, siyasette daha aktif olsalar bile değişmeyeceğini düşünmektedir.

Tablo 17: Madde-7 Cinsiyet Karşılaştırması

Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	5	3,6%	14	8,2%
Katılmıyorum	7	5,0%	14	8,2%
Orta düzeyde katılıyorum	17	12,1%	18	10,5%
Katılıyorum	47	33,6%	40	23,4%
Kesinlikle katılıyorum	64	45,7%	85	49,7%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %91'i ve erkek seçmenlerin %84'ü oranında çok büyük çoğunluk bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı siyaset yapabilmek için cinsiyetin bir önemi olmadığı düşünülmektedir.

Tablo 18: Madde-8 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	74	52,9%	59	34,5%
Katılmıyorum	30	21,4%	55	32,2%
Orta düzeyde katılıyorum	17	12,1%	20	11,7%
Katılıyorum	12	8,6%	23	13,5%
Kesinlikle katılıyorum	7	5,0%	14	8,2%

8. anket maddesinde kadın seçmenlerin %74'ü ve erkek seçmenlerin %67'si gibi büyük çoğunluk, kadınların siyaset yapabilmek için ilgili konularda fikir sahibi olmadığına katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 19: Madde-9 Cinsiyet Karşılaştırması

Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	39	27,9%	34	19,9%
Katılmıyorum	37	26,4%	57	33,3%
Orta düzeyde katılıyorum	40	28,6%	43	25,1%
Katılıyorum	9	6,4%	23	13,5%
Kesinlikle katılıyorum	15	10,7%	14	8,2%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %54'ü ve erkek seçmenlerin %53'ü bu anket maddesine katılmadığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin yaklaşık yarısı yakın gelecekte kadınların siyaset arenasında daha fazla görünebileceğini düşünmektedir. Öte yandan yarısına yakın bir kitle ise bu duruma olumsuz bakmaktadır.

Tablo 20: Madde-10 Cinsiyet Karşılaştırması

Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	25	17,9%	46	26,9%
Katılmıyorum	44	31,4%	49	28,7%
Orta düzeyde katılıyorum	32	22,9%	34	19,9%
Katılıyorum	22	15,7%	20	11,7%
Kesinlikle katılıyorum	17	12,1%	22	12,9%

Tabloya göre, kadın seçmenlerin %51'i ve erkek seçmenlerin %44'ü oranında bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Kadın seçmenlerin yaklaşık yarısı adayın kadın olması durumunda farklı bir partiye oy verebileceğini belirtirken erkek seçmenlerde bu oran daha düşüktür.

Tablo 21: Madde-11 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	6	4,3%	7	4,1%
Katılmıyorum	13	9,3%	23	13,5%
Orta düzeyde katılıyorum	38	27,1%	43	25,1%
Katılıyorum	38	27,1%	64	37,4%
Kesinlikle katılıyorum	45	32,1%	34	19,9%

11. anket maddesinde kadın seçmenlerin %86'sı ve erkek seçmenlerin %82'si kadın siyasetçilerin daha ılımlı siyaset yapabileceği düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 22: Madde-12 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	5,7%	13	7,6%
Katılmıyorum	15	10,7%	31	18,1%
Orta düzeyde katılıyorum	41	29,3%	66	38,6%
Katılıyorum	35	25,0%	38	22,2%
Kesinlikle katılıyorum	41	29,3%	23	13,5%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %84'ü ve erkek seçmenlerin %74'ü kadın siyasetçilerin daha çalışkan olduğunu düşünmektedir.

Tablo 23: Madde-13 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	5,7%	16	9,4%
Katılmıyorum	18	12,9%	43	25,1%
Orta düzeyde katılıyorum	42	30,0%	62	36,3%
Katılıyorum	31	22,1%	29	17,0%
Kesinlikle katılıyorum	41	29,3%	21	12,3%

13. anket maddesinde kadın seçmenlerin %82'si ve erkek seçmenlerin %65'i kadın siyasetçilerin daha ileri görüşlü olduğunu düşünmektedir.

Tablo 24: Madde-14 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	6	4,3%	10	5,8%
Katılmıyorum	16	11,4%	28	16,4%
Orta düzeyde katılıyorum	44	31,4%	45	26,3%
Katılıyorum	34	24,3%	54	31,6%
Kesinlikle katılıyorum	40	28,6%	34	19,9%

14. anket maddesinde kadın seçmenlerin %84'ü ve erkek seçmenlerin %78'i kadın siyasetçilerin siyasete olan ilgiyi arttırdığı düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 25: Madde-15 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	5,7%	13	7,6%
Katılmıyorum	20	14,3%	40	23,4%
Orta düzeyde katılıyorum	57	40,7%	70	40,9%
Katılıyorum	21	15,0%	26	15,2%
Kesinlikle katılıyorum	34	24,3%	22	12,9%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %80'i ve erkek seçmenlerin %69'u kadın siyasetçilerin daha ileri başarılı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 26: Madde-16 Cinsiyet Karşılaştırması

Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	5,7%	9	5,3%
Katılmıyorum	3	2,1%	14	8,2%
Orta düzeyde katılıyorum	19	13,6%	35	20,5%
Katılıyorum	39	27,9%	48	28,1%
Kesinlikle katılıyorum	71	50,7%	65	38,0%

16. anket maddesinde kadın seçmenlerin %92'si ve erkek seçmenlerin %86'sı oranında çok büyük çoğunluk bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı, daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısının artmasını istemektedir.

Tablo 27: Madde-17 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	6	4,3%	14	8,2%
Katılmıyorum	12	8,6%	25	14,6%
Orta düzeyde katılıyorum	28	20,0%	46	26,9%
Katılıyorum	39	27,9%	46	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	55	39,3%	40	23,4%

17. anket maddesinde kadın seçmenlerin %87'si ve erkek seçmenlerin %77'si kadın siyasetçilerin daha barışsever olduğunu düşünmektedir.

Tablo 28: Madde-18 Cinsiyet Karşılaştırması

Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	21	15,0%	30	17,5%
Katılmıyorum	26	18,6%	34	19,9%
Orta düzeyde katılıyorum	33	23,6%	42	24,6%
Katılıyorum	31	22,1%	40	23,4%
Kesinlikle katılıyorum	29	20,7%	25	14,6%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %66'sı ve erkek seçmenlerin %63'ü bu anket maddesine katıldığı yönünde görüş belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin çoğunluğu cinsiyetçi yapı yüzünden siyasetin kapılarını kadınlara kapattığını düşünmektedir.

Tablo 29: Madde-19 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	5,7%	9	5,3%
Katılmıyorum	4	2,9%	16	9,4%
Orta düzeyde katılıyorum	16	11,4%	29	17,0%
Katılıyorum	47	33,6%	63	36,8%
Kesinlikle katılıyorum	65	46,4%	54	31,6%

Tabloya göre, kadın seçmenlerin %92'si ve erkek seçmenlerin %85'i oranında çok büyük çoğunluk bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermesini istemektedir.

Tablo 30: Madde-20 Cinsiyet Karşılaştırması

Siyaset kadın işi değildir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	89	63,6%	86	50,3%
Katılmıyorum	26	18,6%	47	27,5%
Orta düzeyde katılıyorum	7	5,0%	7	4,1%
Katılıyorum	5	3,6%	11	6,4%
Kesinlikle katılıyorum	13	9,3%	20	11,7%

20. anket maddesinde kadın seçmenlerin %82'si ve erkek seçmenlerin %78'i siyasetin erkekler kadar kadının da işi olduğu şeklinde görüş belirtmiştir.

Tablo 31: Madde-21 Cinsiyet Karşılaştırması

Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	13	9,3%	32	18,7%
Katılmıyorum	41	29,3%	56	32,7%
Orta düzeyde katılıyorum	40	28,6%	48	28,1%
Katılıyorum	23	16,4%	17	9,9%
Kesinlikle katılıyorum	23	16,4%	18	10,5%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %61'i oy verirken adayın kadın olmasını tercih etmektedir. Bu oran erkek seçmenler için %49 ile daha düşüktür.

Tablo 32: Madde-22 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	15	10,7%	22	12,9%
Katılmıyorum	24	17,1%	39	22,8%
Orta düzeyde katılıyorum	44	31,4%	63	36,8%
Katılıyorum	27	19,3%	29	17,0%
Kesinlikle katılıyorum	30	21,4%	18	10,5%

22. anket maddesinde kadın seçmenlerin %72'si ve erkek seçmenlerin %65'i kadın siyasetçilere daha çok güvendiklerini belirtmiştir.

Tablo 33: Madde-23 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	5,7%	15	8,8%
Katılmıyorum	8	5,7%	14	8,2%
Orta düzeyde katılıyorum	33	23,6%	50	29,2%
Katılıyorum	30	21,4%	55	32,2%
Kesinlikle katılıyorum	61	43,6%	37	21,6%

23. anket maddesinde kadın seçmenlerin %89'u ve erkek seçmenlerin %83'ü kadın siyasetçilerin toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davrandıklarını düşünmektedir.

Tablo 34: Madde-24 Cinsiyet Karşılaştırması

Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	Cinsiyet			
	Kadın		Erkek	
Kesinlikle katılmıyorum	4	2,9%	11	6,4%
Katılmıyorum	11	7,9%	16	9,4%
Orta düzeyde katılıyorum	22	15,7%	33	19,3%
Katılıyorum	33	23,6%	52	30,4%
Kesinlikle katılıyorum	70	50,0%	59	34,5%

Tabloya göre kadın seçmenlerin %90'ı ve erkek seçmenlerin %84'ü bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Hem kadın, hem de erkek seçmenlerin önemli bir oranı kadın siyasetçilerin varlığının siyasette kaliteyi yükselteceğini düşünmektedir.

Tablo 35: Madde-1 Yaş Karşılaştırması

Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	3	7,9%	7	4,2%	2	1,9%
Katılmıyorum	4	10,5%	9	5,5%	2	1,9%
Orta düzeyde katılıyorum	9	23,7%	17	10,3%	13	12,0%
Katılıyorum	6	15,8%	48	29,1%	30	27,8%
Kesinlikle katılıyorum	16	42,1%	84	50,9%	61	56,5%

Tabloya göre, 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %82'si, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %90'ı, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %96'sı bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Buna göre seçmenlerin yaş aralığı arttıkça, kadınların siyasette daha fazla rol almasını istemektedir.

Tablo 36: Madde-2 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	4	2,4%	3	2,8%
Katılmıyorum	2	5,3%	6	3,6%	2	1,9%
Orta düzeyde katılıyorum	8	21,1%	29	17,6%	16	14,8%
Katılıyorum	14	36,8%	51	30,9%	33	30,6%
Kesinlikle katılıyorum	12	31,6%	75	45,5%	54	50,0%

2. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %89'u, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %94'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %95'i kadın siyasetçilerin artması ile toplumun daha iyi bir noktaya taşınacağı düşüncesindedir.

Tablo 37: Madde-3 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	5	3,0%	3	2,8%
Katılmıyorum	2	5,3%	6	3,6%	6	5,6%
Orta düzeyde katılıyorum	6	15,8%	27	16,4%	12	11,1%
Katılıyorum	14	36,8%	40	24,2%	26	24,1%
Kesinlikle katılıyorum	14	36,8%	87	52,7%	61	56,5%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %89'u, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %93'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %92'si bu anket maddesine katılmaktadır. Her yaş grubundan seçmenin çok büyük çoğunluğu, kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğini düşünmektedir.

Tablo 38: Madde-4 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	3	7,9%	12	7,3%	3	2,8%
Katılmıyorum	2	5,3%	7	4,2%	6	5,6%
Orta düzeyde katılıyorum	6	15,8%	17	10,3%	9	8,3%
Katılıyorum	11	28,9%	42	25,5%	32	29,6%
Kesinlikle katılıyorum	16	42,1%	87	52,7%	58	53,7%

4. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %87'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %88'i, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %92'si kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konuların daha fazla ele alınacağını düşünmektedir.

Tablo 39: Madde-5 Yaş Karşılaştırması

Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,6%	13	7,9%	11	10,2%
Katılmıyorum	9	23,7%	32	19,4%	8	7,4%
Orta düzeyde katılıyorum	11	28,9%	58	35,2%	32	29,6%
Katılıyorum	11	28,9%	40	24,2%	40	37,0%
Kesinlikle katılıyorum	6	15,8%	22	13,3%	17	15,7%

5. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %74'ü, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %73'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %82'si siyasi partilerin kadınlara yeterince destek vermediği düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 40: Madde-6 Yaş Karşılaştırması

Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	21	12,7%	23	21,3%
Katılmıyorum	9	23,7%	40	24,2%	20	18,5%
Orta düzeyde katılıyorum	13	34,2%	44	26,7%	22	20,4%
Katılıyorum	10	26,3%	35	21,2%	26	24,1%
Kesinlikle katılıyorum	4	10,5%	25	15,2%	17	15,7%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %71'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %63'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %60'ı toplumdaki kadın algısının, siyasette daha aktif olsalar bile değişmeyeceğini düşünmektedir. Yaş aralığı arttıkça bu algının değişeceği yönünde oran artmaktadır.

Tablo 41: Madde-7 Yaş Karşılaştırması

Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	3	7,9%	8	4,8%	8	7,4%
Katılmıyorum	2	5,3%	13	7,9%	6	5,6%
Orta düzeyde katılıyorum	6	15,8%	24	14,5%	5	4,6%
Katılıyorum	8	21,1%	43	26,1%	36	33,3%
Kesinlikle katılıyorum	19	50,0%	77	46,7%	53	49,1%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %87'si, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %87'si, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %87'si gibi büyük çoğunluk, siyaset yapabilmeyen cinsiyet ile ilgisi olmadığını düşünmektedir.

Tablo 42: Madde-8 Yaş Karşılaştırması

Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	10	26,3%	78	47,3%	45	41,7%
Katılmıyorum	16	42,1%	41	24,8%	28	25,9%
Orta düzeyde katılıyorum	4	10,5%	19	11,5%	14	13,0%
Katılıyorum	4	10,5%	16	9,7%	15	13,9%
Kesinlikle katılıyorum	4	10,5%	11	6,7%	6	5,6%

8. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %68'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %72'si, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %68'i kadınların siyaset yapabilmek için ilgili konularda fikir sahibi olmadığına katılmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 43: Madde-9 Yaş Karşılaştırması

Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	7	18,4%	41	24,8%	25	23,1%
Katılmıyorum	17	44,7%	49	29,7%	28	25,9%
Orta düzeyde katılıyorum	10	26,3%	43	26,1%	30	27,8%
Katılıyorum	1	2,6%	13	7,9%	18	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	3	7,9%	19	11,5%	7	6,5%

9. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %63'ü, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %55'i, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %49'u yakın gelecekte kadınların siyaset arenasında daha fazla görünebileceğini düşünmektedir. Yaş aralığı arttıkça seçmenlerin bu duruma daha olumsuz baktığı söylenebilir.

Tablo 44: Madde-10 Yaş Karşılaştırması

Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	9	23,7%	40	24,2%	22	20,4%
Katılmıyorum	11	28,9%	55	33,3%	27	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	8	21,1%	36	21,8%	22	20,4%
Katılıyorum	7	18,4%	18	10,9%	17	15,7%
Kesinlikle katılıyorum	3	7,9%	16	9,7%	20	18,5%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %47'si, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %42'si, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %55'i aday kadın olursa oy vereceği partinin değişebileceğini belirtmiştir.

Tablo 45: Madde-11 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	8	4,8%	3	2,8%
Katılmıyorum	10	26,3%	13	7,9%	13	12,0%
Orta düzeyde katılıyorum	13	34,2%	49	29,7%	19	17,6%
Katılıyorum	5	13,2%	59	35,8%	38	35,2%
Kesinlikle katılıyorum	8	21,1%	36	21,8%	35	32,4%

11. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %68'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %87'si, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %85'i kadın siyasetçilerin daha ılımlı siyaset yapabileceğini düşünmektedir.

Tablo 46: Madde-12 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	10	6,1%	9	8,3%
Katılmıyorum	6	15,8%	23	13,9%	17	15,7%
Orta düzeyde katılıyorum	18	47,4%	60	36,4%	29	26,9%
Katılıyorum	8	21,1%	39	23,6%	26	24,1%
Kesinlikle katılıyorum	4	10,5%	33	20,0%	27	25,0%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %79'u, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %80'i, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %76'sı kadın siyasetçilerin daha çalışkan olduğunu düşünmektedir.

Tablo 47: Madde-13 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	15	9,1%	7	6,5%
Katılmıyorum	8	21,1%	28	17,0%	25	23,1%
Orta düzeyde katılıyorum	16	42,1%	53	32,1%	35	32,4%
Katılıyorum	7	18,4%	31	18,8%	22	20,4%
Kesinlikle katılıyorum	5	13,2%	38	23,0%	19	17,6%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %74'ü, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %74'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %70'i kadın siyasetçilerin daha ileri görüşlü olduğunu düşünmektedir.

Tablo 48: Madde-14 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	3	7,9%	8	4,8%	5	4,6%
Katılmıyorum	8	21,1%	18	10,9%	18	16,7%
Orta düzeyde katılıyorum	15	39,5%	50	30,3%	24	22,2%
Katılıyorum	6	15,8%	48	29,1%	34	31,5%
Kesinlikle katılıyorum	6	15,8%	41	24,8%	27	25,0%

14. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %71'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %84'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %79'u kadın siyasetçilerin siyasete ilgiyi arttıracığı düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 49: Madde-15 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	13	7,9%	6	5,6%
Katılmıyorum	8	21,1%	29	17,6%	23	21,3%
Orta düzeyde katılıyorum	18	47,4%	72	43,6%	37	34,3%
Katılıyorum	5	13,2%	21	12,7%	21	19,4%
Kesinlikle katılıyorum	5	13,2%	30	18,2%	21	19,4%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %74'ü, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %74'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %73'i kadın siyasetçileri daha başarılı bulmaktadır.

Tablo 50: Madde-16 Yaş Karşılaştırması

Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	10	6,1%	5	4,6%
Katılmıyorum	4	10,5%	7	4,2%	6	5,6%
Orta düzeyde katılıyorum	12	31,6%	27	16,4%	15	13,9%
Katılıyorum	11	28,9%	46	27,9%	30	27,8%
Kesinlikle katılıyorum	9	23,7%	75	45,5%	52	48,1%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %84'ü, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %90'u, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %90'ı oranında büyük çoğunluk, daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısının artması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 51: Madde-17 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	12	7,3%	6	5,6%
Katılmıyorum	3	7,9%	24	14,5%	10	9,3%
Orta düzeyde katılıyorum	15	39,5%	40	24,2%	19	17,6%
Katılıyorum	9	23,7%	39	23,6%	37	34,3%
Kesinlikle katılıyorum	9	23,7%	50	30,3%	36	33,3%

17. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %87'si, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %78'i, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %85'i kadın siyasetçilerin daha barışsever olduğunu düşünmektedir.

Tablo 52: Madde-18 Yaş Karşılaştırması

Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	7	18,4%	28	17,0%	16	14,8%
Katılmıyorum	8	21,1%	31	18,8%	21	19,4%
Orta düzeyde katılıyorum	9	23,7%	44	26,7%	22	20,4%
Katılıyorum	7	18,4%	33	20,0%	31	28,7%
Kesinlikle katılıyorum	7	18,4%	29	17,6%	18	16,7%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %60'ı, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %64'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %66'sı cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarının kadınlara kapandığı görüşüne katıldıklarını ifade etmiştir. Buna göre yaş aralığı arttıkça bu görüşe katılma oranı da artmaktadır.

Tablo 53: Madde-19 Yaş Karşılaştırması

Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermektedir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,6%	8	4,8%	8	7,4%
Katılmıyorum	4	10,5%	11	6,7%	5	4,6%
Orta düzeyde katılıyorum	11	28,9%	20	12,1%	14	13,0%
Katılıyorum	13	34,2%	58	35,2%	39	36,1%
Kesinlikle katılıyorum	9	23,7%	68	41,2%	42	38,9%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %87'si, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %88'i, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %88'i kadınların siyasette var olma mücadelesi vermesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 54: Madde-20 Yaş Karşılaştırması

Siyaset kadın işi değildir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	15	39,5%	106	64,2%	54	50,0%
Katılmıyorum	12	31,6%	32	19,4%	29	26,9%
Orta düzeyde katılıyorum	0	,0%	6	3,6%	8	7,4%
Katılıyorum	5	13,2%	4	2,4%	7	6,5%
Kesinlikle katılıyorum	6	15,8%	17	10,3%	10	9,3%

20. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %71'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %84'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %77'si siyasetin kadın işi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 55: Madde-21 Yaş Karşılaştırması

Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	5	13,2%	29	17,6%	11	10,2%
Katılmıyorum	9	23,7%	46	27,9%	42	38,9%
Orta düzeyde katılıyorum	14	36,8%	48	29,1%	26	24,1%
Katılıyorum	3	7,9%	23	13,9%	14	13,0%
Kesinlikle katılıyorum	7	18,4%	19	11,5%	15	13,9%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %63'ü, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %54'ü, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %51'i oy verirken adayın kadın olmasını tercih ettiğini belirtmiştir. Buna göre seçmenlerin yaş aralığı azaldıkça kadın adayları tercih etme eğilimi artmaktadır.

Tablo 56: Madde-22 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	6	15,8%	20	12,1%	11	10,2%
Katılmıyorum	6	15,8%	35	21,2%	22	20,4%
Orta düzeyde katılıyorum	14	36,8%	55	33,3%	38	35,2%
Katılıyorum	6	15,8%	28	17,0%	22	20,4%
Kesinlikle katılıyorum	6	15,8%	27	16,4%	15	13,9%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %68'i, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %67'si, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %69'u kadın siyasetçilere daha çok güven duyduğunu belirtmiştir.

Tablo 57: Madde-23 Yaş Karşılaştırması

Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	12	7,3%	9	8,3%
Katılmıyorum	1	2,6%	11	6,7%	10	9,3%
Orta düzeyde katılıyorum	15	39,5%	43	26,1%	25	23,1%
Katılıyorum	9	23,7%	44	26,7%	32	29,6%
Kesinlikle katılıyorum	11	28,9%	55	33,3%	32	29,6%

23. anket maddesinde 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %92'si, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %86'sı, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %88'i kadın siyasetçilerin toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davrandığını düşünmektedir.

Tablo 58: Madde-24 Yaş Karşılaştırması

Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	Yaş					
	18-24		25-39		40 ve üzeri	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,3%	8	4,8%	5	4,6%
Katılmıyorum	2	5,3%	17	10,3%	8	7,4%
Orta düzeyde katılıyorum	9	23,7%	27	16,4%	19	17,6%
Katılıyorum	13	34,2%	43	26,1%	29	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	12	31,6%	70	42,4%	47	43,5%

Tabloya göre 18-24 yaş aralığındaki seçmenlerin %89'u, 25-39 yaş aralığındaki seçmenlerin %85'i, 40 yaş ve üzeri seçmenlerin %88'i gibi büyük çoğunluk, kadınların varlığının siyasetin kalitesini yükselttiğine dair görüş bildirmiştir.

Tablo 59: Madde-1 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	0	,0%	3	3,8%	2	4,9%	5	3,7%	2	10,5%
Katılmıyorum	1	2,7%	6	7,7%	1	2,4%	6	4,4%	1	5,3%
Orta düzeyde katılıyorum	7	18,9%	8	10,3%	7	17,1%	15	11,0%	2	10,5%
Katılıyorum	8	21,6%	27	34,6%	13	31,7%	35	25,7%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	21	56,8%	34	43,6%	18	43,9%	75	55,1%	13	68,4%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %97'si, lise mezunu seçmenlerin %88'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %93'ü, lisans mezunu seçmenlerin %92'si ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %84'ü, bu anket maddesine katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu kadınların siyasette daha fazla rol almasını istemektedir.

Tablo 60: Madde-2 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,7%	1	1,3%	0	,0%	6	4,4%	1	5,3%
Katılmıyorum	0	,0%	4	5,1%	3	7,3%	2	1,5%	1	5,3%
Orta düzeyde katılıyorum	8	21,6%	16	20,5%	9	22,0%	17	12,5%	3	15,8%
Katılıyorum	13	35,1%	23	29,5%	14	34,1%	45	33,1%	3	15,8%
Kesinlikle katılıyorum	15	40,5%	34	43,6%	15	36,6%	66	48,5%	11	57,9%

2. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %97'si, lise mezunu seçmenlerin %94'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %93'ü, lisans mezunu seçmenlerin %94'ü ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %89'u kadın siyasetçilerin artması neticesinde toplumun daha iyi bir noktaya taşınacağını düşünmektedir.

Tablo 61: Madde-3 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,7%	2	2,6%	1	2,4%	4	2,9%	2	10,5%
Katılmıyorum	4	10,8%	3	3,8%	2	4,9%	4	2,9%	1	5,3%
Orta düzeyde katılıyorum	7	18,9%	14	17,9%	8	19,5%	14	10,3%	2	10,5%
Katılıyorum	8	21,6%	22	28,2%	10	24,4%	37	27,2%	3	15,8%
Kesinlikle katılıyorum	17	45,9%	37	47,4%	20	48,8%	77	56,6%	11	57,9%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %86'sı, lise mezunu seçmenlerin %94'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %93'ü, lisans mezunu seçmenlerin %94'ü ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %84'ü kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğini ifade etmiştir.

Tablo 62: Madde-4 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,4%	8	10,3%	3	7,3%	4	2,9%	1	5,3%
Katılmıyorum	3	8,1%	4	5,1%	1	2,4%	3	2,2%	4	21,1%
Orta düzeyde katılıyorum	2	5,4%	11	14,1%	1	2,4%	17	12,5%	1	5,3%
Katılıyorum	13	35,1%	22	28,2%	15	36,6%	33	24,3%	2	10,5%
Kesinlikle katılıyorum	17	45,9%	33	42,3%	21	51,2%	79	58,1%	11	57,9%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %86'sı, lise mezunu seçmenlerin %85'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %90'ı, lisans mezunu seçmenlerin %95'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %74'ü kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konuların daha fazla ele alınacağını düşünmektedir.

Tablo 63: Madde-5 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	3	8,1%	10	12,8%	6	14,6%	5	3,7%	1	5,3%
Katılmıyorum	4	10,8%	18	23,1%	6	14,6%	20	14,7%	1	5,3%
Orta düzeyde katılıyorum	13	35,1%	22	28,2%	15	36,6%	44	32,4%	7	36,8%
Katılıyorum	11	29,7%	19	24,4%	9	22,0%	44	32,4%	8	42,1%
Kesinlikle katılıyorum	6	16,2%	9	11,5%	5	12,2%	23	16,9%	2	10,5%

5. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %81'i, lise mezunu seçmenlerin %64'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %71'i, lisans mezunu seçmenlerin %82'si ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %89'u siyasi partilerin kadınlara yeterince destek vermediği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 64: Madde-6 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	3	8,1%	13	16,7%	5	12,2%	22	16,2%	3	15,8%
Katılmıyorum	6	16,2%	20	25,6%	6	14,6%	30	22,1%	7	36,8%
Orta düzeyde katılıyorum	12	32,4%	15	19,2%	14	34,1%	35	25,7%	3	15,8%
Katılıyorum	8	21,6%	18	23,1%	10	24,4%	32	23,5%	3	15,8%
Kesinlikle katılıyorum	8	21,6%	12	15,4%	6	14,6%	17	12,5%	3	15,8%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %76'sı, lise mezunu seçmenlerin %58'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %73'ü, lisans mezunu seçmenlerin %62'si ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %47'si toplumdaki kadın algısının, siyasette daha aktif olsalar bile değişmeyeceğini düşünmektedir.

Tablo 65: Madde-7 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	0	,0%	8	10,3%	1	2,4%	7	5,1%	3	15,8%
Katılmıyorum	3	8,1%	5	6,4%	4	9,8%	6	4,4%	3	15,8%
Orta düzeyde katılıyorum	3	8,1%	10	12,8%	4	9,8%	15	11,0%	3	15,8%
Katılıyorum	18	48,6%	20	25,6%	11	26,8%	33	24,3%	5	26,3%
Kesinlikle katılıyorum	13	35,1%	35	44,9%	21	51,2%	75	55,1%	5	26,3%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %92'si, lise mezunu seçmenlerin %83'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %88'i, lisans mezunu seçmenlerin %90'ı ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %68'i siyaset yapabilmek için cinsiyetin bir önemi olmadığını belirtmiştir.

Tablo 66: Madde-8 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	10	27,0%	26	33,3%	21	51,2%	66	48,5%	10	52,6%
Katılmıyorum	13	35,1%	29	37,2%	7	17,1%	30	22,1%	6	31,6%
Orta düzeyde katılıyorum	5	13,5%	11	14,1%	4	9,8%	16	11,8%	1	5,3%
Katılıyorum	8	21,6%	6	7,7%	5	12,2%	15	11,0%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	1	2,7%	6	7,7%	4	9,8%	9	6,6%	1	5,3%

8. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %62'si, lise mezunu seçmenlerin %71'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %68'i, lisans mezunu seçmenlerin %71'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %84'ü, kadınların siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 67: Madde-9 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	11	29,7%	11	14,1%	14	34,1%	32	23,5%	5	26,3%
Katılmıyorum	11	29,7%	33	42,3%	8	19,5%	37	27,2%	5	26,3%
Orta düzeyde katılıyorum	13	35,1%	16	20,5%	13	31,7%	35	25,7%	6	31,6%
Katılıyorum	0	,0%	8	10,3%	2	4,9%	19	14,0%	3	15,8%
Kesinlikle katılıyorum	2	5,4%	10	12,8%	4	9,8%	13	9,6%	0	,0%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %60'ı, lise mezunu seçmenlerin %56'sı, ön lisans mezunu seçmenlerin %54'ü, lisans mezunu seçmenlerin %51'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %52'si, yakın gelecekte siyasette kadınların görünür hale geleceğini gerçekçi bulmaktadır.

Tablo 68: Madde-10 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	7	18,9%	22	28,2%	11	26,8%	25	18,4%	6	31,6%
Katılmıyorum	13	35,1%	22	28,2%	8	19,5%	43	31,6%	7	36,8%
Orta düzeyde katılıyorum	6	16,2%	15	19,2%	14	34,1%	28	20,6%	3	15,8%
Katılıyorum	8	21,6%	8	10,3%	5	12,2%	20	14,7%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	3	8,1%	11	14,1%	3	7,3%	20	14,7%	2	10,5%

10. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %54'ü, lise mezunu seçmenlerin %56'sı, ön lisans mezunu seçmenlerin %46'sı, lisans mezunu seçmenlerin %50'si ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %68'i, seçimlerde aday kadın olursa oy vereceği partinin değişmeyeceğini söylemiştir.

Tablo 69: Madde-11 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,4%	3	3,8%	2	4,9%	6	4,4%	0	,0%
Katılmıyorum	2	5,4%	12	15,4%	6	14,6%	14	10,3%	2	10,5%
Orta düzeyde katılıyorum	11	29,7%	18	23,1%	13	31,7%	32	23,5%	7	36,8%
Katılıyorum	11	29,7%	20	25,6%	14	34,1%	51	37,5%	6	31,6%
Kesinlikle katılıyorum	11	29,7%	25	32,1%	6	14,6%	33	24,3%	4	21,1%

11. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %89'u, lise mezunu seçmenlerin %81'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %80'i, lisans mezunu seçmenlerin %85'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %89'u gibi büyük çoğunluk, kadın siyasetçilerin daha ılımlı siyaset yapabileceğini düşünmektedir.

Tablo 70: Madde-12 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,4%	6	7,7%	5	12,2%	7	5,1%	1	5,3%
Katılmıyorum	1	2,7%	11	14,1%	3	7,3%	25	18,4%	6	31,6%
Orta düzeyde katılıyorum	14	37,8%	24	30,8%	15	36,6%	46	33,8%	8	42,1%
Katılıyorum	11	29,7%	19	24,4%	13	31,7%	29	21,3%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	9	24,3%	18	23,1%	5	12,2%	29	21,3%	3	15,8%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %93'ü, lise mezunu seçmenlerin %78'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %80'i, lisans mezunu seçmenlerin %76'sı ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %63'üne göre kadın siyasetçiler daha çalışkandır.

Tablo 71: Madde-13 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,7%	6	7,7%	2	4,9%	12	8,8%	3	15,8%
Katılmıyorum	4	10,8%	15	19,2%	6	14,6%	29	21,3%	7	36,8%
Orta düzeyde katılıyorum	13	35,1%	24	30,8%	18	43,9%	44	32,4%	5	26,3%
Katılıyorum	8	21,6%	13	16,7%	11	26,8%	26	19,1%	2	10,5%
Kesinlikle katılıyorum	11	29,7%	20	25,6%	4	9,8%	25	18,4%	2	10,5%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %86'sı, lise mezunu seçmenlerin %73'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %80'i, lisans mezunu seçmenlerin %70'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %47'sine göre kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.

Tablo 72: Madde-14 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,4%	5	6,4%	2	4,9%	5	3,7%	2	10,5%
Katılmıyorum	5	13,5%	12	15,4%	1	2,4%	23	16,9%	3	15,8%
Orta düzeyde katılıyorum	10	27,0%	21	26,9%	14	34,1%	40	29,4%	4	21,1%
Katılıyorum	11	29,7%	21	26,9%	14	34,1%	35	25,7%	7	36,8%
Kesinlikle katılıyorum	9	24,3%	19	24,4%	10	24,4%	33	24,3%	3	15,8%

14. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %81'i, lise mezunu seçmenlerin %78'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %93'ü, lisans mezunu seçmenlerin %79'u ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %74'ü kadın siyasetçilerin siyasete olan ilgiyi arttırdığı yönünde görüş belirtmiştir.

Tablo 73: Madde-15 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,4%	7	9,0%	2	4,9%	10	7,4%	0	,0%
Katılmıyorum	3	8,1%	18	23,1%	6	14,6%	25	18,4%	8	42,1%
Orta düzeyde katılıyorum	17	45,9%	24	30,8%	13	31,7%	64	47,1%	9	47,4%
Katılıyorum	7	18,9%	13	16,7%	10	24,4%	16	11,8%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	8	21,6%	16	20,5%	10	24,4%	21	15,4%	1	5,3%

15. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %86'sı, lise mezunu seçmenlerin %68'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %80'i, lisans mezunu seçmenlerin %74'ü ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %58'ine göre kadın siyasetçiler daha başarılıdır.

Tablo 74: Madde-16 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	0	,0%	6	7,7%	4	9,8%	6	4,4%	1	5,3%
Katılmıyorum	2	5,4%	6	7,7%	0	,0%	6	4,4%	3	15,8%
Orta düzeyde katılıyorum	5	13,5%	19	24,4%	6	14,6%	23	16,9%	1	5,3%
Katılıyorum	7	18,9%	19	24,4%	15	36,6%	41	30,1%	5	26,3%
Kesinlikle katılıyorum	23	62,2%	28	35,9%	16	39,0%	60	44,1%	9	47,4%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %95'i, lise mezunu seçmenlerin %85'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %90'i, lisans mezunu seçmenlerin %91'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %79'una göre daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.

Tablo 75: Madde-17 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,7%	7	9,0%	1	2,4%	9	6,6%	2	10,5%
Katılmıyorum	1	2,7%	13	16,7%	4	9,8%	16	11,8%	3	15,8%
Orta düzeyde katılıyorum	10	27,0%	18	23,1%	14	34,1%	23	16,9%	9	47,4%
Katılıyorum	10	27,0%	18	23,1%	12	29,3%	43	31,6%	2	10,5%
Kesinlikle katılıyorum	15	40,5%	22	28,2%	10	24,4%	45	33,1%	3	15,8%

17. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %95'i, lise mezunu seçmenlerin %74'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %88'i, lisans mezunu seçmenlerin %82'si ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %74'ü kadın siyasetçileri daha barışsever bulmaktadır.

Tablo 76: Madde-18 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	10	27,0%	17	21,8%	8	19,5%	15	11,0%	1	5,3%
Katılmıyorum	9	24,3%	16	20,5%	6	14,6%	26	19,1%	3	15,8%
Orta düzeyde katılıyorum	8	21,6%	10	12,8%	14	34,1%	36	26,5%	7	36,8%
Katılıyorum	5	13,5%	18	23,1%	8	19,5%	35	25,7%	5	26,3%
Kesinlikle katılıyorum	5	13,5%	17	21,8%	5	12,2%	24	17,6%	3	15,8%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %49'u, lise mezunu seçmenlerin %58'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %66'sı, lisans mezunu seçmenlerin %70'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %79'u cinsiyetçi yapı yüzünden siyasetin kapılarını kadınlara kapattığını düşünmektedir. Buna göre eğitim durumu yükseldikçe bu anket maddesine katılım oranı da artmaktadır.

Tablo 77: Madde-19 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	1	2,7%	3	3,8%	2	4,9%	8	5,9%	3	15,8%
Katılmıyorum	4	10,8%	7	9,0%	0	,0%	7	5,1%	2	10,5%
Orta düzeyde katılıyorum	5	13,5%	13	16,7%	6	14,6%	20	14,7%	1	5,3%
Katılıyorum	11	29,7%	28	35,9%	17	41,5%	49	36,0%	5	26,3%
Kesinlikle katılıyorum	16	43,2%	27	34,6%	16	39,0%	52	38,2%	8	42,1%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %86'sı, lise mezunu seçmenlerin %87'si, ön lisans mezunu seçmenlerin %95'i, lisans mezunu seçmenlerin %89'u ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %74'ü kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 78: Madde-20 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Siyaset kadın işi değildir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	26	70,3%	34	43,6%	27	65,9%	79	58,1%	9	47,4%
Katılmıyorum	5	13,5%	25	32,1%	5	12,2%	35	25,7%	3	15,8%
Orta düzeyde katılıyorum	3	8,1%	2	2,6%	2	4,9%	3	2,2%	4	21,1%
Katılıyorum	1	2,7%	5	6,4%	2	4,9%	7	5,1%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	2	5,4%	12	15,4%	5	12,2%	12	8,8%	2	10,5%

20. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %84'ü, lise mezunu seçmenlerin %76'sı, ön lisans mezunu seçmenlerin %78'i, lisans mezunu seçmenlerin %84'ü ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %63'ü siyasetin kadın işi olmadığını katılmamaktadır.

Tablo 79: Madde-21 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	5	13,5%	10	12,8%	10	24,4%	19	14,0%	1	5,3%
Katılmıyorum	10	27,0%	27	34,6%	9	22,0%	42	30,9%	9	47,4%
Orta düzeyde katılıyorum	8	21,6%	21	26,9%	9	22,0%	43	31,6%	7	36,8%
Katılıyorum	9	24,3%	7	9,0%	9	22,0%	14	10,3%	1	5,3%
Kesinlikle katılıyorum	5	13,5%	13	16,7%	4	9,8%	18	13,2%	1	5,3%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %59'u, lise mezunu seçmenlerin %53'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %54'ü, lisans mezunu seçmenlerin %55'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %47'si seçimlerde oy verirken adayın kadın olmasını tercih ettiğini söylemiştir.

Tablo 80: Madde-22 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	5	13,5%	10	12,8%	5	12,2%	17	12,5%	0	,0%
Katılmıyorum	3	8,1%	18	23,1%	8	19,5%	27	19,9%	7	36,8%
Orta düzeyde katılıyorum	16	43,2%	22	28,2%	10	24,4%	52	38,2%	7	36,8%
Katılıyorum	8	21,6%	15	19,2%	12	29,3%	17	12,5%	4	21,1%
Kesinlikle katılıyorum	5	13,5%	13	16,7%	6	14,6%	23	16,9%	1	5,3%

22. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %78'si, lise mezunu seçmenlerin %74'ü, ön lisans mezunu seçmenlerin %68'i, lisans mezunu seçmenlerin %68'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %63'ü kadın siyasetçiye daha çok güven duymaktadır. Buna göre eğitim durumu yükseldikçe bu anket maddesine katılım oranı azalmaktadır.

Tablo 81: Madde-23 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	2	5,4%	6	7,7%	6	14,6%	8	5,9%	1	5,3%
Katılmıyorum	0	,0%	6	7,7%	1	2,4%	13	9,6%	2	10,5%
Orta düzeyde katılıyorum	10	27,0%	20	25,6%	10	24,4%	38	27,9%	5	26,3%
Katılıyorum	12	32,4%	23	29,5%	14	34,1%	30	22,1%	6	31,6%
Kesinlikle katılıyorum	13	35,1%	23	29,5%	10	24,4%	47	34,6%	5	26,3%

23. anket maddesinde ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %95'i, lise mezunu seçmenlerin %85'i, ön lisans mezunu seçmenlerin %83'ü, lisans mezunu seçmenlerin %84'ü ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %84'ü gibi büyük çoğunluk, kadın siyasetçilerin toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davrandığını düşünmektedir.

Tablo 82: Madde-24 Eğitim Durumu Karşılaştırması

Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	Eğitim Durumu									
	İlköğretim-Ortaokul		Lise		Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü	
Kesinlikle katılmıyorum	0	,0%	6	7,7%	2	4,9%	5	3,7%	2	10,5%
Katılmıyorum	3	8,1%	5	6,4%	6	14,6%	11	8,1%	2	10,5%
Orta düzeyde katılıyorum	7	18,9%	18	23,1%	2	4,9%	26	19,1%	2	10,5%
Katılıyorum	10	27,0%	19	24,4%	14	34,1%	35	25,7%	7	36,8%
Kesinlikle katılıyorum	17	45,9%	30	38,5%	17	41,5%	59	43,4%	6	31,6%

Tabloya göre ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin %92'si, lise mezunu seçmenlerin %86'sı, ön lisans mezunu seçmenlerin %80'i, lisans mezunu seçmenlerin %88'i ve lisansüstü mezunu seçmenlerin %79'u kadınların varlığının siyasetin kalitesini yükselteceği yönünde görüş bildirmiştir.

Tablo 83: Madde-1 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	3	5,4%	6	2,6%	3	11,5%
Katılmıyorum	1	1,8%	12	5,2%	2	7,7%
Orta düzeyde katılıyorum	7	12,5%	30	13,1%	2	7,7%
Katılıyorum	12	21,4%	66	28,8%	6	23,1%
Kesinlikle katılıyorum	33	58,9%	115	50,2%	13	50,0%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %93'ü, orta gelirli seçmenlerin %92'si ve yüksek gelirli seçmenlerin %81'i oranında büyük çoğunluk, kadınların siyasette daha fazla rol almasını istemektedir.

Tablo 84: Madde-2 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	6	2,6%	2	7,7%
Katılmıyorum	1	1,8%	6	2,6%	3	11,5%
Orta düzeyde katılıyorum	12	21,4%	40	17,5%	1	3,8%
Katılıyorum	16	28,6%	78	34,1%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	26	46,4%	99	43,2%	16	61,5%

2. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %96'sı, orta gelirli seçmenlerin %95'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %81'i kadın siyasetçilerin artması ile toplumun daha iyi bir noktaya taşınacağını düşünmektedir.

Tablo 85: Madde-3 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	6	2,6%	3	11,5%
Katılmıyorum	4	7,1%	9	3,9%	1	3,8%
Orta düzeyde katılıyorum	5	8,9%	37	16,2%	3	11,5%
Katılıyorum	16	28,6%	63	27,5%	1	3,8%
Kesinlikle katılıyorum	30	53,6%	114	49,8%	18	69,2%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %91'i, orta gelirli seçmenlerin %93'ü ve yüksek gelirli seçmenlerin %85'i kadın siyasetçilerin artması sonucunda siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğini belirtmiştir.

Tablo 86: Madde-4 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	3	5,4%	12	5,2%	3	11,5%
Katılmıyorum	1	1,8%	13	5,7%	1	3,8%
Orta düzeyde katılıyorum	4	7,1%	27	11,8%	1	3,8%
Katılıyorum	24	42,9%	57	24,9%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	24	42,9%	120	52,4%	17	65,4%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %93'ü, orta gelirli seçmenlerin %89'u ve yüksek gelirli seçmenlerin %85'i kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konuların daha fazla ele alınacağını düşünmektedir. Gelir düzeyi yükseldikçe bu ifadeye katılma düzeyi azalmaktadır.

Tablo 87: Madde-5 Gelir Durumu Karşılaştırması

Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	4	7,1%	18	7,9%	3	11,5%
Katılmıyorum	6	10,7%	38	16,6%	5	19,2%
Orta düzeyde katılıyorum	20	35,7%	77	33,6%	4	15,4%
Katılıyorum	20	35,7%	63	27,5%	8	30,8%
Kesinlikle katılıyorum	6	10,7%	33	14,4%	6	23,1%

5. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %82'si, orta gelirli seçmenlerin %75'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %69'u siyasi partilerin kadınlara yeterince destek vermediğini düşünmektedir.

Tablo 88: Madde-6 Gelir Durumu Karşılaştırması

Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	12	21,4%	28	12,2%	6	23,1%
Katılmıyorum	12	21,4%	51	22,3%	6	23,1%
Orta düzeyde katılıyorum	11	19,6%	66	28,8%	2	7,7%
Katılıyorum	16	28,6%	49	21,4%	6	23,1%
Kesinlikle katılıyorum	5	8,9%	35	15,3%	6	23,1%

6. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %57'si, orta gelirli seçmenlerin %65'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %54'ü toplumdaki kadın algısının, siyasette daha aktif olsalar bile değişmeyeceğini düşünmektedir.

Tablo 89: Madde-7 Gelir Durumu Karşılaştırması

Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	16	7,0%	2	7,7%
Katılmıyorum	3	5,4%	14	6,1%	4	15,4%
Orta düzeyde katılıyorum	7	12,5%	26	11,4%	2	7,7%
Katılıyorum	22	39,3%	61	26,6%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	23	41,1%	112	48,9%	14	53,8%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %93'ü, orta gelirli seçmenlerin %87'si ve yüksek gelirli seçmenlerin %77'si siyaset yapabilmek için cinsiyetin bir önemi olmadığına inanmaktadır. Gelir düzeyi yükseldikçe bu ifadeye katılma düzeyi azalmaktadır.

Tablo 90: Madde-8 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	22	39,3%	105	45,9%	6	23,1%
Katılmıyorum	19	33,9%	57	24,9%	9	34,6%
Orta düzeyde katılıyorum	6	10,7%	28	12,2%	3	11,5%
Katılıyorum	6	10,7%	25	10,9%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	3	5,4%	14	6,1%	4	15,4%

8. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %73'ü, orta gelirli seçmenlerin %71'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %58'i kadınların siyaset yapabilmek için ilgili konularda fikir sahibi olmadığı düşüncesine katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 91: Madde-9 Gelir Durumu Karşılaştırması

Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	10	17,9%	55	24,0%	8	30,8%
Katılmıyorum	15	26,8%	72	31,4%	7	26,9%
Orta düzeyde katılıyorum	21	37,5%	57	24,9%	5	19,2%
Katılıyorum	4	7,1%	27	11,8%	1	3,8%
Kesinlikle katılıyorum	6	10,7%	18	7,9%	5	19,2%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %55'i, orta gelirli seçmenlerin %45'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %42'si siyasette kadınların görünür hale gelmesinin yakın gelecekte gerçekçi olmadığını düşünmektedir.

Tablo 92: Madde-10 Gelir Durumu Karşılaştırması

Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	13	23,2%	54	23,6%	4	15,4%
Katılmıyorum	16	28,6%	67	29,3%	10	38,5%
Orta düzeyde katılıyorum	12	21,4%	49	21,4%	5	19,2%
Katılıyorum	10	17,9%	29	12,7%	3	11,5%
Kesinlikle katılıyorum	5	8,9%	30	13,1%	4	15,4%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %48'i, orta gelirli seçmenlerin %47'si ve yüksek gelirli seçmenlerin %46'sı seçimlerde aday kadın olursa oy vereceği partinin değişebileceğini belirtmiştir.

Tablo 93: Madde-11 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	11	4,8%	1	3,8%
Katılmıyorum	5	8,9%	24	10,5%	7	26,9%
Orta düzeyde katılıyorum	12	21,4%	63	27,5%	6	23,1%
Katılıyorum	28	50,0%	68	29,7%	6	23,1%
Kesinlikle katılıyorum	10	17,9%	63	27,5%	6	23,1%

11. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %89'u, orta gelirli seçmenlerin %85'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %69'u kadın siyasetçilerin daha ılımlı siyaset yapabileceğini düşünmektedir. Gelir düzeyi yükseldikçe bu ifadeye katılma düzeyi azalmaktadır.

Tablo 94: Madde-12 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	2	3,6%	17	7,4%	2	7,7%
Katılmıyorum	8	14,3%	30	13,1%	8	30,8%
Orta düzeyde katılıyorum	19	33,9%	82	35,8%	6	23,1%
Katılıyorum	17	30,4%	51	22,3%	5	19,2%
Kesinlikle katılıyorum	10	17,9%	49	21,4%	5	19,2%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %82'si, orta gelirli seçmenlerin %79'u ve yüksek gelirli seçmenlerin %61'ine göre kadın siyasetçiler daha çalışkandır.

Tablo 95: Madde-13 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	19	8,3%	4	15,4%
Katılmıyorum	13	23,2%	39	17,0%	9	34,6%
Orta düzeyde katılıyorum	19	33,9%	80	34,9%	5	19,2%
Katılıyorum	13	23,2%	42	18,3%	5	19,2%
Kesinlikle katılıyorum	10	17,9%	49	21,4%	3	11,5%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %75'i, orta gelirli seçmenlerin %75'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %50'sine göre kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.

Tablo 96: Madde-14 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	3	5,4%	11	4,8%	2	7,7%
Katılmıyorum	6	10,7%	32	14,0%	6	23,1%
Orta düzeyde katılıyorum	15	26,8%	69	30,1%	5	19,2%
Katılıyorum	23	41,1%	58	25,3%	7	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	9	16,1%	59	25,8%	6	23,1%

14. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %84'ü, orta gelirli seçmenlerin %81'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %69'u kadın siyasetçilerin siyasete olan ilgiyi arttırdığı düşüncesine katıldığını belirtmiştir.

Tablo 97: Madde-15 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	2	3,6%	18	7,9%	1	3,8%
Katılmıyorum	13	23,2%	40	17,5%	7	26,9%
Orta düzeyde katılıyorum	20	35,7%	95	41,5%	12	46,2%
Katılıyorum	15	26,8%	31	13,5%	1	3,8%
Kesinlikle katılıyorum	6	10,7%	45	19,7%	5	19,2%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %73'ü, orta gelirli seçmenlerin %75'i ve yüksek gelirli seçmenlerin %69'u kadın siyasetçileri daha başarılı bulmaktadır.

Tablo 98: Madde-16 Gelir Durumu Karşılaştırması

Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	13	5,7%	3	11,5%
Katılmıyorum	1	1,8%	13	5,7%	3	11,5%
Orta düzeyde katılıyorum	11	19,6%	41	17,9%	2	7,7%
Katılıyorum	16	28,6%	64	27,9%	7	26,9%
Kesinlikle katılıyorum	27	48,2%	98	42,8%	11	42,3%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %96'sı, orta gelirli seçmenlerin %89'u ve yüksek gelirli seçmenlerin %77'si daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artması gerektiğini belirtmiştir. Gelir düzeyi yükseldikçe bu ifadeye katılma düzeyi azalmaktadır.

Tablo 99: Madde-17 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	16	7,0%	3	11,5%
Katılmıyorum	7	12,5%	26	11,4%	4	15,4%
Orta düzeyde katılıyorum	17	30,4%	50	21,8%	7	26,9%
Katılıyorum	18	32,1%	62	27,1%	5	19,2%
Kesinlikle katılıyorum	13	23,2%	75	32,8%	7	26,9%

17. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %86'sı, orta gelirli seçmenlerin %82'si ve yüksek gelirli seçmenlerin %73'ü kadın siyasetçileri daha barışsever bulmaktadır. Yine bu madde de gelir düzeyi yükseldikçe katılma düzeyi azalmaktadır.

Tablo 100: Madde-18 Gelir Durumu Karşılaştırması

Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	8	14,3%	42	18,3%	1	3,8%
Katılmıyorum	8	14,3%	45	19,7%	7	26,9%
Orta düzeyde katılıyorum	15	26,8%	53	23,1%	7	26,9%
Katılıyorum	18	32,1%	49	21,4%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	7	12,5%	40	17,5%	7	26,9%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %71'i, orta gelirli seçmenlerin %62'si ve yüksek gelirli seçmenlerin %69'u ülkemizdeki cinsiyetçi yapı yüzünden siyasetin kapılarını kadınlara kapattığını düşünmektedir.

Tablo 101: Madde-19 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	0	,0%	15	6,6%	2	7,7%
Katılmıyorum	3	5,4%	15	6,6%	2	7,7%
Orta düzeyde katılıyorum	11	19,6%	31	13,5%	3	11,5%
Katılıyorum	23	41,1%	79	34,5%	8	30,8%
Kesinlikle katılıyorum	19	33,9%	89	38,9%	11	42,3%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %95'i, orta gelirli seçmenlerin %87'si ve yüksek gelirli seçmenlerin %85'i kadınların siyasette var olma mücadelesi vermesi gerektiğine inanmaktadır.

Tablo 102: Madde-20 Gelir Durumu Karşılaştırması

Siyaset kadın işi değildir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	33	58,9%	131	57,2%	11	42,3%
Katılmıyorum	16	28,6%	51	22,3%	6	23,1%
Orta düzeyde katılıyorum	2	3,6%	7	3,1%	5	19,2%
Katılıyorum	3	5,4%	13	5,7%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	2	3,6%	27	11,8%	4	15,4%

20. anket maddesinde düşük gelirli seçmenlerin %87'si, orta gelirli seçmenlerin %79'u ve yüksek gelirli seçmenlerin %85'i siyasetin kadın işi olmadığına katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 103: Madde-21 Gelir Durumu Karşılaştırması

Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	7	12,5%	36	15,7%	2	7,7%
Katılmıyorum	20	35,7%	68	29,7%	9	34,6%
Orta düzeyde katılıyorum	19	33,9%	62	27,1%	7	26,9%
Katılıyorum	7	12,5%	31	13,5%	2	7,7%
Kesinlikle katılıyorum	3	5,4%	32	14,0%	6	23,1%

Tabloya göre düşük gelirliler seçmenlerin %52'si, orta gelirliler seçmenlerin %55'i ve yüksek gelirliler seçmenlerin %58'i seçimlerde oy verirken adayın kadın olmasını tercih etmektedir.

Tablo 104: Madde-22 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	6	10,7%	29	12,7%	2	7,7%
Katılmıyorum	14	25,0%	41	17,9%	8	30,8%
Orta düzeyde katılıyorum	17	30,4%	82	35,8%	8	30,8%
Katılıyorum	15	26,8%	37	16,2%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	4	7,1%	40	17,5%	4	15,4%

Tabloya göre düşük gelirliler seçmenlerin %64'ü, orta gelirliler seçmenlerin %69'u ve yüksek gelirliler seçmenlerin %61'i kadın siyasetçilere daha fazla güven duymaktadır.

Tablo 105: Madde-23 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	4	7,1%	16	7,0%	3	11,5%
Katılmıyorum	4	7,1%	13	5,7%	5	19,2%
Orta düzeyde katılıyorum	18	32,1%	60	26,2%	5	19,2%
Katılıyorum	18	32,1%	62	27,1%	5	19,2%
Kesinlikle katılıyorum	12	21,4%	78	34,1%	8	30,8%

23. anket maddesinde düşük gelirliler seçmenlerin %86'sı, orta gelirliler seçmenlerin %87'si ve yüksek gelirliler seçmenlerin %69'u kadın siyasetçilerin toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranacağını düşünmektedir.

Tablo 106: Madde-24 Gelir Durumu Karşılaştırması

Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	Gelir Durumu					
	Düşük		Orta		Yüksek	
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,8%	11	4,8%	3	11,5%
Katılmıyorum	8	14,3%	15	6,6%	4	15,4%
Orta düzeyde katılıyorum	11	19,6%	39	17,0%	5	19,2%
Katılıyorum	17	30,4%	64	27,9%	4	15,4%
Kesinlikle katılıyorum	19	33,9%	100	43,7%	10	38,5%

Tabloya göre düşük gelirli seçmenlerin %84'ü, orta gelirli seçmenlerin %89'u ve yüksek gelirli seçmenlerin %73'üne göre kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.

Tablo 107: Madde-1 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,7%	4	22,2%
Katılmıyorum	13	4,4%	2	11,1%
Orta düzeyde katılıyorum	34	11,6%	5	27,8%
Katılıyorum	81	27,6%	3	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	157	53,6%	4	22,2%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %93'ü ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %67'si, kadınların siyasette daha fazla rol almasını istemektedir.

Tablo 108: Madde-2 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	6	2,0%	3	16,7%
Katılmıyorum	8	2,7%	2	11,1%
Orta düzeyde katılıyorum	47	16,0%	6	33,3%
Katılıyorum	96	32,8%	2	11,1%
Kesinlikle katılıyorum	136	46,4%	5	27,8%

2. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %95'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %72'si, kadın siyasetçilerin artması ile toplumun daha iyi bir noktaya taşınacağını belirtmiştir.

Tablo 109: Madde-3 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	7	2,4%	3	16,7%
Katılmıyorum	13	4,4%	1	5,6%
Orta düzeyde katılıyorum	39	13,3%	6	33,3%
Katılıyorum	78	26,6%	2	11,1%
Kesinlikle katılıyorum	156	53,2%	6	33,3%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %93'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %78'i, kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğini düşünmektedir.

Tablo 110: Madde-4 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	16	5,5%	2	11,1%
Katılmıyorum	10	3,4%	5	27,8%
Orta düzeyde katılıyorum	30	10,2%	2	11,1%
Katılıyorum	79	27,0%	6	33,3%
Kesinlikle katılıyorum	158	53,9%	3	16,7%

4. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %91'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %61'i, kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konuların daha fazla ele alınacağına dair görüş belirtmiştir.

Tablo 111: Madde-5 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	23	7,8%	2	11,1%
Katılmıyorum	46	15,7%	3	16,7%
Orta düzeyde katılıyorum	95	32,4%	6	33,3%
Katılıyorum	87	29,7%	4	22,2%
Kesinlikle katılıyorum	42	14,3%	3	16,7%

5. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %76'sı ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %72'si, siyasi partilerin kadınlara yeterince destek vermediğini düşünmektedir.

Tablo 112: Madde-6 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	42	14,3%	4	22,2%
Katılmıyorum	65	22,2%	4	22,2%
Orta düzeyde katılıyorum	74	25,3%	5	27,8%
Katılıyorum	68	23,2%	3	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	44	15,0%	2	11,1%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %63'ü ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %56'sı toplumdaki kadın algısının, siyasette daha aktif olsalar bile değişmeyeceğini düşünmektedir.

Tablo 113: Madde-7 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	16	5,5%	3	16,7%
Katılmıyorum	17	5,8%	4	22,2%
Orta düzeyde katılıyorum	32	10,9%	3	16,7%
Katılıyorum	83	28,3%	4	22,2%
Kesinlikle katılıyorum	145	49,5%	4	22,2%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %89'u ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %61'i, siyaset yapmanın cinsiyet ile ilgili olmadığına inanmaktadır.

Tablo 114: Madde-8 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	127	43,3%	6	33,3%
Katılmıyorum	81	27,6%	4	22,2%
Orta düzeyde katılıyorum	32	10,9%	5	27,8%
Katılıyorum	34	11,6%	1	5,6%
Kesinlikle katılıyorum	19	6,5%	2	11,1%

8. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %71'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %44'ü, kadınların siyaset yapabilmek için ilgili konularda fikir sahibi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 115: Madde-9 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	69	23,5%	4	22,2%
Katılmıyorum	93	31,7%	1	5,6%
Orta düzeyde katılıyorum	76	25,9%	7	38,9%
Katılıyorum	30	10,2%	2	11,1%
Kesinlikle katılıyorum	25	8,5%	4	22,2%

9. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %55'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %28'i, siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 116: Madde-10 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	66	22,5%	5	27,8%
Katılmıyorum	88	30,0%	5	27,8%
Orta düzeyde katılıyorum	61	20,8%	5	27,8%
Katılıyorum	41	14,0%	1	5,6%
Kesinlikle katılıyorum	37	12,6%	2	11,1%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %53'ü ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %56'sı, seçimlerde aday kadın olursa oy vereceği partinin değişmeyeceğini düşünmektedir.

Tablo 117: Madde-11 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	9	3,1%	4	22,2%
Katılmıyorum	31	10,6%	5	27,8%
Orta düzeyde katılıyorum	77	26,3%	4	22,2%
Katılıyorum	97	33,1%	5	27,8%
Kesinlikle katılıyorum	79	27,0%	0	,0%

11. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %86'sı ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %50'sine göre kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.

Tablo 118: Madde-12 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	16	5,5%	5	27,8%
Katılmıyorum	42	14,3%	4	22,2%
Orta düzeyde katılıyorum	99	33,8%	8	44,4%
Katılıyorum	72	24,6%	1	5,6%
Kesinlikle katılıyorum	64	21,8%	0	,0%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %80'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %50'sine göre kadın siyasetçiler daha çalışkandır.

Tablo 119: Madde-13 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	19	6,5%	5	27,8%
Katılmıyorum	54	18,4%	7	38,9%
Orta düzeyde katılıyorum	101	34,5%	3	16,7%
Katılıyorum	59	20,1%	1	5,6%
Kesinlikle katılıyorum	60	20,5%	2	11,1%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %75'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %33'üne göre kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.

Tablo 120: Madde-14 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,8%	2	11,1%
Katılmıyorum	39	13,3%	5	27,8%
Orta düzeyde katılıyorum	82	28,0%	7	38,9%
Katılıyorum	85	29,0%	3	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	73	24,9%	1	5,6%

14. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %82'si ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %61'i, kadın siyasetçilerin siyasete olan ilgiyi arttıracaklarını düşünmektedir.

Tablo 121: Madde-15 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	17	5,8%	4	22,2%
Katılmıyorum	53	18,1%	7	38,9%
Orta düzeyde katılıyorum	123	42,0%	4	22,2%
Katılıyorum	47	16,0%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	53	18,1%	3	16,7%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %76'sı ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %39'una göre kadın siyasetçiler daha başarılıdır.

Tablo 122: Madde-16 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,8%	3	16,7%
Katılmıyorum	11	3,8%	6	33,3%
Orta düzeyde katılıyorum	51	17,4%	3	16,7%
Katılıyorum	84	28,7%	3	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	133	45,4%	3	16,7%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %91'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %50'si, daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artması gerektiğine inanmaktadır.

Tablo 123: Madde-17 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,8%	6	33,3%
Katılmıyorum	32	10,9%	5	27,8%
Orta düzeyde katılıyorum	72	24,6%	2	11,1%
Katılıyorum	81	27,6%	4	22,2%
Kesinlikle katılıyorum	94	32,1%	1	5,6%

17. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %84'ü ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %39'una göre kadın siyasetçiler daha barışseverdir.

Tablo 124: Madde-18 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	46	15,7%	5	27,8%
Katılmıyorum	57	19,5%	3	16,7%
Orta düzeyde katılıyorum	71	24,2%	4	22,2%
Katılıyorum	67	22,9%	4	22,2%
Kesinlikle katılıyorum	52	17,7%	2	11,1%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %65'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %55'i, cinsiyetçi yapı yüzünden siyasetin kapılarının kadınlara kapatıldığı düşünmektedir.

Tablo 125: Madde-19 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	15	5,1%	2	11,1%
Katılmıyorum	15	5,1%	5	27,8%
Orta düzeyde katılıyorum	41	14,0%	4	22,2%
Katılıyorum	106	36,2%	4	22,2%
Kesinlikle katılıyorum	116	39,6%	3	16,7%

19. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %90'ı ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %61'i, kadınların siyasette var olma mücadelesi vermesi gerektiğine inanmaktadır.

Tablo 126: Madde-20 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Siyaset kadın işi değildir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	168	57,3%	7	38,9%
Katılmıyorum	71	24,2%	2	11,1%
Orta düzeyde katılıyorum	13	4,4%	1	5,6%
Katılıyorum	13	4,4%	3	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	28	9,6%	5	27,8%

20. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %82'si ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %50'si, siyasetin kadın işi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 127: Madde-21 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	41	14,0%	4	22,2%
Katılmıyorum	89	30,4%	8	44,4%
Orta düzeyde katılıyorum	83	28,3%	5	27,8%
Katılıyorum	40	13,7%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	40	13,7%	1	5,6%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %56'sı ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %33'ü, seçimlerde oy verirken adayın kadın olmasını tercih edeceğini belirtmiştir.

Tablo 128: Madde-22 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	Oy Verme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	31	10,6%	6	33,3%
Katılmıyorum	57	19,5%	6	33,3%
Orta düzeyde katılıyorum	103	35,2%	4	22,2%
Katılıyorum	56	19,1%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	46	15,7%	2	11,1%

Tabloya göre kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %70'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %33'ü, kadın siyasetçilere daha fazla güven duymaktadır.

Tablo 129: Madde-23 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	Oy Verme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	21	7,2%	2	11,1%
Katılmıyorum	19	6,5%	3	16,7%
Orta düzeyde katılıyorum	76	25,9%	7	38,9%
Katılıyorum	82	28,0%	3	16,7%
Kesinlikle katılıyorum	95	32,4%	3	16,7%

23. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %86'sı ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %72'si, kadın siyasetçilerin toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranacağını düşünmektedir.

Tablo 130: Madde-24 Kadın Adaylara Oy Verme Karşılaştırması

Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	Oy Verme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	12	4,1%	3	16,7%
Katılmıyorum	23	7,8%	4	22,2%
Orta düzeyde katılıyorum	51	17,4%	4	22,2%
Katılıyorum	83	28,3%	2	11,1%
Kesinlikle katılıyorum	124	42,3%	5	27,8%

24. anket maddesinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin %88'i ve kadın adaylara oy vermem diyen seçmenlerin %61'i, kadınların varlığı ile siyasette kalitenin yükseleceğini düşünmektedir.

Tablo 131: Madde-1 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,7%	4	25,0%
Katılmıyorum	13	4,4%	2	12,5%
Orta düzeyde katılıyorum	34	11,5%	5	31,2%
Katılıyorum	82	27,8%	2	12,5%
Kesinlikle katılıyorum	158	53,6%	3	18,8%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %93'ü ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %62'si, kadınların siyasette daha fazla rol almasını istemektedir.

Tablo 132: Madde-2 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,7%	4	25,0%
Katılmıyorum	8	2,7%	2	12,5%
Orta düzeyde katılıyorum	47	15,9%	6	37,5%
Katılıyorum	97	32,9%	1	6,2%
Kesinlikle katılıyorum	138	46,8%	3	18,8%

2. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %96'sı ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %62'si, kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınacağını belirtmiştir.

Tablo 133: Madde-3 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	7	2,4%	3	18,8%
Katılmıyorum	13	4,4%	1	6,2%
Orta düzeyde katılıyorum	40	13,6%	5	31,2%
Katılıyorum	78	26,4%	2	12,5%
Kesinlikle katılıyorum	157	53,2%	5	31,2%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %93'ü ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %75'i, kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslubun olumlu yönde değişeceğini düşünmektedir.

Tablo 134: Madde-4 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	16	5,4%	2	12,5%
Katılmıyorum	11	3,7%	4	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	30	10,2%	2	12,5%
Katılıyorum	80	27,1%	5	31,2%
Kesinlikle katılıyorum	158	53,6%	3	18,8%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %91'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %62'si, kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konuların daha fazla ele alınacağına dair görüş belirtmiştir.

Tablo 135: Madde-5 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	23	7,8%	2	12,5%
Katılmıyorum	46	15,6%	3	18,8%
Orta düzeyde katılıyorum	95	32,2%	6	37,5%
Katılıyorum	87	29,5%	4	25,0%
Kesinlikle katılıyorum	44	14,9%	1	6,2%

5. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %77'si ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %69'u, siyasi partilerin kadınlara yeterince destek vermediğini düşünmektedir.

Tablo 136: Madde-6 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	42	14,2%	4	25,0%
Katılmıyorum	65	22,0%	4	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	75	25,4%	4	25,0%
Katılıyorum	67	22,7%	4	25,0%
Kesinlikle katılıyorum	46	15,6%	0	,0%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %64'ü ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %50'sine göre, toplumdaki kadın algısı siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.

Tablo 137: Madde-7 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	17	5,8%	2	12,5%
Katılmıyorum	17	5,8%	4	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	31	10,5%	4	25,0%
Katılıyorum	83	28,1%	4	25,0%
Kesinlikle katılıyorum	147	49,8%	2	12,5%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %88'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %62'si, siyaset yapabilmek için cinsiyetin önemi olmadığını belirtmiştir.

Tablo 138: Madde-8 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	129	43,7%	4	25,0%
Katılmıyorum	79	26,8%	6	37,5%
Orta düzeyde katılıyorum	33	11,2%	4	25,0%
Katılıyorum	34	11,5%	1	6,2%
Kesinlikle katılıyorum	20	6,8%	1	6,2%

8. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %71'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %63'ü, kadınların siyaset yapabilmek için ilgili konularda fikir sahibi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 139: Madde-9 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	71	24,1%	2	12,5%
Katılmıyorum	93	31,5%	1	6,2%
Orta düzeyde katılıyorum	76	25,8%	7	43,8%
Katılıyorum	29	9,8%	3	18,8%
Kesinlikle katılıyorum	26	8,8%	3	18,8%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %56'sı ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %19'u, siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 140: Madde-10 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	68	23,1%	3	18,8%
Katılmıyorum	86	29,2%	7	43,8%
Orta düzeyde katılıyorum	62	21,0%	4	25,0%
Katılıyorum	41	13,9%	1	6,2%
Kesinlikle katılıyorum	38	12,9%	1	6,2%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %48'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %37'si, seçimlerde aday kadın olursa oy vereceği partinin değişebileceğini düşünmektedir.

Tablo 141: Madde-11 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	9	3,1%	4	25,0%
Katılmıyorum	32	10,8%	4	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	79	26,8%	2	12,5%
Katılıyorum	96	32,5%	6	37,5%
Kesinlikle katılıyorum	79	26,8%	0	,0%

11. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %86'sı ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %50'sine göre, kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.

Tablo 142: Madde-12 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	17	5,8%	4	25,0%
Katılmıyorum	40	13,6%	6	37,5%
Orta düzeyde katılıyorum	101	34,2%	6	37,5%
Katılıyorum	73	24,7%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	64	21,7%	0	,0%

12. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %81'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %37'sine göre, kadın siyasetçiler daha çalışkandır.

Tablo 143: Madde-13 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	20	6,8%	4	25,0%
Katılmıyorum	54	18,3%	7	43,8%
Orta düzeyde katılıyorum	101	34,2%	3	18,8%
Katılıyorum	59	20,0%	1	6,2%
Kesinlikle katılıyorum	61	20,7%	1	6,2%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %75'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %31'ine göre, kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.

Tablo 144: Madde-14 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,7%	2	12,5%
Katılmıyorum	38	12,9%	6	37,5%
Orta düzeyde katılıyorum	82	27,8%	7	43,8%
Katılıyorum	87	29,5%	1	6,2%
Kesinlikle katılıyorum	74	25,1%	0	,0%

14. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %82'si ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %50'si, kadın siyasetçilerin siyasete olan ilgiyi arttıracaklarını düşünmektedir.

Tablo 145: Madde-15 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	17	5,8%	4	25,0%
Katılmıyorum	52	17,6%	8	50,0%
Orta düzeyde katılıyorum	124	42,0%	3	18,8%
Katılıyorum	47	15,9%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	55	18,6%	1	6,2%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %77'si ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %25'ine göre, kadın siyasetçiler daha başarılıdır.

Tablo 146: Madde-16 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,7%	3	18,8%
Katılmıyorum	11	3,7%	6	37,5%
Orta düzeyde katılıyorum	51	17,3%	3	18,8%
Katılıyorum	85	28,8%	2	12,5%
Kesinlikle katılıyorum	134	45,4%	2	12,5%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %92'si ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %44'ü, daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısının artması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 147: Madde-17 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	14	4,7%	6	37,5%
Katılmıyorum	32	10,8%	5	31,2%
Orta düzeyde katılıyorum	72	24,4%	2	12,5%
Katılıyorum	82	27,8%	3	18,8%
Kesinlikle katılıyorum	95	32,2%	0	,0%

17. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %84'ü ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %31'ine göre, kadın siyasetçiler daha barışseverdir.

Tablo 148: Madde-18 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	47	15,9%	4	25,0%
Katılmıyorum	57	19,3%	3	18,8%
Orta düzeyde katılıyorum	71	24,1%	4	25,0%
Katılıyorum	67	22,7%	4	25,0%
Kesinlikle katılıyorum	53	18,0%	1	6,2%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %65'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %56'sı, cinsiyetçi yapı yüzünden siyasetin kapılarının kadınlara kapatıldığını düşünmektedir.

Tablo 149: Madde-19 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	15	5,1%	2	12,5%
Katılmıyorum	14	4,7%	6	37,5%
Orta düzeyde katılıyorum	41	13,9%	4	25,0%
Katılıyorum	107	36,3%	3	18,8%
Kesinlikle katılıyorum	118	40,0%	1	6,2%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %90'ı ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %50'si, kadınların siyasette var olma mücadelesi vermesi gerektiğine inanmaktadır.

Tablo 150: Madde-20 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Siyaset kadın işi değildir.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	170	57,6%	5	31,2%
Katılmıyorum	70	23,7%	3	18,8%
Orta düzeyde katılıyorum	12	4,1%	2	12,5%
Katılıyorum	14	4,7%	2	12,5%
Kesinlikle katılıyorum	29	9,8%	4	25,0%

20. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %81'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %50'si, siyasetin kadın işi olmadığına katılmamaktadır.

Tablo 151: Madde-21 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	41	13,9%	4	25,0%
Katılmıyorum	87	29,5%	10	62,5%
Orta düzeyde katılıyorum	86	29,2%	2	12,5%
Katılıyorum	40	13,6%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	41	13,9%	0	,0%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %57'si ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %13'ü, seçimlerde oy verirken adayın kadın olmasını tercih ettiğini belirtmiştir.

Tablo 152: Madde-22 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	30	10,2%	7	43,8%
Katılmıyorum	56	19,0%	7	43,8%
Orta düzeyde katılıyorum	105	35,6%	2	12,5%
Katılıyorum	56	19,0%	0	,0%
Kesinlikle katılıyorum	48	16,3%	0	,0%

22. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %71'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %13'ü, kadın siyasetçilere daha fazla güven duymaktadır.

Tablo 153: Madde-23 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.	Destekleme			
		Evet		Hayır
Kesinlikle katılmıyorum	21	7,1%	2	12,5%
Katılmıyorum	18	6,1%	4	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	75	25,4%	8	50,0%
Katılıyorum	83	28,1%	2	12,5%
Kesinlikle katılıyorum	98	33,2%	0	,0%

23. anket maddesinde kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %87'si ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %62'si, kadın siyasetçilerin toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davrandığını düşünmektedir.

Tablo 154: Madde-24 Kadınların Siyasete Girmesine Destek Karşılaştırması

Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.	Destekleme			
	Evet		Hayır	
Kesinlikle katılmıyorum	12	4,1%	3	18,8%
Katılmıyorum	23	7,8%	4	25,0%
Orta düzeyde katılıyorum	51	17,3%	4	25,0%
Katılıyorum	82	27,8%	3	18,8%
Kesinlikle katılıyorum	127	43,1%	2	12,5%

Tabloya göre kadınların siyasete girmesini destekleyen seçmenlerin %88'i ve kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin %56'sı, kadınların varlığının siyasetin kalitesini yükselteceği yönünde görüş bildirmiştir.

SONUÇ

Günümüzün vazgeçilmez kavramı olarak karşımıza çıkan “imaj”; anlayışları, bakış açılarını, düşünce ve tercihleri direkt olarak etkilemektedir. İmajın bir farkındalık yarattığı, pazarlamada, siyasette ve konumlandırmada, ürünler veya kişilerin insan zihninde kalıcı olmasını sağladığı bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Türkiye’de siyasette kadın imajını irdelemek için yapılan bu araştırmada konuyla bağlantılı olduğu düşünülen kavramlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Kadın siyasetçi imajı, anket maddeleri ile seçmenlerden toplanan veriler ışığında değerlendirilmiştir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracındaki anket soruları arasında en belirleyici olanlardan birisi de “siyaset kadın işi değildir” ifadesidir. Katılımcıların %80’i bu ifadeye katılmadıklarına dair görüş bildirmiştir. Yine katılımcıların %70’i “kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir” ifadesine katılmamaktadır. Bu oranlar kadının da siyaset sahnesinde yer alması adına önemli bir göstergedir.

Siyasette, özellikle toplum ve üslup bakımlarından istenilen yerde olunmadığını işaret eden seçmenlerin %93,8’i “kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır”, %92,3’ü “kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir” ve %91,3’ü “kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır” ifadelerine katılmaktadır.

Katılımcıların yüksek oranlarla katıldıkları diğer maddeler ise şunlardır: “kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır”, “daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır”, “kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir”, “siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez” ve “kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir”. Buna göre araştırmanın örneklemini oluşturan seçmenler, siyasi arenada kadını daha fazla görmek istemekte ve bu durumun pek çok olumlu yansıması olacağını düşünmektedir.

Araştırmada demografik değişkenler de analiz edilmiş ve yanıtlar karşılaştırmalı olarak irdelenmiştir. Katılımcıların yanıtları cinsiyete göre karşılaştırıldığında, tüm anket maddelerinde kadın seçmenlerin siyasette kadın imajına yönelik olumlu katılımları, erkek seçmenlere göre daha yüksek düzeydedir. Kadınlar hemcinslerinin siyasette yer almasını istemekte ve onları her anlamda desteklemektedir denilebilir.

Yaş değişkenine göre de anket maddelerine verilen yanıtlar incelenmiştir. 24 maddeden 6'sında 18-24 yaş aralığındaki seçmenler, 9'unda 25-39 yaş arası seçmenler, 10'unda ise 40 yaş ve üzeri seçmenler diğer yaş gruplarına göre daha yüksek oranlarda olumlu görüş bildirmiştir. Siyasal kimliği oturmuş orta yaşın üzerindeki seçmenlerin tecrübelerinden yola çıkarak kadın seçmenlere daha olumlu baktıkları söylenebilir. Ayrıca her yaş grubundan seçmen eşit oranlarla, siyaset yapabilmenin cinsiyet ile ilgisi olmadığını ifade etmiştir.

Eğitim durumu değişkeni dikkate alındığında ise, 24 maddenin 19'unda lisansüstü eğitim almış seçmenlerin siyasette kadın imajına diğerlerinden daha az katıldıkları, ilköğretim-ortaokul mezunu seçmenlerin ise 24 maddenin 15'inde diğerlerine göre daha fazla katıldıkları görülmüştür. Örneğin, siyaset kadın işi değildir ifadesine, lisansüstü eğitim almış seçmenlerin yaklaşık üçte biri katılmaktadır.

Araştırmada gelir durumu değişkeni de irdelenmiştir. Buna göre, 24 maddenin 20'sinde yüksek gelire sahip seçmenlerin siyasette kadın imajı ifadelerine diğerlerinden daha az katıldıkları, düşük gelire sahip seçmenlerin ise 24 maddenin 16'sında diğerlerine göre daha fazla katıldıkları görülmüştür. Örneğin, siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez ifadesine, yüksek gelire sahip seçmenlerin yaklaşık beşte biri katılmamaktadır.

Bir başka bulgu da, kadın adaylara oy veririm diyen seçmenler ile kadın adaylara oy vermem diyen seçmenler arasındaki farktır. Tüm anket maddelerinde kadın adaylara oy veririm diyen seçmenlerin olumlu bakışı, diğerlerinden önemli ölçüde daha yüksektir. Kadın adaylara oy vermem diyenlerin yaklaşık üçte ikisi; siyasette kadınların görünür hale gelmesinin yakın gelecekte gerçekçi olmadığını,

seçimlerde oy verirken adayın kadın olmasını tercih etmediklerini, kadınları ileri görüşlü bulmadıklarını ve onlara güven duymadıklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca kadınların siyasete girmesini destekleyen ve desteklemeyen seçmenlerin yanıtları da karşılaştırılmıştır. Kadınların siyasete girmesini desteklemeyen seçmenlerin büyük bir çoğunluğu; siyasette kadınların görünür hale gelmesinin yakın gelecekte gerçekçi olmadığını, seçimlerde oy verirken adayın kadın olmasını tercih etmediklerini ve kadın siyasetçilere güven duymadıklarını belirtmişlerdir.

Tüm olumsuzluklara rağmen siyasette kadınların var olması, demokrasi adına olumlu bir gelişmedir. Kadınların siyasete katılım oranlarının artırılabilmesi ve kadın siyasetçilerin de daha aktif rol alabilmeleri için; öncelikle toplumun kadınlık rolü tanımını yeniden düzenlemesi gerekmektedir. Toplumumuzda, çalışan kadınlar bile çocuklardan, evin temizliği ve düzeninden, arkadaş-akraba ilişkilerinin yürütülmesinden sorumlu görülmektedir. Diğer bir durum ise yasal olarak daha çok önlem alınması gerektiğidir. Partilerin kadın kollarına ayrılan ödeneklerin artırılması, kadın kotalarının artırılması, kadın kollarının daha aktif hale getirilmesi sorunun çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda literatür taraması ile birlikte uzman görüşleri de alınarak geçerli ve güvenilir bir anket geliştirilmiştir. Süreç içerisinde ülkenin siyasi yapısının ve kişilerin siyasi tercihlerinin değişebileceği düşünüldüğünde yeni anket ve ölçek geliştirme çalışmaları ihtiyacı doğacaktır. Araştırmacıların farklı örneklem gruplarıyla ortaya koyacakları yeni ölçme araçları alana katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada seçmenlerin siyasette kadın imajına yönelik görüşleri; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, gelir durumu, kadın adaylara oy verme ve kadınların siyasete girmesini destekleme değişkenlerine göre incelenmiştir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda siyasette kadın imajına etkisi olabilecek farklı değişkenler kullanılabilir. Yapılacak araştırmalarda farklı örneklemelerden elde edilecek sonuçlar bu araştırmanın sonuçları ile karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- AKGÜL, A. ve ÇEVİK, O. (2003). İstatistiksel Analiz Teknikleri: SPSS’te İşletme Yönetimi Uygulamaları. Ankara: Emek Ofset.
- ANIK, C. (1994). Kamuoyunu Oluşturan Araçlar: İletişim, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 1-2, 1994, 83-110.
- ANIK, C. (2000). Siyasal İkna. Ankara: Vadi Yayınları.
- ANIK, C. (2005). Yarınki Siyaset. Ankara.
- ARSLANOĞLU, K. (2003). Politik Psikiyatri (Yanılgının Gerçekliği), (3.Baskı). İstanbul: Adam Yayınları.
- AZİZ, A. (2003). Siyasi İletişim. Ankara: Nobel Yayınları.
- BALCI, Ş. (2003). Politik Kampanyalarda İmaj Yönetimi (Genç Parti Örneği), Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 9.
- BALCI, Ş. (2006). Negatif Siyasi Reklamlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanımı. Doktora Tezi, Konya.
- BALCI, Ş. (2006). Seçmenleri Etkileme Sürecinde Siyasi Reklamcılık Olgusu (1999 Genel Seçimleri Örneği) Konya Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 16.
- BALTAŞ, Z. ve BALTAŞ, A. (2000). Beden Dili, İstanbul.
- BAYRAKTAROĞLU, G. (2002). Geleneksel Pazarlamada Politik Pazarlamanın Yeri. Dokuz Eylül Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(3), 58-82.
- BENNETT, W. L. (2000). Politik İllüzyon ve Medya (Çev. Seyfi SAY). İstanbul.
- BHASİN, K. (2003). Toplumsal Cinsiyet Bize Yüklenen Roller. İstanbul: Kadar Yayınları.
- BOYRAZ, E. (2012). Stratejik Siyaset Pazarlaması ve Siyaset Pazarının Bölümlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi. S.B.E. Doktora tezi, Kayseri.
- CONNELL R. W. (1998). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar (Çev.: C. SOYDEMİR). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- DAVER, B. (1993). Siyaset Bilimine Giriş. Ankara: Yargı Yayınevi.
- DEVİRAN, Y. (2004). Siyasi Kampanya Yönetimi (2.baskı). İstanbul: Odak İletişim Yayınları.

- DİNÇER, K. M. (2002). Kazanan İmajınız. İstanbul.
- DOĞRAMACI E. (1989). Türkiye’de Kadının Dünü ve Bugünü. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- DURSUN, D. (1995). Laiklik, Değişim ve Siyaset. İstanbul: İnsan Yayınları.
- EREŞ, F. (2006). Türkiye’de Kadının Statüsü ve Yansımaları. Ankara Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:19.
- ERKAL, M. (1987). Sosyoloji, İstanbul: Filiz Kitabevi.
- ERZEN, Ü. M. (2008). Siyasi Lider İmajlarının Seçimlerde Etkisi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı:31.
- EŞBAH, A. (2006). Modernizm Postmodernizm Ayrımında Kadın ve Siyaset, Yüksek Lisans Projesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- GÖKALP, Z. (1958). Türkçülüğün Esasları. İstanbul: Varlık Yayınları.
- GÖKÇİMEN, S. (2009). Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler 1935-2009. Ankara: TBMM Basımevi.
- GÖKSEL B. (1993). Çağlar Boyunca Türk Kadını ve Atatürk, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- GÜLLÜPUNAR, H. (2010). Seçmen Tercihi Bakımından Aday İmajı: Konya 2009 Yerel Seçimleri. Selçuk Üniversitesi. S.B.E., Doktora tezi, Konya.
- GÜNDÜZ, F. (2000). Kadın İşgücünün Türk Ekonomisine Katılımı. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fak. Yayınları.
- İNAN, A. (1969). Atatürk ve Kadın Haklarının Kazanılması, İstanbul.
- KARASAR, N. (2014). Bilimsel araştırma yöntemi, kavramlar-ilkeler-teknikler, (27. Baskı). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- MAZLUM, C. S. (2008). Kadınlarla ve Kadınlar İçin Yerel Yönetim. İstanbul.
- KAFESOĞLU, İ. (1980). Eski Türk Dini. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- KALELİ, S. (2014). Siyasal Pazarlama Sürecinde Siyasi Liderin İmajının Parti İmajına ve Seçmen Tercihlerine Etkisi - İstanbul İli Örneği. Doktora Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- KENTEL, F. (1991). Demokrasi, Kamuoyu ve İletişime Dair. Birikim Dergisi, Sayı: 30, İstanbul: İletişim Yayınları.
- KIŞLALI, A. T. (2002). Siyaset Bilimi. Ankara: İmge Kitabevi.

- KORAY, M. (1992). Kadın Siyaset Kota, Türkiye’de Kadın Olgusu. İstanbul: Say Yayınları.
- KORAY, M. (2007). Kadın-Siyaset-Kota, Türkiye’de Kadın Olgusu. Ankara.
- KURTULDU, H. S. ve KIRKBİR, F. (2005). Siyaset Pazarlaması ve Demografik Özelliklerin Parti Seçimine Etkileri. Pazarlama Dünyası, 19(1), 58-63.
- OKTAY, M. (2002). Politikada Halkla İlişkiler. Konya.
- OKUR, F. (2007). Siyasete Katılımın Sosyo Kültürel Boyutları: Karaman İl Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- ÖZALP, H. (2016). Toplumsal Cinsiyet ve Siyaset İlişkileri(Kadınların Siyasette Aday Olması ve Seçilmesinin Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri). Yüksek Lisans Tezi, S.B.E. İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- ÖZDEMİR, S. (2006). Politik Pazarlamada İmaj, Türk Siyasi Yaşamında Kalitatif Bir Araştırma “Melih Gökçek Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- ÖZDEN, Y. (1990). Değişen Bir Toplumda Kadının İstihdam İmkanlarının Geliştirilmesi Konulu Uluslararası Konferans (7-8 Kasım 1989). Ankara: İş ve İşçi Bulma Kurumu Yayını.
- ÖZKAN, A. (2004). Siyasi İletişim (Partiler, Seçimler, Stratejiler), İstanbul: Nesil Yayınları.
- ÖZNUR, Y. (2015). Türk Siyasetinde Çizgisel Mizah ve Demokrasi. Doktora Tezi, Isparta.
- ÖZTELLİ, C. (1976). Türk Ulusunun Kadın Tipleri, Halk Eğitim Gazetesi, 23 Şubat 1976.
- ROSENBERG, S. ve MCCAFFERTY, P. (1987). The Image and Vote: Manipulating Voter’s Preferences. Public Opinion Quarterly, 51(1), 31-47.
- SABUNCUOĞLU, Z. ve TÜZ, M. (2005). Örgütsel Psikoloji, Bursa: Aktüel Basım Yayınları.
- SANCAR, G. A. (2008). Siyasi Parti İmajının Oluşmasında Medyanın Rolü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- SAY, T. ve EKİNCİ, B. (2003). Seçmenin İsteği Lider Özellikleri. Kayseri, 8.Ulusal Pazarlama Kongresi, 16-19 Ekim 2003.
- SENNETT, R. (2002). Kamusal İnsanın Çöküşü, (Çev: Serpil Durak ve Abdullah Yılmaz), İstanbul.

- ŞENGÜL, M. (2010). Türkiye’de Siyasi İletişim: 22 Temmuz 2007 Seçimlerinde AKP Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- TAN, A. (2002). Politikada Niye Kaybediyorlar? Nasıl Kazanırlar? İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- TAVŞANCIL, E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS İle Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TÜRKÖNE, M. E. (2003). Siyaset. İstanbul: Lotus Yayınevi.
- UNAT N. A. (1982). Türk Kamu Yönetiminde Kadın Görevliler, Türk Toplumunda Kadın, İstanbul: Ekin Yayınları.
- USLU, K. Z. (1996). Siyasi İletişim ve 24 Aralık 1995 Genel Seçimleri, Ankara, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı:11.
- ÜSTE, B. (2011). Siyaset Bilimi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- YILDIZ, N. (2000). Liderler, İmajlar, Medya. Ankara: Phoenix Yayınevi.

İnternet Kaynakları

- <http://www.yerelsiyaset.com/pdf/ocak2008/10.pdf> (Erişim: 14.05.2019).
- TBMM Yayınları, www.ysk.gov.tr (Erişim: 10.06.2019).

EKLER

Ek-1: Veri Toplama Aracı

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()
Yaş:

Eğitim Durumu: İlköğretim-ortaokul () Lise () Ön lisans () Lisans () Lisansüstü ()
Gelir Durumu: Düşük () Orta () Yüksek ()
Kadın adaylara oy verir misiniz? Evet () Hayır ()
Kadınların siyasete girmesini destekler misiniz? Evet () Hayır ()

	Siyasette Kadın İmajı	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Kadınlar siyasette daha fazla rol almalıdır.					
2	Kadın siyasetçilerin artması ile toplum daha iyi bir noktaya taşınır.					
3	Kadın siyasetçilerin artması ile siyasette üslup olumlu yönde değişir.					
4	Kadın siyasetçilerin artması ile aile içi şiddet, çocuk bakımı gibi konular daha fazla ele alınır.					
5	Siyasi partiler kadınlara yeterince destek vermez.					
6	Toplumdaki kadın algısı, siyasette daha aktif olsalar bile değişmez.					
7	Siyaset yapabilmek için kadın ya da erkek olmak fark etmez.					
8	Kadınlar siyaset yapabilmek için gerekli konularda fikir sahibi değildir.					
9	Siyasette kadınların görünür hale gelmesi yakın gelecekte gerçekçi değildir.					
10	Aday kadın olursa oy vereceğim parti değişebilir.					
11	Kadın siyasetçiler daha ılımlı siyaset yapabilir.					
12	Kadın siyasetçiler daha çalışkandır.					
13	Kadın siyasetçiler daha ileri görüşlüdür.					
14	Kadın siyasetçiler siyasete olan ilgiyi artırır.					
15	Kadın siyasetçiler daha başarılıdır.					
16	Daha çağdaş ve demokratik ortamlar için kadın siyasetçilerin sayısı artmalıdır.					
17	Kadın siyasetçiler daha barışseverdir.					
18	Cinsiyetçi yapı yüzünden siyaset kapılarını kadınlara kapatmıştır.					
19	Kadınlar siyasette var olma mücadelesi vermelidir.					
20	Siyaset kadın işi değildir.					
21	Oy verirken adayın kadın olmasını tercih ederim.					
22	Kadın siyasetçiye daha çok güven duyarım.					
23	Kadın siyasetçi toplum sorunlarına karşı daha duyarlı davranır.					
24	Kadınların varlığı siyasetin kalitesini yükseltir.					

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Esra GÜNDEŞ			İmza:	
Doğum Yeri:	KAHRAMANMARAŞ				
Doğum Tarihi:	12.06.1980				
Medeni Durumu:	EVLİ				
Öğrenim Durumu					
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl	
İlköğretim	ILICA		K.MARAŞ	1991	
Ortaöğretim	ILICA		K.MARAŞ	1994	
Lise	K.MARAŞ KML	EL SANATLARI	K.MARAŞ	1997	
Lisans	SELÇUK ÜNV.	EL SANATLARI ÖĞRETM.	KONYA	2008	
Yüksek Lisans	SELÇUK ÜNV.	REKLAMCILIK VE TANITIM	KONYA	2019	
Becerileri:					
İlgi Alanları:					
İş Deneyimi:	K. Maraş Sosyal Hizmetler (Eğitici) K. Maraş Valilik (Özel Kalem) K.Maraş Kipaş Holding A.Ş'de Bölüm Personel Şefi Konya Akkonak (Müşteri Temsilcisi) Van, Diyarbakır, Antalya (Öğretmen)				
Aldığı Ödüller:					
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:					
Tel:					
Adres	ANTALYA				